

ARBEIDERNES
FAGLIGE LANDSORGANISASJON

PROTOKOLL

OVER

REPRESENTANTSKAPETS FORHANDLINGER

I DAGENE 12.—14. NOVEMBER 1938

Optatt ved Erling Lian

OSLO 1939
ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

ARBEIDERNES
FAGLIGE LANDSORGANISASJON

PROTOKOLL

OVER

REPRESENTANTSKAPETS
FORHANDLINGER

I DAGENE 12.—14. NOVEMBER 1938

Optatt ved Erling Lian

OSLO 1939
ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

Saksregister.

	Side
Møtets åpning	5
Hindahls hilsningstale	5
Navneoprop	6
Dagsorden og forretningsorden	8
Konjunktorene i inn- og utland	9
Lektor Johan Vogts foredrag	9
Forslag om å tegne andeler i Youngsgaten 11 og Torvgaten 14	13
Endring av pensjonskassens lover	17
Anket tvist mellem Handels- og Kontorfunksjonærforbundet og Jern- og Metallarbeiderforbundet vedrørende skrivemaskinreparatører m. fl.	20
Anket tvist mellem Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsarbeider- forbundet vedrørende Lumber	25
Valg av lønnsutvalg	33
Lover for fondet for reising av arbeiderungdomsskoler i Norge	34
Tariffrevisjonen i 1939 ..	36, 42, 53
Spaniahjelpen	42
Elektriker- og Kraftstasjonsforbundets tilslutning til L. O.	61
Flyktningsspørsmålet	62
Avslutning	63

Person- og taleregister.

Aase, I. B., 15, 16, 17, 18, 47.
 Aasvestad, P., 55.
 Abrahamsen, Olaf, 17, 39, 57.
 Andersen, William, 24.
 Andresen, Sigv., 59.
 Arntzen, Magnus 53, 59.
 Berentsen, Bernhard, 16, 23, 35, 56.
 Birkeland, Peder, 18, 23, 58.
 Bråthen, Gunnar 50.
 Bruås, Olaf, 24, 53.
 Buland, Ludv., 40, 59.
 Disenåen, Gunnar, 33, 34.
 Eriksen, Rudolf, 40.
 Evensen, Lars, 6, 24, 32, 45, 62.
 Fladeby, Hans, 45.
 Flood-Engelbrechtsen, B., 8, 16, 24, 31, 33, 56.
 Gjestebø, Omar, 33.
 Haugen, Ingv., 39, 62.
 Heggstad, M., 19.
 Henriksen, Chr., 54.
 Henriksen, Torbjørn, 15, 16, 48, 62.
 Hindahl, Olav, 5, 8, 17, 18, 20, 24, 33, 35, 36, 42, 54, 56, 60, 61, 63.
 Jakobsen Kr., 57, 62.
 Johnsen, Hans, 51.
 Kiil, Erling, 18, 41, 58.
 Kiste, Andersen, Ole, 24, 34, 50, 661.
 Lagerstrøm, Neimi, 57.

Larsson, Josef, 22, 23, 46.
 Martinsen, Øistein, 44.
 Mungaas, Kristian, 46, 58.
 Narvestad, Th., 48.
 Nordahl, Konrad, 23, 43.
 Nygaardsvold, Johan, statsminister, 38, 52.
 Nyhus, Emil, 44.
 Olsen, Ingv., 13, 15, 17, 47.
 Olsen, Oskar, 33.
 Råen, Alb., 21, 24, 34, 42.
 Rasmussen, Rasmus, 55.
 Ruud, Arthur, 44.
 Stenklev, Edv., 50.
 Strøm, C., 8, 17, 40, 63.
 Schultz, Aksel, 43, 59.
 Svendsen, Waldemar, 32.
 Tangen, Jens, 31, 42, 43, 59.
 Torkildsen, Emil, 19, 41.
 Torp, Oscar, 51, 60.
 Tranmæl, Martin, 49.
 Tømmerås, Karl, 20, 23, 32, 33, 34, 35, 62.
 Vogt, Johan, 9, 13, 60.
 Volan, Elias, 59.
 Wigaard, Halfdan, 55, 56.
 Ødegaard, Johs. M. P., 46, 62.
 Ødegaard, Johan, 58.
 Ødegaard, P., 28, 33.
 Øyan, Bendik, 45.

Møtets åpning.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons *representantskap* samledes mandag den 12. november 1938 klokken 10 formiddag i den store sal i Folkets hus i Oslo.

Landsorganisasjonens formann, *Olav Hindahl*, slo til lyd og uttalte: Siden vi sist var samlet er det fra Danmark innløpet budskap om at formannen for De samvirkende Fagforbund, Christian Jensen, plutselig er død under et opphold i Estland. Han var reist til Tallin for sammen med formannen for den svenske Landsorganisasjon, August Lindberg, formannen for den finske Landsorganisasjon, Vuori, og sekretær Lars Evensen for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge, å søke å komme til klarhet over fagorganisasjonens forhold i Estland. Her blev han dagen efter ankomsten rammet av hjerteslag og døde den 3. desember om kvelden. Videre er nestformannen i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Ivan Bjerkmann, avgått ved døden 8. desember. De fleste av representantene har vært i forbindelse med ham. Han hadde et langt arbeidsliv i fagorganisasjonen, først i Arbeidsmannsforbundet og senere, da Kjemisk Industriarbeiderforbund blev stiftet, gikk han over dit som viseformann og stod som sådan inntil han i 1934 av helbreds-hensyn bad sig fritatt. Vi lyser fred over deres minne. (Talen blev påhørt stående.)

Formannen fortsatte så: «På sekretariatets vegne ønsker jeg alle representanter vel møtt. Dette er det første representantskapsmøte efter fagkongressen, og det møter mange nye representanter, valgt på sine forbunds landsmøter i sommer. Spesielt ønsker jeg Murerforbundet med Aksel Schultz velkommen. Murerne er nu for tredje gang kommet tilbake til Landsorganisasjonen. På den indre front er det ikke skjedd så meget siden vi hadde kongressen. For tiden har vi konflikter for Hotell- og Restaurantforbundet i Bergen og Kristiansund og for fiskefangstfolkene på Vestlandet. Hvordan det vil gå til våren, når vi skal ha det store oppgjør, vet vi ikke. Meget avhenger av dette representantskap. Derfor har dette møte betydning langt fremover. Om vi fremdeles hører til det «rolige hjørne», så er det langt fra ro ute i verden. Vi ser Tysklands videre marsj for å styrke sin stilling. Nu sist ser det ut til at de skal ta Memel. Vi skal under de nuværende forhold ikke undervurdere eller overvurdere stillingen. For den er *alvorligere* enn noensinne. La oss håpe at den norske arbeiderklasse alltid vil ta de riktige skritt, det som vil gagne folket. Først og fremst må vi selvsagt gjøre våre vedtak ut fra vårt eget lands forhold. Men vi må samtidig se det hele i forbindelse med de forhold vi idag har i verden. Atter igjen et vel møtt.

Navneoprop.

Efter at representanskabet var fotografert, blev det foretatt navneoprop ved sekretær Lars Evensen. Følgende representanter var til stede:

Arbeiderpartiets Presseforbund: Hans Amundsen, Oslo.

Arbeidsmandsforbundet: Johs. M. P. Ødegaard, Oslo, Peder O. Moan, Øvre Namskogan, Olaf Sletten, Mysen (ikke møtt), Jens Haanes, Røros.

Baker- og Konditorforbundet: Johan Nygaard, Oslo.

Beklædningsarbeiderforbundet: Witalis Andersen, Oslo (kommer senere), Rudolf Eriksen, Oslo, fru Solveig Gran, Oslo.

Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet: Øistein Marthinsen, Oslo (kommer senere).

Bygningsarbeiderforbundet: Petter Aarsan, Trondheim, Lars Jansen, Bergen, Erling Eide, Stavanger og Ole M. Johansen, Moss.

Norsk Centralforening for Boktrykkere: Emil Torkildsen, Oslo, Halfdan Wigaard, Oslo.

Formerforbundet: E. Nyhus, Oslo.

Gullsmedarbeiderforbundet: Nils Heggland, Oslo.

Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund: Omar Gjestebø, Oslo, Georg Jacobsen, Halden, A. Kongerø, Bergen, Peder Birkeland, Oslo.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet: Polmar Aasvestad, Oslo, E. Heldén, Oslo.

Høveliarbeiderforbundet: Hans Eriksen, Oslo, John Lausnes, Namsos.

Jern- og Metallarbeiderforbundet: Haakon Johansen, Moss, Olaf Abrahamsen, Holmestrand, Alf Pedersen, Stavanger, Markus Pedersen, Harstad.

Jernbaneforbundet: Ludvig Buland, Oslo, John. Skårvold, Trondheim, Kristian Mugaas, Nesttun st., pr. Bergen, Sigvart Andresen, Simensbråten.

Kjemisk Industriarbeiderforbundet: Kristian Hansen, Rjukan (frav.), Odd Humblen, Brevik (frav.), Nils Håra, Tyssedal, Kr. Jakopsen, Sauda.

Kjøttindustriarbeiderforbundet: Henrik Henriksen, Oslo.

Kommuneforbundet: Gunnar Sethil, Oslo, Karl Madsen, Bergen, Sverre Eggen, Trondheim, Oscar Karlsen, Oslo.

Litografisk og Kjemigrafisk forbund: Eivind Nielsen, Oslo.

Lokomotivmannsforbundet: M. Heggstad, Horten.

Murerforbundet: Aksel Schultz, Oslo.

Musikerforbundet: Gustav Hammerstrøm, Oslo (frav.).

Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet: Jens Berg, Oslo, Aron Ask, Oslo (kommer senere), Johan Hoff, Grorud, Matheas Larsen, Stavanger.

Papirindustriarbeiderforbundet: John Carlsen, Drammen, Kristian Marthinsen, Sarpsborg, Johan Kristensen, Skotfoss, pr. Skien, Magnus Arntzen, Moelv.

Postforbundet: Oscar Røine, Oslo.

Sjømannsforbundet: Ingv. Haugen, Oslo (kommer senere), J. Dahl, Bergen, B. Øyan, Oslo, I. Hamsaas, Trondheim.

Skinn- og Lærarbeiderforbundet: Axel Eriksen, Oslo.

Skog- og Landarbeiderforbundet: Olaf Skramstad, Oslo, Otto Gunderesen, Harran, Arne Øverlien, Vang pr. Hedmark, Hans Johnsmøyr, Kvelle, pr. Larvik.

Skotpiarbeiderforbundet: Jens Larsen, Halden, Anton Andresen, Oslo.

Stenindustriarbeiderforbundet: Henry Hansen, Oslo.

Tekstilarbeiderforbundet: Ingv. Olsen, Oslo, Hjalmar Romslo, Ytre Arna, Olaf Hansen, Oslo.

Telegraf- og Telefonforbundet: Arthur Ruud, Oslo.

Transportarbeiderforbundet: William Andersen, Stavanger, Josef Collier, Skien, Georg Spørebø, Bergen, Olaf Bruaas, Trondheim.

Treindustriarbeiderforbundet: P. Ødegaard, Oslo, Waldm. Svendsen, Bergen.

Aust-Agder Faglige Samorganisasjon: Oscar Olsen, Arendal.

Tobakkarbeiderforbundet: Otter Boberg, Oslo.

Bergen og Fylkenes Faglige Samorganisasjon: Bernhard Berentsen, Bergen.

Hedmark Faglige Samorganisasjon: Andreas Andreassen, Vang, Hedmark.

Sørlandets Faglige Samorganisasjon: B. Flood-Engelbretsen, Kr.sand.

Trøndelag Faglige Samorganisasjon: Karl Tømmerås, Trondheim.

Vestfold Faglige Samorganisasjon: Ole Andersen Kiste, Tønsberg.

Oslo og Akershus Faglige Samorganisasjon: Gunnar Disenaaen, Oslo.

Østfold Faglige Distriktsorganisasjon: Hjalmar Olsen, Halden.

Opland Faglige Samorganisasjon: Petter Sveen, Gjøvik (frav.).

Buskerud Fylke (Drammen, Hønefoss og Omegns Faglige Samorganisasjon): Floritz Gundersen, Hønefoss.

Telemark Faglige Samorganisasjon: John A. Johnsen, Skien.

Rogaland Faglige Distriktsorganisasjon: C. Strøm, Stavanger.

Møre og Romsdal Faglige Samorganisasjon: Oluf Mellby, Kr.sund N.

Namdal og Helgeland Faglige Distriktsorganisasjon: Angel K. Strøm, Namsos.

Nordland Faglige Distriktsorganisasjon: Alf Nielsen, Svolvær (Kr. Winge, suppl., møtte).

Troms Faglige Samorganisasjon: Ole Hauan, Tromsø.

Finnmark Faglige Distriktsorganisasjon: Th. Albrigtsen, Hammerfest.

Sekretariatet: Olav Hindahl, Konrad Nordahl, I. B. Aase, Lars Evensen, Elias Volan, Hans Fladeby, Chr. Henriksen, Torbjørn Henriksen, Erling Kiil, Josef Larsson, Alfred Ljøner, Nic. Næss, Albert Raaen, Rasmus Rasmussen, Jens Tangen, Martin Tranmæl.

Suppleanter av sekretariatet som ikke er representert gjennom sine forbund: Edv. Stenklev, frk. Neimi Lagerstrøm.

A. F. L.s Tromsø-kontor: Gunnar Bråthen.

Revisjonsutvalget og Revisjonskontoret: A. E. Gundersen, Ambrosius Olsen, Torjus Graver.

Juridiske Kontor: Viggo Hansteen, Dagfinn Bech.

Det Statistiske Kontor: Johanne Reutz.

L. O. skole: Halvard M. Lange.

Dessuten er innbudt følgende forbundsformenn: Johs. M. P. Ødegaard, Arbeidsmannsforbundet, Th. Narvestad, Norsk Lokomotivmannsforbund.

Av øvrige innbudte møtte: Statsminister Nygaardsvold, sosialminister Oscar Torp, justisminister Trygve Lie, handelsminister Alfred Madsen, Einar Gerhardsen.

Dagsorden.

Følgende dagsorden referertes:

1. Åpning.
 - a) Foredrag av lektor Johan Vogt om konjunktorene i inn- og utland.
 - b) Tariffsituasjonen i 1939.
3. Forslag om å tegne andeler i Youngsgaten 11 og Torvgaten 14.
4. Endring av Pensjonskassens lover.
5. a) Anket tvist mellom Norges Handels- og Kontorfunksjonærers forbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund vedrørende skrive-maskinreparatører m. fl.
- b) Anket tvist mellom Norsk Treindustriarbeiderforbund og Norsk Bygningsarbeiderforbund vedrørende Lumber Kryssfinérfabrikk.
6. Valg av lønnsutvalg.
7. Lover for: Fondet til reisning av Arbeiderhøiskolen.
8. Elektriker- og Kraftstasjonsforbundets tilslutning til Landsorganisasjonen.

*

Efter representantskapet holdes konferanse med samorganisasjonens representantskap for å behandle:

1. Avisbudenes organisasjonsforhold.
2. Flyktningsspørsmålet.
3. Informasjon om småbrukerbevegelsen.
4. Organisasjonsforholdene for kjele- og maskinpassere.
5. Refusjonsordningen fra forbundene til samorganisasjonene.

Olav Hindahl: Det vil bli den endring i dagsordenen at vi efter foredraget av lektor Vogt vil gå over til punkt 3 og at punkt 2 b: tariffsituasjonen i 1939 først blir tatt imorgen.

B. Flood-Engelbreten: Hvis vi representanter utenbys fra ønsker en sak op, skal vi da måtte sende det inn på forhånd eller kan vi ta den op nu?

C. Strøm: Vi har drøftet spørsmålet om 1. eller 2. årige årsmøter og vi kan ikke bli enige herom. Jeg vil derfor gjerne ta den sak op her.

Olav Hindahl: Fagkongressen har tatt sitt vedtak og alle må bøye sig for det. Dermed blev dagsordenen vedtatt.

Forretningsorden.

Følgende forretningsorden blev vedtatt:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Intet meddeles offentligheten uten fra sekretariatet.
2. Ingen har rett til ordet mer enn 3 ganger i samme sak. Undtagen for innledningsforedrag begrenses tiden til 10 minutter første og 5 minutter annen og tredje gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høist 1 minutt til hver sak. For øvrig kan stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan optas efter at det er besluttet strek med de inn-

tegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen opsatte, kan ikke behandles.

4. Alle beslutninger avgjøres med almindelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneoprop.
 5. I protokollen innføres kun forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen opleses ved hvert møtes begynnelse, og for siste møte ved dets avslutning.
- Arbeidstiden blev satt fra klokken 10—13 og 15—19.

Konjunktorene i inn- og utland.

Lektor *Johan Vogt:* Landsorganisasjonen har gitt mig den oppgave å tale om konjunkturutviklingen i utlandet og i Norge og hvordan det vil kunne arte sig fremover. Jeg må da straks si at jeg må skuffe mange. Jeg må nemlig stille mig en adskillig beskjednere oppgave enn å lage profetier.

1. Hovedoversikt over den internasjonale konjunktursituasjon.

Konjunkturutviklingen har i de siste fem år vært høist ulikeartet i de forskjellige stater, og det er derfor ikke mer mulig som tidligere å tale om felles internasjonale konjunkturer.

Tabell I. Produksjonsindeks for de viktigste land 1929—1938.

	1929	1932	1933	1934	1935	1936	1937	aug. 1938
Norge	100	92	94	98	107	118	127	123
Tyskland	100	53	60	80	94	106	117	128
Sambandsstatene	100	53	64	66	75	88	92	74
Frankrike	100	69	76	71	67	79	82	(65)
England	100	83	88	100	106	116	124	(113)
Sovjetsamveldet	100	183	198	238	293	382	424	—
Danmark	100	91	105	117	125	130	136	134
Sverige	100	89	91	110	123	135	149	142

Tyskland har fra 1933 av gjennomgått en praktisk talt uavbrutt rustningskonjunktur, og det er ingen tegn til at denne vil stanse op.

Sambandsstatene hadde våren 1933 en kortvarig oppgang, men alt høsten 1933 ny nedgang. Fra 1934 til mai måned 1937 var det ny oppgang av produksjonen. På dette tidspunkt var produksjonen nådd praktisk talt op til samme nivå som i 1929. Der inntrådte nu en ny nedgang, som nådde bunden i mai 1938. Produksjonen var på dette tidspunkt falt ned til bare 64 pct. av produksjonen i 1929. Fra mai 1938 inntrådte en ny oppgang, som fremdeles vedvarer.

Frankrike blev rammet av den internasjonale krise først i 1930, og produksjonen sank her i 1932 bare ned til omkring 70 pct. av produksjonen før krisen. Produksjonen er imidlertid senere ikke steget synderlig utover dette nivå. Efter nedskrivningen av francen høsten 1936 fant det sted en viss oppgang, men denne er i det siste år avløst av en ny produksjonstilbakegang.

England gjennomgikk en betydelig konjunkturoppgang fra 1933 til høsten 1937. I det siste år er produksjonsomfanget innskrenket. Det foreligger imidlertid ikke noen total produksjonsindeks etter 2. kvartal 1938, det er derfor ikke lett å vurdere den øieblikkelige stilling. Den engelske tilbakegang har først og fremst gjort sig gjeldende innenfor tekstilindustrien.

Tabell II. Produksjonsindeks for den britiske tekstilindustri.

	1929	1931	1937	1. kv. 1938	2. kv. 1938
Indeks	100	78	106.8	94.9	86.4

Dette konjunkturuomslag har også rammet den britiske jern- og stålindustri, på tross av den store oprustning som nu finner sted. Stålproduksjonen var imidlertid i 1937 overmåte stor, og den nuværende produksjon er større enn produksjonsmengden i 1929, så vi kan her ikke tale om noen egentlig depresjon.

Tabell III. Den britiske stålproduksjon. Månedsp. i tusen tonn.

	1929	1931	1937	1938
Stålprod. i gjennomsnitt pr. måned	816	438	1098	902

Denne store stålproduksjon er nu vesentlig bestemt av det omfattende oprustningsprogram. Den følgende tabell gir oversikt over de samlede britiske militærutgifter i de senere år:

Tabell IV. De britiske militærutgifter i millioner pund.

1931—32	1935—36	1936—37	1937—38	1938—39
103	137	186	262	343

Konjunkturuomslaget i England har ført til en ganske betraktelig økning av antallet arbeidsledige i det siste år.

Tabell V. Antall ledige arbeidere i England.

År	1929	1932	1937	septbr. 1937	septbr. 1938
Antall ..	994.000	2.254.000	1.277.000	1.138.000	1.387.000

Danmarks industri har ikke vært rammet av det konjunkturuomslag som har funnet sted i England. Den danske industris produksjonsomfang har i det siste år bare undergått små endringer. Danmarks økonomi er imidlertid i første rekke bestemt av den store landbrukseksport, og den industrielle konjunktur er for en stor del bestemt av den importpolitikk som føres gjennom valutacentralen.

I Sverige har det på den annen side funnet sted et ikke ubetydelig konjunkturuomslag. Den svenske produksjonsindeks er falt fra 152 i september 1937 til 142 i september 1938. Dette omsving i Sverige skyldes i første rekke tilbakegangen av salget av cellulose og papir til utlandet. Sveriges eksport av papirmasse vil i det inneværende år sannsynligvis være omkring 30 pct. mindre i 1937, og salget av papir og papp kanskje 40 pct. mindre.

II. Konjunktursituasjonen i Norge.

Den norske konjunkturutvikling har i det siste år vært overmåte ujevn. Det har funnet sted en avgjort tilbakegang av salget av treforedlingsprodukter til utlandet. Det har atter igjen ført til innskrenkninger i skogbruket. I året 1937 var eksporten av cellulose og papir riktignok meget stor. Eksporten av våt tremasse utgjorde i 1937 ca. 600.000 tonn og vil i det inneværende år sannsynligvis være ca. 22 pct. mindre. Eksporten av tørr cellulose var i 1937 ca. 370.000 tonn, og vil i det inneværende år sannsynligvis falle med i alt ca. 30 pct. Eksporten av papir og papp, som i 1937 var ca. 350.000 tonn, vil i det inneværende år sannsynligvis være 20 pct. mindre.

Fraktene for handelsflåten på verdensmarkedet har i 1938 i gjennomsnitt vært ca. 25 pct. lavere enn i 1937, og den norske handelsflåte vil derfor i 1938 innseile det rekordbeløp som det hadde i 1937, nemlig samlede bruttofrakter på ikke mindre enn omkring 755 millioner kroner. Tankflåten har imidlertid hatt ekstraordinære store inntekter, og da henimot 40 pct. av den norske handelsflåte består av tankskip vil de norske fraktinntekter i sum ikke reduseres med særlig store beløp i det inneværende år.

Det har enn videre i Norge, i likhet med de fleste andre land, funnet sted innskrenkninger i tekstilindustrien. I sum er imidlertid produksjonsmengden for hjemmemarkedsindustrien steget, og det er her ennå ingen tegn til omslag.

Man kan imidlertid ikke vente at denne oppgang for hjemmemarkedsindustrien vil fortsette automatisk, hvis eksportinntektene for papirindustrien og fraktinntektene fremdeles skulde falle.

III. De internasjonale konjunkturperspektiver.

Konjunkturtendensen i England, det land som har størst betydning for vår avsetning, er nu nedadgående, men det er samtidig en rekke faktorer som stimulerer konjunktturene, og det er derfor ikke grunn til å vente noen synderlig nedgang.

De viktigste av disse konjunkturstimulerende tendenser er følgende:

a) Det lette pengemarked.

Utlånsrenten er i England meget lav (2 pct.). Av større betydning er imidlertid den høye pris på gull (som er en følge av pengenedskrivningene), som nu gjør gullproduksjonen overmåte lønnsom, og som derfor fører til et stadig tilslag av nytt gull til seddelbankene, som igjen danner grunnlaget for en utvidelse av pengemengden.

I det siste år, særlig etter juli måned, er det engelske pund falt i kurs (målt i dollar), og dermed er også kursen på de valutaer som er bundet til pundet, falt.

Prisen på 1 pund sterling:

Januar 1938 — 5 dollar,

desember 1938 — ca. 4.66 dollar.

Dollarkurs i Oslo:

Januar 1938 — kr. 4.00.

9. desember 1938 — kr. 4.28.

Den verdiforringelse av pundet og av valutaen i de nordiske land virker som en ytterligere stimulanse for prisutviklingen i våre land.

b) Den fortsatte oprustning.

Den britiske oprustning vil først i det inneværende år, 1938—39, nå op til de foreløbige fastsatte maksimale beløp. Denne konjunkturstimulans vil derfor først nu gjøre sig gjeldende med hele sin styrke.

Det er ingen grunn til å vente noen reduksjon av disse utgifter efter avslutningen av det inneværende budgettår, og denne stimulans vil derfor fortsatt gjøre sig gjeldende.

Det er for øvrig umulig å danne sig noen forutfattet mening om konjunkturutviklingen i vår tid, fordi den økonomiske virksomhets omfang nu i praktisk talt alle land er sterkt avhengige av statsforanstaltninger.

IV. Prisutvikling i utlandet og i Norge.

Den store internasjonale prisstigning, som satte inn i juni 1936 nådde sitt maksimum i april og mai 1937. Denne prisstigning var størst for de industrielle råstoffer, og hadde til dels en ren spekulativ karakter.

Tabell VI. Engrosprisindeksen i de viktigste stater.

	1929	1932	1935	mai 1937	sept. 1938
Sambandsstatene	100	68	83.9	91.7	82.2
England	100	74.9	77.9	96.9	86.1
Norge	100	81.9	85.2	105.4	101.3

Prisene har i Amerika vært temmelig stabile i det inneværende år, og prisleilet synes også nu å ha nådd sin bunn i England.

I Norge foregikk den store prisstigning på en gros-varer fra august 1936 til oktober 1937. En gros-prisindeksen steg i løpet av denne periode med ca. 22 pct. Prisene er senere falt med 7 pct. Det er nu lite sannsynlig at en gros-prisnivået vil falle synderlig mere.

Den store stigning av leveomkostningene i Norge begynte i desember 1936. Leveomkostningsindeksen nådde sitt maksimum i juli 1938. I denne periode steg leveomkostningsindeksen med 14 pct. De er senere falt med ca. 2 pct. og ligger således nu ca. 12 pct. høiere enn i 1936. Da engros-prisene fremdeles ligger henimot 14 pct. høiere enn i 1936, før den store prisstigning begynte, er det lite sannsynlig at leveomkostningene vil falle synderlig mere. Man kan iallfall ikke vente et fall på mere enn 1 à 2 points de nærmeste måneder.

5. Avsluttende bemerkninger.

Det er ikke min oppgave å gi nogen anvisninger for de kommende tariff-forhandlinger. Men jeg vil bare gi en del konkluderende bemerkninger.

All erfaring fra de senere år viser at konjunkturbevegelsene nu i første rekke er bestemt av offentlige tiltak.

I Tyskland og England består disse tiltak i første rekke i utbygging av landenes militære apparat.

Den oppgave som foreligger for den offentlige tiltakspolitik i Norge består i første rekke i utbygging av vårt eget produksjonsapparat, av kommunikasjonsmidlene, i nyrydning av land og i boligbygging. Norge besitter nu

tilstrekkelig sterk finansiell kraft og tilstrekkelig valutaeserver til å gå til en sterk utvidelse av denne tiltakspolitik.

Vi må i Norge innstille oss på en fortsatt nedgang i eksporten, og vi må her søke å utvide vår innenlandske produksjon, men det kan bare skje ved statens og det offentlige tiltak. Her er det ikke nok med de beskjedne midler som anvendes. En har inntrykk av at en er altfor vake og vankelmødige. Vi står ved anlegget av vår økonomi foran meget alvorlige spørsmål som må løses, og det er å håpe at dette representantskap gjør sitt overfor de offentlige myndigheter. Hele folket i arbeid er ikke og må ikke bare være et slagord, men en realitet.

Ingv. Olsen: Jeg la merke til at tekstilindustrien her i landet er steget med 50 pct. siden 1929. At det er stigning vet vi, men vi kan ikke få det til at det er så stor stigning. Vi kan ikke tro det.

Johan Vogt: Det er 30 pct. stigning.

Punkt 3: Forslag om å tegne andeler i Youngsgaten 11 og Torvgaten 14.

Følgende forelå til representantskapets medlemmer:

Ad. Torvgaten 14 og Youngsgaten 11.

Den 7. oktober 1938 blev det i Arbeidernes Landsbanks lokaler holdt en konferanse av representanter fra Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon ved Olav Hindahl og I. B. Aase, fra Arbeidernes Landsbank ved bankchef Bjørnseth og Johan Nygaard og fra De Samvirkende Fagforeninger ved Torbjørn Henriksen, Martin Strandli og Jørgen Knudsen. De Samvirkende Fagforeninger forela følgende meddelelse:

«De Samvirkende Fagforeninger har ført forhandlinger med Oslo Arbeidersamfund om kjøp av Torvgaten 14. Det er opnådd enighet om at Oslo Arbeidersamfund selger Torvgaten 14 til De Samvirkende Fagforeninger for en pris av kr. 450 000.00 + offisielle utgifter. Hertil kommer refusjonsplikter til Oslo Kommune for gateoparbeidelse kr. 40 000.00 som forfaller til betaling ved utbygging til full reguleringshøide.

Oslo Arbeidersamfund ønsker ved kjøpekontraktens underskrivelse og gårdens overtagelse utbetalt størst mulig kontantbeløp. På Samfundet hviler en 1ste prioritets panteobligasjon på kr. 48 000.00 og en 3dje prioritets panteobligasjon på kr. 200 000.00, i alt heftelser kr. 248 000.00. Kontant utbetaling som foran nevnt blir kr. 202 000.00 + omkostninger. Dessuten gjøres regning med innløsning av pantegjeld kr. 248 000.00.

Det er forutsetningen at Torvgaten 14 overtas den 1. oktober 1939, dog således at for så vidt Oslo Arbeidersamfunds nybygg ikke blir ferdig til den tid, utskytes overtagelsen til den 1. januar 1940. Ved overdragelse av denne eiendom vil De Samvirkende Fagforeninger få sammenhengende disposisjonsrett over arealene fra Folkets hus (Youngsgaten 13) ned til Torvgaten, Torvgaten

fram til Henrik Ibsens gate og op til Folkets Hus (Youngsgaten 13 vendt mot Henrik Ibsens gate). De Samvirkende Fagforeninger har tidligere kjøpt Youngsgaten 11 sammen med Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og opprettet Andelsselskapet Youngsgaten 11. Formålet ved kjøpet er å rive gården for utvidelse av Folkets hus. Youngsgaten 11 ble kjøpt i 1934 for kr. 550 000.00. Det hviler på eiendommen idag en 1ste prioritets panteobligasjon på kr. 250 000.00 og en 2den prioritets panteobligasjon på kr. 40 000.00, i alt panteheftelser på kr. 290 000.00. Dessuten en uprioritert gjeld til De Samvirkende Fagforeninger på ca. kr. 55 000.00. Vider er det innskutt andelskapital på ca. kr. 140 000.00. Andelsselskapet Youngsgaten 11 er bundet ved leiekontrakter for de største leieboere til 1. juli 1939 og ytterligere i 5 år hvis gården blir revet. Av foranstående vil fremgå at De Samvirkende Fagforeninger, så fremt nødvendig kapital kan skaffes, straks kan påbegynne planleggingen for en større nybygging av utvidelse av Folkets Hus. Ved eventuell nedrivning av Youngsgaten 11 må 1. og 2. prioritets panteobligasjoner innfries med kr. 290 000.00, idet man forutsetter at De Samvirkende Fagforeninger lar sitt beløp bli stående. Ved rivning av Youngsgaten 11 og Torvg. 14 kreves det således følgende kontante utbetaling:

OSLO ARBEIDERSAMFUND:

Kontant	kr. 202 000.00
Pantegjeld	« 248 000.00
Omkostninger ca.....	« 10 000.00
	kr. 460 000.00

YOUNGSGATEN 11:

Pantegjeld	« 290 000.00
	Tilsammen Kr. 750 000.00

Man drøftet spørsmålet om at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Arbeidernes Landsbank hver går inn med et andelsinnskudd på kr. 300 000.00 i det påtenkte nybygg Youngsgaten 11 og Torvgaten 14. Både Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Arbeidernes Landsbank sikres nødvendige lokaler i nybygget for sine virksomheter med rett til utvidelser i framtiden. Likeledes skal de begge ha en representant i styret.

Sekretariatet har behandlet saken og gjorde vedtak om å forelegge for representantskapet følgende forslag:

«Under forutsetning av at Landsorganisasjonen sikres de nødvendige lokaler for sin virksomhet og får en representant i styret i andelslaget, tegner Landsorganisasjonen andeler for kr. 300 000.00.»

I. B. Aase: Med den rivende utvikling som fagorganisasjonen har hatt i de senere år, så er administrasjonen i organisasjonene øket. En rekke forbund har således måttet leie lokaler utenfor Folkets hus. Derfor gikk en i 1934 til innkjøp av Youngsgaten 11 sammen med De samvirkende Fagforeninger. I alt var det i prioritert gjeld 290 000 kroner. Videre er det i andelskapital og uprioritert gjeld 195 000 kroner. Torvgaten 14 foreslås innkjøpt for 450 000 kroner. Hertil kommer refusjonsplikter til gateoparbeidelser. I alt er det heftelser for 248 000 kroner.

På side 3 i det maskinskrevne har man sekretariatets innstilling. Sekretariatets forutsetning er at foruten at en plaserer de 300 000 kroner i andeler også plaserer sine kontorer der, og således at det blir gjort under hensyn- tagen til det behov som er til stede for mere kontorlokaler. Revisorene f. eks. sitter nu 5 mann på ett kontor. Sekretariatets innstilling er enstemmig.

Ingv. Olsen: Jeg har i mange år forundret mig over spørsmålet om Folkets hus og De samvirkende Fagforeninger. Det har ikke vært noen plan for denne virksomhet. En burde ha sett på dette felles for alle forbund, slik at vi fikk alle forbund inn i Folkets hus. Det hus vi har idag er ikke praktisk innredet, når kanskje undtas den sal vi nu befinner oss i. Jeg mente at en burde ha bygget en ordentlig administrasjonsbygning for hele fagorganisasjonen, iallfall for alle fagforbundene, og så kunde fagforeningene benytte dette hus. Skulde det bygges noe, så burde det rives ned alt dette vi har her nu. En burde ha sikret sig tomt på Kvinnefengslets areal. Det er en feil at ikke det blev gjort. Det er også en stor feil at en skilte sig med Sagene Arbeidersamfund og dermed mistet møtelokale for dette store distrikt av byen.

Torbjørn Henriksen: Det er meget som tilsier at det burde vært mere plan i dette, og kanskje ikke minst for de Folkets hus som ligger i utkanten av byen. Også der burde vi hatt plan i denne byggevirksomhet. Vi kjenner jo for øvrig til alle de avskrivninger som er skjedd utover landet til Folkets Hus. Når Ingv. Olsen nevner Sagene Arbeidersamfund, som Samvirkende Fagforeninger hadde kjøpt, og som de solgte igjen, så bør en være opmerksom på at skulde en holdt på det, så måtte man i 1922 ha trukket store vekslar på medlemmene for å skaffe økonomien. Den evne var ikke til stede da. Når det gjelder dette Folkets hus, så vilde det vært av stor betydning om en kunde ha revet det ned og bygget op et nytt. Men det har ikke vært mulig, slik som fagorganisasjonen har vokset. I 1934 forelå det overhodet ikke noe om salg av Kvinnefengslets eiendom, og Samvirkende Fagforeninger måtte sikre sig Youngsgaten 11. Man har også på et meget tidlig stadium diskutert spørsmålet om et samarbeide med Oslo Arbeidersamfund, men det passet ikke Oslo Arbeidersamfund. Vi har nu hele blokken her i kvartalet med undtagelse av Møllergaten 20. Vi mener at det hermed er gjort et steg i den riktige retning for å få en ordentlig administrasjonsbygning for organisasjonene.

Hans Eriksen: Jeg vil ikke komme inn på spørsmålet om hvor meget eller hvor det skal bygges. Men jeg vil bringe i erindring det Volan i sin tid var inne på om reisingen av et hus for Landsorganisasjonen, og som skulde komme alle arbeidere landet over til gode. Det hadde virkelig vært en opgave. Det er ikke riktig at Landsorganisasjonen skal lokalisere sig med Samvirkende Fagforeninger. Jeg vet ikke hvad de utenbys representanter vil si til det. Det har vært snakket om avskrivningene til Folkets hus utover landet. Men

det kan vel være at det kunde vært undgått om disse hadde hatt den støtte som De Samvirkende Fagforeninger i Oslo har fått. Det nytter vel ikke nå å endre sekretariatets innstilling, men en bør være opmerksom på disse forhold.

B. Flood-Engelbreten: De Samvirkende Fagforeninger skulde vel på forhånd vært opmerksom på behovet for lokaler. Det har ikke vært plan i dette arbeide. Nu er organisasjonene spredt utover byen på mange steder. Sagene Arbeidersamfund var nevnt, og det var nødvendig å selge eiendommen fordi en trengte pengene. Kan vi nu foruten den ene million til Folkehøiskolen også binde oss for disse 300 000 kroner, når vi står foran vårtariffene? Jeg er enig i at en burde få en stor administrasjonsbygning.

Bernhard Berentzen: Jeg vil ikke motsette mig dette, men Oslo er nok så fordringsfull overfor det øvrige land. De har her lettere for å klare å reise midler enn vi ute i landet ellers. Det er ofte slik utover landet at virksomheten står i stampe som følge av lokalespørsmålene. Jeg vil henstille til sekretariatet å vise samme velvilje overfor andre og da spesielt Bergen og Vestlandet.

I. B. Aase: Det er riktig som uttalt av foregående taler at det er behov for lokaler utover landet, og når det gjelder spørsmål om Folkets Hus i Bergen, er sekretariatet opmerksom på dette og har til og med opmuntret organisasjonene i Bergen til å søke å få dette løst på en måte som kan dekke det fremtidige behov. Spørsmål om reisning av Folkets Hus gjelder ikke bare nevnte by, vi har Tønsberg, Arendal og flere andre steder hvor det er mangel på møtelokaler. Når det gjelder Landsorganisasjonens stilling til nytt Folkets Hus i Oslo, er som nevnt ovenfor denne diktert av hensyn til det økede behov og ikke minst når det gjelder Landsorganisasjonen. Skulde Landsorganisasjonen bygge eget administrasjonshus, vilde man bli nødt til å sette inn en betydelig større kapital enn det her er tale om. Man må også se saken i forbindelse med Landsbanken som også er gått inn som andels-haver for å sikre sig de nødvendige lokaler til sin virksomhet.

Planen må nå realiseres, hvis ikke vil det hengå 5 år før det overhode kan bli tale om noen utvidelse av Folkets Hus i Oslo. Av Folkets Hus her i Oslo var vi et på vestkanten, et på østkanten hvor Landsorganisasjonen ikke er økonomisk interessert. Landsorganisasjonen har tegnet andeler i Grünerløkkens Folkets Hus. Foruten sist nevnte er Landsorganisasjonen også økonomisk interessert i Folkets Hus, centrum, samt Youngsgaten 11.

Torbjørn Henriksen: Grunnlaget for reisning av Folkets hus må være underbygget. Landsorganisasjonen har fått igjen sine penger fra De Samvirkende Fagforeninger. Det Landsorganisasjonen har gjort er at den har vært med på i 1934 å tegne andeler for 100 000 kroner i Youngsgaten 11 og derfor har den fått 4 pct. Oslo-arbeiderne med sine 60—70 000 organiserte, har også vært med og betalt til Folkets hus' fond og har dermed vært med på å hjelpe til utover landet. Selv har Oslo-arbeiderne ikke fått nogen bevilgning, men det er tegnet andeler. Hvis Landsorganisasjonen skulde bygge selv, så vilde det bli adskillig mere enn det her er tale om. Innstillingen kan ikke utsettes, som en ser av de kontrakter en har i Youngsgaten 11.

Hans Eriksen foreslo: Representantskapet henstiller til sekretariatet å undersøke mulighetene for at Folkets hus i centrum overtas av Landsorganisasjonen.

Olav Hindahl: Jeg vil henstille til Eriksen å trekke det forslag tilbake. Vi har jo en organisasjon her i byen som har å sørge for bygging av Folkets hus og den bør drive med på det. Var dette forslag kommet for 20 år siden, hadde det vært noe annet.

Olaf Abrahamsen: Jeg vil ikke avsvkke innstillingen, men understreke det som blev sagt fra Bergensrepresentanten. Henriksen tok i sitt innlegg det hele noe vel generelt. Det betyr ikke så meget om en må avskrive på bevilgninger og andeler utover på landsbygden og i skogdistriktene. Der er et Folkets hus det beste vi kan ha og det er ofte avhengig av at vi får en arbeiderbevegelse på stedet. Der bør vi avskrive. Det vil bare være rett. Det er ikke farlig å gå med på denne innstilling. Det vil ikke være tapte penger. Vi bør være med på planen.

Hans Eriksen: Jeg kan ikke være med på å ta forslaget tilbake og ennu mindre når mitt forslag er holdt i henstillingsform. Jeg er ikke imot innstillingen; men det som er uriktig er at vi får det frem slik i sin tid at det blir felleseie for alle fagorganiserte.

Ingv. Olsen: Jeg hadde ikke ventet mig et slikt forslag som Hans Eriksens. Vi har en bra organisasjon her i byen som stiller med denslags og det får være nok. Jeg er enig med Abrahamsen i at en bør søke å støtte reisingen av Folkets hus utover landet. De renter vi får av pengene her i byen av andelstegningen kunde kanskje anvendes utover.

C. Strøm: Det er pirkete å si at Oslo-arbeiderne har fått for meget. Vi vet at utover landet må Landsorganisasjonen sette inn penger som den ikke får noe igjen av.

I. B. Aase: Sekretariatet har å holde sig til de vektak som er for Folkets hus; men en annen ting er at sekretariatet kan se på de enkelte tilfeller.

Votering: Sekretariatets innstilling blev enstemmig vedtatt. — Hans Eriksens forslag blev forkastet mot 1 stemme.

Punkt 4: Endring av Pensjonskassens lover.

Fra sekretariatet forelå:

Kongressen gjorde følgende vedtak vedrørende Fagorganisasjonens pensjonskasse:

«Kongressen bemyndiger Landsorganisasjonens representantskap til å foreta de endringer og suppleringer av pensjonskassens statutter som måtte vise sig hensiktsmessige eller påkrevd i forbindelse med kassens godkjenning av departementet».

Efter kongressen har det vært arbeidet videre med utarbeidelsen og gjennomgåelsen av det statistiske materiale og de forsikringstekniske beregninger som kreves i forbindelse med kassens godkjenning. Dette arbeide har vist sig å være mer omfattende enn ventet, og har ikke kunnet avsluttes ennå.

Det har under disse omstendigheter ikke vært mulig å ta fatt på gjennomgåelsen og redigeringen av de endelige statutter for Pensjonskassen.

Først på grunnlag av denne oversikt vil nemlig Forsikringsrådet og Departementet meddele de vilkår som vil bli stilt for å godkjenne kassen.

Sekretariatet må derfor foreslå spørsmålet utsatt til neste representantskapsmøte.

Efter samråd med kassens forsikringstekniske konsulent vil man imidlertid allerede nå anbefale at det blir gjort følgende foreløbige vedtak som tillegg til bestemmelsene i kassens statutter § 1:

«Fagorganisasjonens pensjonskasse kan ikke som nye medlemmer optas som medlem noen som ved innmeldelsen er over 50 år».

Emil Torkildsen: Fagorganisasjonen skal etter dette ikke kunne velge folk etter det 50. år. Derved får man en aldersgrense for disse. Det er for lettvinnt å se dette bare med de 50 år. Det er mange andre mangler av større betydning. Det bør utsettes.

I. B. Aase: Det foreliggende forslag tar sikte på å få innført en maksimumsgrense gjeldende adgang til medlemsskap i Pensjonskassen. Når dette fremkommer nå, har det sin årsak i at vi i den senere tid har fått innmelding av tillitsmenn som har oppnådd en alder av 64 og opptil 68 år, altså en høyere alder enn den som er fastsatt gjeldende retten til utbetaling av pensjon. Det er riktig som Torkildsen sa at det er mange mangler i Pensjonskassens vedtekter. Disse er nå optatt til revisjon og der samarbeides med en aktuar for å bringe disse i overensstemmelse med hvad der kreves forsikringsteknisk sett. Dette har tatt lengere tid enn oprinnelig forutsatt, hvorfor det ikke har vært mulig å forelegge noget resultat på det nuværende representantskapsmøte. Den foreslåtte bestemmelse hindrer ikke at organisasjonen kan velge som fastlønnede tillitsmenn personer som har oppnådd en alder utover 50 år, men disse vil etter det foreliggende forslag ikke kunne optas som medlemmer av Pensjonskassen.

Peder Birkeland: Det er bra at sekretariatet her søker å forbedre kassen. Ved å få inn altfor mange gamle, så vil det bli vanskelig å administrere kassen. Jeg vil samtidig med at vi senere får en redegjørelse for kassens aktiva henlede oppmerksomheten på det uriktige å la tillitsmenn som går over i annen stilling få ut hele kapitalen og renter. De gjør derved faktisk et brudd på det som skulde være kassens oppgave. I andre kasser, som f. eks. Statens Pensjonskasse utbetales seks tiendedel av beløpet.

Olav Hindahl: Beslutningen kan ikke ha tilbakevirkende kraft. Det gjelder nye medlemmer som søker.

Erling Kiil: Jeg tror ikke situasjonen er inne til nu å diskutere pensjonskassen i sin almindelighet. Vi har ikke grunnlaget til det nu. Etter den praksis vi har hatt må vi se nærmere på dette og finne et grunnlag som virkelig er holdbart. Disse ting arbeider vi med og meningen var å få det frem her idag; men det var umulig og derfor må vi foreta nye beregninger og utredninger. Skal vi ta inn medlemmer når de er 68 år så vil kassen bli sprengt. Representantskapet bør allerede nu når det gjelder nyantagelser ikke ta med medlemmer over 50 år. For øvrig er jeg enig i at en som ikke har innbetalt minimumspensjonen, bør ikke få utbetalt rentene. Kassen må jo ha noe å bygge på.

Emil Torkildsen foreslo:

Forslaget om aldersgrensen for innmeldelse i pensjonskassen utsettes og behandles i forbindelse med gjennomgåelsen av de endelige statutter for kassen.

Bernh. Berentzen: Det er første gang i fagorganisasjons historie at vi er begynt å regne etter forsikringsmatematiske forhold. Det har tidligere alltid gjaldt solidaritet. Når komiteén nu skal arbeide videre med denne sak, bør en se på de forhold hvor det blir igjen mindreårige barn og slik at disse ikke skal komme på forsorgskassen. Det er en uriktig bestemmelse at en ikke kan hjelpe de efterladte hvis en tillitsmann dør før 50-årsgrensen.

Omar Gjestebø: Det er riktignok så at vi ikke kan komme helt inn på dette nu, all den stund vi ikke har det hele materiale. Jeg vil foreslå at det i innstillingen sies at det foreløpig ikke kan optas medlemmer som ved innmeldelsen er over 50 år.

Strek blev satt.

Adv. Viggo Hansteen: Man bør ikke komme inn på en almindelig debatt om denne kasse på dette tidspunkt. Det er så kompliserte forhold og undersøkelserne pågår; så det er nytteløst nu å ta noen diskusjon. Med hensyn til dette med 50 år, så er det nødvendig for i størst mulig grad å sikre fagorganisasjonens stilling overfor denne kasse.

Ludv. Buland: Det var sikkert mange som trodde sig å ha oversikt om dette den gang vi fikk kassen. Men idag tror jeg en er oppmerksom på at det er mange forhold en dengang ikke hadde tenkt sig. Statuttene var i høieste grad mangelfulle. Det forslag som foreligger her i denne materie er et viktig spørsmål når det gjelder vår fagorganisasjon. Det var ikke efter forretningsmessige hensyn fagkongressen gikk inn for pensjonskassen for tillitsmennene. Da er spørsmålet det om vi skal fastslå 50 år som grense. Vi har organisasjonsmessig frabedt oss enhver aldersgrense for å komme inn i pensjonskassene. Det vil derfor i høi grad være uriktig å ta alene dette punkt ut. Jeg vil anbefale Torkildsens forslag. Skulde det falle, så bør aldersgrensen foreløpig settes noe høyere.

Emil Torkildsen: Det burde ha gått en prinsipiell debatt foran her, så komiteén hadde noe å gå ut fra. Det var ikke det pensjonsmessige og forretningsmessige som skulde være det avgjørende ved denne pensjonskasse. Med hensyn til spørsmålet om tilbakebetaling til den som ikke har oppnådd pensjonsrett, så bør de få tilbake beløpet de har innbetalt, men uten renter. Jeg vil henstille til komiteén ikke å se så forretningsmessig på det. Om en tillitsmann kommer inn i fastlønnet stilling i det 50. år så kan han ofte ha vært ulønnet tillitsmann i mange år.

Torbjørn Henriksen: Det kunde ha vært bra og fått en generell debatt; men da burde en ha hatt vedtektene for sig og en oversikt over kassens stilling. Det er også et sterkt standpunkt å si at en da ikke kan diskutere denne kasse. Det må være riktig å få retningslinjer her så kassen ikke kommer op i vanskelige forhold. Skal en bygge op en pensjonsordning som virkelig ligger slik an som vi har ment det, så må vi nok ta visse restriksjoner.

M. Heggstad: Forslaget fra sekretariatet virker helt kynisk på mig. Man bør ikke se på denne pensjonskasse som for andre pensjonskasser. Her

kan det være medlemmer som har 25—30 års arbeide bak sig i organisasjonens tjeneste; men kanskje først blir tillitsmann i 50 års alderen. Og så skulde en slik være satt utenfor? Det blir ikke noen hærske av slike tilfeller og en kan ikke se på dette på samme måte som i andre pensjonskasser.

Karl Tømmeraas: Fagorganisasjonens pensjonskasse har hatt en lang og trang fødsel. Nu ser vi at den har en mengde mangler og det er usikkerhet til stede. Går vi da hen og gjør forandringer i hytt og vær så vil usikkerheten bli enda større. Det er ikke riktig å rive noe ut og gjøre enkelte endringer. Jeg er enig med foregående taler at slik kan det være. Vi bør se det hele i sammenheng.

Olav Hindahl: Det kan være mange betenkeligheter. Det er så; men her vil en være føre var enn efter snar.

Votering: Emil Torkildsens utsettelsesforslag blev vedtatt med stort flertall.

Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet mandag 12. desember.

Ordstyrer: *Olav Hindahl.*

Protokollen fra formiddagsmøtet referertes ved *Lars Evensen* og blev uten bemerkninger vedtatt.

Punkt 5: Anket tvist mellem Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund vedrørende skrivemaskinreparatører m. fl.

Sak 40—8. Følgende forelå om denne sak:

Møte avholdtes i Tvistenevnden 8. januar 1938. — Til behandling forelå tvist mellom Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund vedrørende kontormaskinreparatører m. fl.

Til stede fra Tvistenevnden: *Lars Evensen, Winge, Rasmussen, Johs. Johannessen* og *K. Torkildsen.*

Fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: *Lohne og Gulbrandsen.*

Fra Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: *Raaen, Rein og Hammarbeck.*

Det blev referert skrivelse fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund av 17. desember i sakens anledning, og saken blev inngående drøftet, men da det var forskjellige spørsmål som nærmere måtte undersøkes, blev saken utsatt til 15. januar.

Møte i Tvistenevnden 15. januar 1938.

Til stede fra Tvistenevnden: *Lars Evensen, Winge, Stenklev, Johs. Johannessen* og *K. Torkildsen*, og under de to siste saker *Rolf Olsen.*

Til stede fra forbundene de samme som i foregående møte. Dessuten deltok fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund *Martin Ranvik.*

1. Fortsatt behandling av tvist mellom Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund. Tvistenevnden vil bemerke: Jern- og Metallarbeiderforbundet gjør krav på at reparatører, hjelpearbeidere, rensegutter m. fl. som er beskjeftiget ved verksteder og kontormaskinfirmaer skal overføres

til Jern- og Metallarbeiderforbundet. Arbeiderne er nu organisert i Handels- og Kontorfunksjonærernes Forbund som har tariffavtalen for arbeiderne, Handels- og Kontorfunksjonærernes Forbund har meddelt at når forbundet i sin tid organiserte disse arbeidere, var det efter anmodning fra Samorganisasjonen. De fremholdt videre at hvis arbeiderne skulde overføres til Jern- og Metallarbeiderforbundet, vilde det vanskeliggjøre det fortsatte arbeide med organisering av funksjonærene. Det er Tvistenevndens opfatning at denne gruppe ikke kommer inn under Handels- og Kontorfunksjonærernes Forbunds regulære virkeområde i henhold til kongressens vedtak, men må sortere under Jern- og Metallarbeiderforbundet. Det er for så vidt trukket et klart skille i tariffavtalen for disse firmaer, idet det i tariffavtalen for den omstridte gruppe heter at tariffavtalen gjelder for reparatører, hjelpearbeidere, rensegutter og bud, sirkulæretrykkere, pregere og chauffører. Det heter videre i tariffavtalen at funksjonærer, lagerarbeidere, pakkere og visergutter kommer inn under overenskomst med Oslo Kjøbmansforening. Det kan muligens være noen tvil om hvorvidt sirkulæretrykkere, pregere og chauffører også rettelig hører hjemme i Jern- og Metallarbeiderforbundet eller om disse grupper har sin virksomhet i nærmere tilknytning til salgsavdelingene. Dette er imidlertid noe uklart, og Tvistenevnden finner det derfor vanskelig å kunne trekke noe skille, men opprettholder den deling som er lagt til grunn i tariffavtalen. Tvistenevnden er av den opfatning at det ikke kan være tvil om at reparatører, hjelpearbeidere og rensegutter hører hjemme i Jern- og Metallarbeiderforbundet og har avsagt kjennelse i samsvar hermed. Tvistenevnden vil videre bemerke at det som er fremholdt fra Handels- og Kontorfunksjonærernes Forbund om at en overføring på det nuværende tidspunkt sannsynligvis vil svekke organisasjonsarbeidet blandt funksjonærene, bør det tas hensyn til. Jern- og Metallarbeiderforbundets representanter har erklært at de var villig til å forhandle om tidspunktet for en eventuell overføring. Tvistenevnden forutsetter at sådan forhandling finner sted. Samtidig bør det forhandles nærmere om hvor de foran nevnte sirkulæretrykkere og pregere rettelig hører hjemme. Med henvisning til foranstående innstiller Tvistenevnden:

1. Verkstedarbeidere ved kontormaskinforretninger hører inn under Jern- og Metallarbeiderforbundets organisasjonsområde.
2. Det forhandles mellem forbundene om tidspunktet for overføring av de som idag er organisert i Handels- og Kontorfunksjonærernes Forbund.

Sak 40—8. Tvistenevndens avgjørelse vedrørende kontormaskinreparatører.

Referertes skrivelse fra Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund av 28. februar, hvori de anmoder om at ovennevnte sak blir opptatt til ny behandling, idet forbundet henviser til at Tvistenevndens avgjørelse særlig utenbys vil skape store vanskeligheter. Videre referertes protestskrivelse fra arbeiderne ved kontormaskinfirmaene mot Tvistenevndens avgjørelse. Tvistenevnden henviser til at det i kjennelsen er bestemt at det skal optas forhandling mellom Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund om tidspunktet for overføring av disse arbeidere. Tvistenevnden er ikke bekjent med at slik forhandling har funnet sted.

Man vil videre gjøre opmerksom på at Tvistenevndens avgjørelse er bygget på forholdene i Oslo og at man ikke tok standpunkt til de forhold utenbys som forbundet nevner i sin skrivelse. Tvistenevnden mener at disse spørsmål best løses ved forhandling mellom forbundene, eventuelt ved bistand fra Landsorganisasjonen. For øvrig foranlediger forbundets skrivelse ingen videre forføininger fra Tvistenevndens side.

Alb. Råen: Det faller kanskje noget merkelig at jeg som har vært med på å ville ha disse saker inn under en slik behandling at vi slapp å benytte representantskapet, skal ta dette op her. Jeg er ikke særlig lysten heller til å ta denne saken op. Jeg har vært ute i formiddag og forsøkt å få i stand en ordning. Ennu har det ikke lyktes. Men det kan hende at vi efter en kort debatt kanskje allikevel kan få en ordning. Jeg skal derfor ikke komme så langt inn på saken, men ganske kort uttale mig om hvad den gjelder. Saken

gjelder reparatører som er ansatt ved selskaper som forhandler skrivemaskiner og kontormaskiner. Det er folk som nødvendigvis må være til stede i disse selskaper for å holde maskineriet i gang. I disse maskinskrivningsfirmaer er en avhengig av hverandre, og det er vanskelig å trekke skille etter en linjal her. Det er beskjefteget 173 funksjonærer og 30 visergutter ved disse bedrifter. Så er det en gruppe på i alt 30 som det skal forhandles om, og så kommer det 42 reparatører og 23 hjelpearbeidere, som kreves overført til Jern- og Metallarbeiderforbundet og som etter tvistenevndens avgjørelse skal overføres dit. Vi har hatt tilfelle i Horten hvor det ved forretningene er de som selger forskjellige ting og som Jern- og Metallarbeiderforbundet mener skal overføres til dem: Det vil oplagt være i strid med organisasjonsformen, så derfor har vi stilt den sak i bero. Vi har i mange år hatt overenskomster for disse reparatører og hjelpearbeidere, og de er selv helt imot å gå over til Jern- og Metallarbeiderforbundet. Det er altså ingen mangel på ordnede overenskomstforhold for disse eller mangel på ivaretagelse av denne gruppes interesser. Vi har alle kategorier og grupper av arbeidere ved disse bedrifter, og de kommer inn under vår fellesoverenskomst. Det er ingen heldig løsning å bringe en slik sak inn for representantskapet, og jeg tenkte virkelig alvorlig at en kunde ha ordnet den tidligere. På siste fagkongress forelå det en rekke organisasjonssaker bl. a. om organisasjonsgrensen mellom Transportarbeiderforbundet og Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund, og det blev vedtatt å opnevne en nevnd, som skulde se på denne sak. Denne nevnd måtte også kunde behandle denne sak ved at sekretariatet opnevnte en suppleant istedenfor Larsson. Jeg vil foreslå:

Under henvisning til kongressens vedtak om (industriforbundsformen), industriens organisasjonsopbygning avgjøres saken med bindende virkning av en voldgiftsrett, hvis medlemmer opnevnes av sekretariatet.

Min forutsetning er at det organisasjonsutvalg som er opnevnt også skal behandle denne sak. Utenfor Oslo har disse bedrifter småfilialer med et par funksjonærer, og de mener man vi skal få beholde. Det vil være haltende og uriktig.

Josef Larsson: Jeg er enig i at slike saker ikke burde komme her å opta tid. Det er heller ikke vår skyld. Organisasjonsinstansenes avgjørelse av denne sak er også riktig. Det er ingen tvil om at disse er mekaniske arbeidere og hører Jern- og Metallarbeiderforbundet til. Da Handels- og Kontorfunksjonærenes forbund fikk disse folk, var det fordi det ved hjelp av disse arbeidere lettere vilde kunne få de øvrige funksjonærer ved disse bedrifter med. Vi var lettvinne nok til å tro at det skulde bli av kort varighet. Organisasjonens instanser har sagt fra at de hører oss til. Men Handels- og Kontorfunksjonærenes forbund har villet ha saken helt frem her. De har fått sitt virkeområde trukket op slik at det går inn i alle forbunds virkeområder, men det kan ikke dermed utvides til at de kan få benytte industrilinjeformen eftersom det passer dem. Men selv etter industrilinja, kan de ikke kreve disse arbeidere til sig. Når det gjelder en enkelt mann utenfor Oslo ved lignende bedrifter, så kan vi stille de i bero. Men her i byen hvor forholdet er avklart, må vi kreve at de skal tilhøre oss. I Sverige tilhører disse arbeidere Jern- og Metallarbeiderforbundet. Når det tales om protester i denne forbindelse, så kan også vi tale med der. Men når tvistenevndens avgjørelse er tatt, så

har vi tross alle protester bøid oss og overført dem til det nye forbund. Når Albert Råen nå kommer med dette forslag, så er det et tegn på at de selv har funnet at dette er anmassende og at de vil søke å trekke sig noget penere tilbake.

Konrad Nordahl: Jeg har et visst ansvar for at denne sak ligger på bordet idag. I 1932 eller 1933 kom Handels- og Kontorfunksjonærenes forbund og bad om tillatelse til å gå inn for overenskomstforhold for disse arbeidere. Jeg var da formann i Jern- og Metallarbeiderforbundet, og jeg sa da fra at disse arbeidere hørte til oss, og sekretariatet var enig i det. Men Halvard Olsen, som var en gemyttlig kar, talte for at disse fikk denne adgang for derved å kunne få de andre ved disse bedrifter organisert. Jeg gav etter for det. Hadde vi visst den gang at saken skulde komme inn her nu, så hadde vi aldri gått med på det. Skal en som Råen trekke denne konsekvens, så må alle kontorfunksjonærene ved Aker tilhøre oss og kontorfolkene f. eks. ved meieriene høre til N. N. N. Det vil være helt og godt av representantskapet å la en voldgiftsrett avgjøre dette spørsmål på grunnlag av industriforbundslinjen. Da får en ta hele Handels- og Kontorfunksjonærenes forbunds virkeområde op til behandling. Tilfellet Horten kjenner jeg ikke. Er det utlevering fra bedriftens lager det gjelder, så tilhører de Jern- og Metallarbeiderforbundet. Men er det en egen bedrift innenfor verkstedet, som utleverer og selger forskjellige ting til arbeiderne, så vil nok Handels- og Kontorfunksjonærenes forbund få medhold i at de skal stå hos dem.

Omar Gjestebø: Jeg trodde ikke det skulde være nødvendig å få en prinsipielle debatt her, all den stund at Råens forslag foreligger, og jeg vil se avgjørelsen derav først, før jeg ser på den prinsipielle side. Men når det gjelder disse folk, må jeg bedrøve Larsson med at det ikke var den hele og fulle sannhet. Disse arbeidere var enten ikke organiserte eller hadde tilhørt Jern- og Metallarbeiderforbundet eller Formerforbundet, og de spurte oss om de kunde komme inn under et fellesforbund. Flertallet av funksjonærene ved disse firmaer tilhører vårt forbund. Jeg vil anbefale Råens forslag.

Peder Birkeland: Jeg vil ikke komme inn på realiteten, men henstille til representantskapet å stemme for Råens forslag. Det gjelder nemlig også en rekke andre grupper, som trykkere og pregere og som det er tvil om og som det kan være spørsmål om skal tilhøre et annet forbund enn også Jern- og Metallarbeiderforbundet. Saken vil ikke komme op igjen efter en slik voldgiftsrett. Den vil vi bøie oss for.

Bernh. Berentsen: Jeg er tilbøielig til å være enig med Jern- og Metallarbeiderforbundet i at disse er maskinarbeidere. Hvis det skal treffes nogen avgjørelse her av representantskapet, så vil jeg foreslå at det bare gjelder Oslo, slik at en ikke trekker dette efter hårene utover landet. Det vil være helt meningsløst å skulle organisere én mann i tilslutning til Jern- og Metallarbeiderforbundet og de øvrige i Handels- og Kontorfunksjonærenes forbund, slik som vi her i Oslo har det, utover landet. Avgjørelsene treffes dessverre ofte for meget ut fra Oslo-forhold.

Josef Larsson: Dette gjelder rene maskinarbeidere. De steder hvor det bare er en eller to mann, vil vi ikke prosedere om disses overgang. Der vil en ikke få tvist.

Karl Tømmerås: Vi har da noget annet å gjøre enn å strides om dette.

For oss samorganisasjonenes representanter er det likegyldig hvor en står, bare en er organisert. Når det gjelder Trondheim, så har vi de som er selgere og reparatører, og de vil stå sammen med flertallet.

Lars Evensen: Jeg skal ikke komme inn på tvistenevndens avgjørelse og saksbehandlingen. Den er vel de fleste kjent med. Fagkongressens organisasjonsnevnd er en meglingsnevnd til å søke å finne avgjørelser mellom forbund hvor det tvist, og hvis det ikke opnåes enighet der, så oversendes saken til sekretariatet. Denne nevnd måtte da etter kongressens vedtak få sitt mandat utvidet.

Alb. Råen: Det ser ut til at disse tallene virker noget forvirrende. Ved første gangs behandling fremholdt vi at det var ca. 100 slike arbeidere. Men ved behandlingen i tvistenevnden blev det klarlagt at det var 65. De utenbys representanter har tatt sine forbehold, og det er meget forståelig. En hører også hvordan Larsson uttaler sig her. Men det vil vi ikke gå med på. Disse utenbys firmaer er underlagt selskapene i Oslo, og det vil da naturlig bli slik at de avgir de folk disse utenbys trenger. Det vil tvinge sig frem av sig selv at det må være lik behandling her. Som saken ligger an bør den avgjøres på vår måte.

Ole Andersen Kiste: Begge parter en enig i at saken ikke burde fremlegges her. Men når den nu en gang er bragt inn her, så bør den få en avgjørelse. Jeg forstår ikke at et så stort forbund som Jern- og Metallarbeiderforbundet skal krangle om disse få arbeidere. Enda verre blir det når en hører Larsson si at dette bare er foreløbig og at de utenbys vil komme etter senere.

B. Flood-Engbreten: Vi diskuterer her spørsmålet om 65 mann til et forbund. Vi må kunne få slike saker avgjort av de organisasjonsinstanser vi har nedsatt dertil. Handels- og Kontorfunksjonærenes forbund får finne sig i de avgjørelser som således er tatt. De enkeltstående utover i andre byer vil fremdeles bli stående i Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund.

Olaf Bruås: Tvistenevndens avgjørelse er vedtatt av sekretariatet. Når det enda ikke er blitt enighet, er det ikke da bedre å få saken avgjort her? Hvorfor kan ikke representantskapet ta avgjørelsen? Det er ikke for meget forlangt av Jern- og Metallarbeiderforbundet å få disse ca. 100 maskinarbeidere. La oss fastsette dette her.

William Andersen: Det er til stadighet vanskeligheter her når det gjelder Handels- og Kontorfunksjonærenes forbund, og det er å kaste bort tiden dette. Det må være opplagt at disse tilhører Jern- og Metallarbeiderforbundet, hvis vi nogenlunde skal følge den organisasjonsform vi har vedtatt.

Alb. Råen: Følger en industriforbundslinjen, så skal de tilhøre oss. Etter den gamle fagforbundslinje skulde de tilhøre Jern- og Metallarbeiderforbundet.

Olav Hindahl: Råens forslag er på sett og vis en utsettelse, idet han vil ha en voldgiftsrett som endelig skal avgjøre saken og vi få stemme over det først.

Votering: Råens forslag blev forkastet. — Tvistenevndens og sekretariats innstilling blev vedtatt mot 7 stemmer.

En representant: Det er Oslo dette vedtak gjelder?

Olav Hindahl: Det er sagt at det bare gjelder Oslo.

Punkt 5: Anket tvist mellem Norsk Treindustriarbeiderforbund og Norsk Bygningsarbeiderforbund vedrørende Lumber Kryssfinérfabrikk.

Følgende protokoll forelå:

Møte i Tvistenevnden den 13. mai 1935 kl. 9.

Til stede: Evensen, Winge, Strøm, Johs. Johannessen, Rolf Olsen, Hegg og Stenklev.

Norsk Bygningsarbeiderforbund: Tangen og Strandli.

Norsk Treindustriarbeiderforbund: P. Ødegaard, Albert Andersen, Th. H. Jakobsen og Oskar Hansen.

Norsk Høvleriarbeiderforbund: Hans Eriksen.

Lumber Arbeiderforening: S. Stålesen og Ola Olsen.

Til behandling forelå sak angående Lumber Arbeiderforenings utmeldelse av Treindustriarbeiderforbundet og inn i Bygningsarbeiderforbundet. Referertes skrivelse fra forbundene og foreningene til Landsorganisasjonen i sakens anledning. Det blev gitt muntlig redegjørelse fra de fremmøtte representanter om deres opfatning.

Pause kl. 11.15.

Nytt møte sattes kl. 12.

Hans Eriksen fremmet krav om at Lumber Arbeiderforening skulde overføres til Høvleriarbeiderforbundet.

Fra Bygningsarbeiderforbundet blev det meddelt at forbundet vilde fremme krav om andre overføringer fra Treindustriarbeiderforbundet, bl. a. Hunton Bruk, Lillesand Parkettfabrikk og en rekke grensereguleringer i Oslo, Kristiansand m. fl. st.

Disse saker var før stilt i bero i påvente av resultatet om en sammenslutning av de to forbund.

Stenklev fremmet krav om at Hunton Bruk skulde tilhøre Papirindustriarbeiderforbundet.

Tvistenevnden formann stilte spørsmål om Treindustriarbeiderforbundets og Bygningsarbeiderforbundets representanter kunde være villige til å opta i forbundsstyrene forslag om nye forhandlinger om en sammenslutning, under forutsetning av at det kan finnes en tilfredsstillende ordning for en arbeidsløshetskasse, for de avdelinger i Treindustriarbeiderforbundet som ønsker en sådan.

Den videre behandling av tvistespørsmålene blir da å utsette inntil resultatet av forhandlingene foreligger.

Representantene var enig i å forelegge dette for forbundsstyrene, og forutsattes at Tvistenevndens formann deltar i forhandlingene.

Møtet hevet.

Møte i Tvistenevnden den 29. mai 1935.

Til stede: Evensen, Winge, Johs. Johannessen, Stenklev og Rolf Olsen.

Treindustriarbeiderforbundet: Chr. Systad, P. Ødegaard og Th. Jakobsen.

Bygningsarbeiderforbundet: Tangen.

Til behandling forelå fornyet behandling av sak angående Lumber Arbeiderforening.

Referertes skrivelse fra Treindustriarbeiderforbundet om at forbundet ikke kan godkjenne Tvistenevndens henstilling om å utsette avgjørelsen angående Lumber Arbeiderforenings innmeldelse i Bygningsarbeiderforbundet, mens nye forhandlinger om de to forbunds sammenslutning pågår.

Treindustriarbeiderforbundets representanter ønsker å tilføre Tvistenevndens protokoll følgende.

«Efter vår opfatning foreligger der ingen tvist i nærværende sak. Det vi har forlangt er at Sekretariatet snarest mulig tar avstand fra Bygningsarbeiderforbundets fremgangsmåte ved å overmelde til sitt forbund Lumber Arbeiderforening, tross protest fra vårt forbund og uten å avvente Sekretariatets avgjørelse. Bygningsarbeiderforbundet har skriftlig meddelt vårt forbund at de akter å gå frem på lignende måte også når det gjelder andre avdelinger og grupper innen vårt forbund. Dette

vil i tilfelle føre til en fullstendig oppløsning av vårt forbund. Vårt forbundsstyre har ikke anledning til nu like etter landsmøtet å opta nye forhandlinger om en eventuell sammenslutning av disse to forbund. Hvorvidt slike forhandlinger kan istandbringes på et senere tidspunkt i landsmøteperioden får vi komme tilbake til senere. På grunn av sakens store betydning for vårt forbund må vi be om å få anledning til å være til stede ved sakens behandling i Sekretariatet.

Chr. Systad (s.) P. Ødegaard (s.) Th. Jakobsen (s.)

Twistenevnden var av den opfatning at når saken er oversendt fra Sekretariatet må den ferdigbehandles i Twistenevnden før den tilbakesendes og fant man at en befaring av bedriften og møte med foreningens medlemmer i Kristiansand var nødvendig før en avgjørelse treffes.

Forbundene var enig i å sende representanter sammen med Twistenevnden til Kristiansand S.

Twistenevnden besluttet at Lars Evensen og Rolf Olsen deltar i forhandlingene i Kristiansand. Twistenevnden vil uttale som et ønske om også Systad kunde delta for sitt forbund da han har hatt befaring med Lumber Arbeiderforening fra dens innmeldelse i forbundet.

Møte avholdtes i Twistenevnden den 15. juli 1935 kl. 12.

Til stede: Evensen, Stenklev, Johs. Johannessen, Hegg og Rolf Olsen.

Til behandling forelå avgjørelse angående Lumber Arbeiderforening innmeldelse i Norsk Bygningsarbeiderforbund. — I henhold til Twistenevndens og Sekretariatets avgjørelse foretoks befaring av Lumber Trevarefabrikk lørdag den 29. juni d. å.

I befaringen deltok:

Fra Twistenevnden: Lars Evensen og Rolf Olsen.

Fra Norsk Treindustriarbeiderforbund: P. Ødegård.

Fra Lumber Arbeiderforening: Stålesen og Ola Olsen.

Fra Norsk Bygningsarbeiderforbund: M. Strandli.

Rolf Olsen og Lars Evensen avgav beretning fra bedriftsbefaringen 29. juni og møte med Lumber Arbeiderforenings medlemmer samme dag. Etter å ha påhørt Olsens og Evensens beretning, er Twistenevnden av den opfatning at Lumber Trevarefabrikks produksjon er av den art at ikke Sekretariatets avgjørelse av 20. april 1927 angående grenseskillene mellom det daværende Norsk Møbelindustriarbeiderforbund og Norsk Bygningsarbeiderforbund kan påberopes til fordel for Norsk Bygningsarbeiderforbund.

I nevnte beslutnings punkt 1 heter det:

«Bygningssnekkere og arbeidere ved de trevarefabrikker hvis hovedbeskjeftigelse kommer inn under bygningsproduksjonen, skal stå tilsluttet Norsk Bygningsarbeiderforbund.»

Det gjøres oppmerksom på at arbeiderne ved Lumber Trevarefabrikk blev organisert av Norsk Treindustriarbeiderforbund i 1927 i forståelse med Landsorganisasjonen —.

Bedriften produserer såkalte lumberplater, d. v. s. kryssfinér av forskjellige dimensjoner, dørplater m. v. Man kan betrakte produksjonen i alt vesentlig som halvfabrikata. Der lages ikke ferdige dører, vinduer eller lignende. En del av produksjonen kan gå til panelings- og innredningsarbeide, og anvendes da platene som de kommer direkte fra fabrikk. I enkelte tilfelle har det forekommet at bedriften har forestått selve monteringsarbeidet. Dette er dog av så ubetydelig omfang at virksomheten må betegnes som ren fabrikkdrift. Det er oplyst at en vesentlig del av produksjonen går til eksport, helt op til 60 % til enkelte tider. Vanligvis kan man anta at mellom 40—50 % av den samlede produksjon går til eksport. Innenlands anvendes sannsynligvis størsteparten av produksjonen i byggebransjen. Nøiaktige tall kan ikke gis, idet bedriftens lagerchef på forespørsel meddelte at salget foregikk direkte til engros-firmaet som forestår salget til snekkerier, møbelfabrikker, bygningsentreprenører og andre. Man er derfor av den opfatning at arbeiderne ved Lumber rettelig skulde tilhøre Norsk Treindustriarbeiderforbund, så lenge dette forbund oprettholdes.

Twistenevnden må da ta standpunkt om tilbakeføring av medlemmene til Norsk Treindustriarbeiderforbund, og for å få en nærmere orientering om medlemmenes stilling, blev det avholdt et medlemsmøte med Lumber Arbeiderforening den 29. juni d. å.

Fremmøtet var forholdsvis godt, og Twistenevndens formann gav en redegjørelse for sakens behandling i Twistenevnden og påtalte at foreningen med støtte av Norsk Bygningsarbeiderforbund hadde avvirket forholdet til Norsk Treindustriarbeiderforbund og ordnet medlemsskapet i Norsk Bygningsarbeiderforbund uten å iakttatte den vanlige organisasjonsmessige fremgangsmåte ved slike anledninger. Videre redegjorde Strandli for Norsk Bygningsarbeiderforbunds og Ødegård for Norsk Treindustriarbeiderforbunds standpunkt i saken. — En rekke av medlemmene deltok i debatten, og samtlige gav uttrykk for sin misnøye med Norsk Treindustriarbeiderforbund og særlig dets landsmøtes avgjørelser i spørsmålet om sammenslutning med Norsk Bygningsarbeiderforbund og oprettholdelsen av arbeidsledighetskassen. Samtlige gav uttrykk for at de vilde oprettholde beslutningen av 28. april d. å. om tilslutning til Norsk Bygningsarbeiderforbund. Noen beslutning blev ikke tatt på møtet.

Det er Twistenevndens opfatning at de avgjørelser som blev truffet på Norsk Treindustriarbeiderforbunds landsmøte i sammenslutningsspørsmålet og vedrørende arbeidsledighetskassen har gjort denne sak akutt og bevirket at misnøien med vedtakene medførte den spontane beslutning av 28. april d. å. om utmeldelse av Norsk Treindustriarbeiderforbund og innmeldelse i Norsk Bygningsarbeiderforbund. Det har for øvrig vist sig umiddelbart etter landsmøtet at beslutningen om oprettholdelse av arbeidsledighetskassen ikke var gjennomført.

Det må derfor sies at flertallet på Norsk Treindustriarbeiderforbunds landsmøte fattet sine beslutninger på grunnlag av en feilaktig vurdering av stillingen og at Lumber Arbeiderforenings utmeldelse sannsynligvis kunde vært undgått ved en mere smidig og imøtekomende taktikk fra flertallets side.

Dette kan dog ikke forhindre at Twistenevnden sterkt vil påtale at Norsk Bygningsarbeiderforbund har opptatt som medlemmer Lumber Arbeiderforening uten at disse medlemmer har avvirket medlemsskapet i Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Den vanlige praksis som må følges ved slike anledninger er at når det gjelder overføring av enkeltmedlemmer, skal medlemsbøkene være utskrevet og i orden fra det forbund de før har stått som medlemmer av. Twistenevnden må fastslå at der hvor det er tale om overføring av hele foreninger, må også i disse tilfelle medlemsbøkene utskrives fra det forbund foreningen har stått tilsluttet, og må det være enighet mellom organisasjonene om overføringen av foreningen før overføring finner sted. — Dette var ikke iakttatt i foreliggende tilfelle, og på det medlemsmøte i Kristiansand den 28. april d. å., hvor foreningen besluttet å søke om tilmeldelse til Norsk Bygningsarbeiderforbund, forelå protest fra Norsk Treindustriarbeiderforbund (skr. fra Norsk Treindustriarbeiderforbund av 26. april til Lumber Arbeiderforening, Norsk Bygningsarbeiderforbund og Sekretariatet) og Norsk Bygningsarbeiderforbunds representanter som var til stede på møtet, måtte forstå at når de uten videre gikk med på å opta Lumber Arbeiderforening fra 1. mai 1935, vilde dette skape en stor organisasjonsmessig strid. De burde ha avventet den organisasjonsmessige forhandling mellom organisasjonene og eventuelt Sekretariatets avgjørelse.

Under vanlige forhold skulde alle ting tilsi at Twistenevnden måtte treffe avgjørelse om at medlemmene skulde føres tilbake til Norsk Treindustriarbeiderforbund. Dette vil sannsynligvis ikke føre til annet enn at Lumber Arbeiderforening vilde bli stående utenfor Landsorganisasjonen. Hvis det ikke forelå andre grunner, måtte selvsagt Twistenevnden fatte vedtak om tilbakeføring selv om foreningen vilde nekte å gå tilbake til Norsk Treindustriarbeiderforbund. — Men, Twistenevnden vil henlede oppmerksomheten på at det er ting som tyder på at forbundets landsmøte har vært innforstått med at Lumber Arbeiderforening vilde gå ut av forbundet og inn i Norsk Bygningsarbeiderforbund, idet Systad i møte den 21. april gav en del meddelelser vedrørende Lumber Arbeiderforenings forhold til forbundet etter at innmeldelsen i Norsk Bygningsarbeiderforbund og forslaget om ophevelse av Arbeidsledighetskassen var forkastet. Systad meddelte at Lumber Arbeiderforening aktet å gå inn i Norsk Bygningsarbeiderforbund, og at foreningens formann, Stålesen, hadde meddelt at oppgjøret for april måned var siste oppgjør til Norsk Treindustriarbeiderforbund. Under henvisning hertil foreslo Systad at hovedstyremedlemmet for Aust-Agder og Vest-Agder blev flyttet til Arendal. Stålesen bekreftet på landsmøtet at det var riktig at Lumber Arbeiderforening hadde anmodet om optagelse i Norsk Bygningsarbeiderforbund.

Det blev fremsatt en rekke forslag som protest mot at enkelte avdelinger uten videre får gå inn i Norsk Bygningsarbeiderforbund. Samtlige disse forslag blev oversendt en redaksjonskomité som fremla følgende forslag:

«Redaksjonskomiteen har drøftet den situasjon som er opstått etter at Landsmøtet har fått meddelelse om at Lumber Arbeiderforening skal overføres til Norsk Bygningsarbeiderforbund. — — — — —

Komiteens 4 medlemmer foreslo da at Arbeidsledighetskassen blev nedlagt fra 1. juli d. å. — Et 5. medlem av redaksjonskomiteen foreslo tilslutning til Norsk Bygningsarbeiderforbund på grunnlag av hovedstyrets flertalls innstilling.»

Følgende forslag blev vedtatt:

«Landsmøtets beslutning i sammenslutningsspørsmålet til Norsk Bygningsarbeiderforbund opprettholdes. Likeledes opprettholdes beslutningen vedrørende Arbeidsledighetskassen.»

Første avsnitt blev vedtatt ved håndsoprekning med 56 mot 15 stemmer; annet avsnitt med 31 mot 25 stemmer.

Noen videre behandling av spørsmålet kan ikke sees er foregått på Landsmøtet annet enn at forbundets hovedstyremedlem blev valgt fra Arendal i motsetning til tidligere fra Kristiansand.

Twistenevnden er opmerksom på at slik som produksjonsforholdene ligger an i treindustrien, vil der opstå en rekke grensetvistigheter mellom Norsk Bygningsarbeiderforbund og Norsk Treindustriarbeiderforbund. Man må derfor beklage at sammenslutningen mellom disse to forbund ikke blev realisert. — Twistenevnden er av den opfatning at en sammenslutning mellom disse to forbund vil være nødvendig for å nå frem til klare organisasjonslinjer og også for å få inn i organisasjonen alle de uorganiserte arbeidere som er beskjeftiget i trevarefabrikker rundt om i landet.

Når disse forhold er bragt i orden, kunde det muligens senere bli tale om å danne et Treindustriarbeiderforbund på et noe annet organisasjonsgrunnlag enn for nærværende er tilfelle for Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Så vidt Twistenevnden har kunnet forstå av skrivelsen fra Norsk Treindustriarbeiderforbund av 26. april d. å., og av protokoll-tilførsel i Twistenevndens protokoll av 29. mai, foreligger der ingen påstand fra Norsk Treindustriarbeiderforbund om at medlemmene i Lumber Arbeiderforening skal tilbakeføres til dette forbund, men det utesker Twistenevndens uttalelse om Norsk Bygningsarbeiderforbunds fremgangsmåte i nærværende sak.

Under henvisning til foranstående har Twistenevnden enstemmig truffet sådan avgjørelse:

1. Norsk Bygningsarbeiderforbund har handlet organisasjonsmessig uriktig ved å opta Lumber Arbeiderforening fra 1. mai 1935, på tross av protest fra Norsk Treindustriarbeiderforbund og uten å avvente den organisasjonsmessige behandling og avgjørelse i saken.
2. Lumber Arbeiderforenings medlemsskap i Norsk Bygningsarbeiderforbund opprettholdes inntil der treffes endelig avgjørelse om treindustriarbeidernes organisasjonsforhold.
3. Det henstilles til de to forbund å opta nye forhandlinger om en sammenslutning under Sekretariatets ledelse.

P. Ødegaard: I anledning den opståtte tvist mellom N. T. og N. B. om i hvilket forbund Lumber Arbeiderforening skal stå tilsluttet vil vi innledningsvis peke på at Lumber Arbeiderforening blev tilsluttet N. T. etter henstilling fra Landsorganisasjonens Sekretariat. Det var i 1927. Det er da helt på det rene at sekretariatet allerede på det tidspunkt var av den opfatning at nevnte bedrift kom inn under N. T. virkeområde, og at det senere ikke kunde opstå nogen forandring heri uten i forbindelse med en større forandring for N. T. virkeområde. Som det fremgår av twistenevndens protokoll, der

tidligere er omsendt til representantskapets medlemmer, er det erkjent så vel fra Bygningsarbeiderforbundet som Lumber Arbeiderforenings side at nevnte forening hadde innledet forhandlinger med N. B. om tilslutning til dette forbund allerede før N. T. landsmøte i 1935. Dette blev også bekræftet av nevnte avdelings representant. Årsaken til dette skulde være at Lumber Arbeiderforening var uenig i at vårt forbund fortsatte med arbeidsledighetskassen. Avdelingens representanter i vårt landsmøte fikk sitt oppgjør av Bygningsarbeiderforbundet. Et flertall i Lumber Arbeiderforening hadde fått den opfatning at Lumber Kryssfinérfabrikk var en så solid og sikker bedrift at arbeidsledighet aldri ville kunne inntre og at de således ikke hadde behov for noen ledighetskasse for sin avdelings vedkommende. Det er imidlertid overveiende sannsynlig at det har inntrådt en vesentlig endring i denne opfatning i den senere tid, da det siden 1935 har vært flere arbeidsledighetsperioder med fra 60—70 til 100 mann ledige. Etter at Stortinget har vedtatt lov om arbeidsledighetstrygd kommer også dette spørsmål i en helt annen stilling.

Til videre belysning av arbeidsforholdet i årene 1927—34 da avdelingen stod tilsluttet vårt forbund blev det innbetalt i kontingent kr. 84 420.05. I samme tidsrum har avdelingen mottatt i bidrag kr. 32 310.50, eller med andre ord omtrent halvparten av hvad som er innbetalt. Det blev videre anket over at avdelingen var misfornøyd med ledelsen i N. T. og at dette var årsaken til at lønningene ved bedriften lå på et lavt nivå. Dette er en helt uholdbar påstand og de tariffrevisjoner som har foregått siden avdelingen kom inn i N. B. viser tydelig dette. Ved tariffrevisjonen i 1935 oppnåddes bare minimale lønnstillegg og den nye tariff fantes å være så tvilsom at arbeiderne forbeholdt sig rett til å opsi overenskomsten etter 3 eller 6 måneders forløp. Ved de senere tariffrevisjoner er det bare oppnådd lønnstillegg i forhold til prisstigningen på samme måte som for de fleste andre fag og industrier. Den opfatning at bare avdelingen kom inn i N. B. skulde det lykkes å gjennomføre hvilket som helst krav viser sig selvfølgelig ikke å holde stikk. Det skal enn videre bemerkes at bedriftens stilling skyldes at det er innført importregulering for denslags produkter. Hadde importen vært fri vilde arbeiderne tilnærmelsesvis ikke kunne ha oppnådd de lønninger de har idag. Dette er et forhold det alltid må tas hensyn til uansett hvilket forbund avdelingen står tilsluttet. I Twistenevndens protokoll er det anført at N. T. ikke har fremsatt krav om at Lumber Arbeiderforening fortsatt skulde stå tilsluttet dette forbund. Dette medfører ikke riktighet og vi henviser til vårt forbunds tilføielse i Twistenevndens protokoll. Det er her uttalt at det efter vår opfatning ikke foreligger noen tvist i nærværende sak, men at vi har forlangt at Sekretariatet snarest mulig tar avstand fra Bygningsarbeiderforbundets fremgangsmåte ved å overmelde Lumber Arbeiderforening til dette forbund, til tross for at det forelå protest fra N. T. overfor Lumber Arbeiderforening, Bygningsarbeiderforbundet og sekretariatet. En skal være opmerksom på at Bygningsforbundet ikke hadde gjort krav om å få overført nevnte avdeling på grunnlag av de bestående beslutninger for grenseområde mellom de 2 forbund og at bedriftens produksjon som følge herav kom inn under N. B. område. Den påståtte foranledning var som foran nevnt at Lumber Arbeiderforening stilte som be-

tingelse for fortsatt medlemsskap i N. T. at dette skulde opheve arbeidsledighetskassen. Det var imidlertid på landsmøtet et stort flertall for at ledighetskassen skulde opprettholdes fortsatt, og vi antar at alle organisasjonsfolk er enig i at ikke et landsmøte kan la sig diktere av en enkelt avdeling med hensyn til sine beslutninger, og sin virksomhet i almindelighet.

Når det i Tvistenevndens protokoll er nevnt at landsmøtets beslutning om arbeidsledighetskassens fortsatte beståen ikke har kunnet gjennomføres medfører dette ikke riktighet. Det faktiske forhold er at arbeidsledighetskassen siden 1935 har gått langt bedre enn ventet. Det har således 2 ganger vært foretatt nedsettelse av kontingenten. Den siste nedsettelse trådte i kraft 1. januar 1938. Til tross for en langt større ledighet i dette år er beholdningen i ledighetskassen, medregnet refusjon fra Staten, på det nåværende tidspunkt over 100.000 kroner.

Som det fremgår av Tvistenevndens protokoll side 4 og 5 har det vært foretatt bedriftsbefaring den 29. juni 1935, hvori deltok Lars Evensen og Rolf Olsen som Tvistenevndens representanter. Etter å ha påhørt Evensens og Olsens redegjørelse er Tvistenevnden blitt av den opfatning at arbeiderne ved Lumber skulde tilhøre N. T., så lenge dette forbund opprettholdes. Under sådanne forhold vilde det eneste riktige og naturlige ha vært at Tvistenevnden hadde fattet beslutning om at de nevnte arbeidere straks var blitt tilbaketilført til N. T. Vi finner det videre høyst uriktig at hodeløse uttalelser og forslag, fremkommet av enkeltpersoner på vårt siste landsmøte, blir trukket inn i forbindelse med sakens avgjørelse. Det er helt klarlagt at Lumber Arbeiderforening allerede før vårt landsmøtes avholdelse hadde innledet forhandling med N. B. om tilslutning til dette forbund, og at de også faktisk hadde blitt optatt i forbundet. Dette fremgår tydeligst av at foreningens representanter under landsmøtet til stadighet stod i forbindelse med N. B., og at representantene også fikk avregning i dette forbund for utgiftene vedr. representasjonen ved landsmøtet.

Som det fremgår av Tvistenevndens protokoll har Tvistenevnden sterkt kritisert at nevnte avdelings medlemmer blev optatt i N. B. og at det ikke var foretatt avmelding av medlemsbøkene før overføring fant sted. En sådan fremgangsmåte som her er brukt har vel aldri tidligere forekommet i organisasjonens historie og kan vel heller ikke tenkes gjennomført av andre forbund enn N. B. Det fremgår tydelig av skrivelse fra Norsk Treindustriarbeiderforbund av 26. april 1935 og av protokolltilførsel i Tvistenevndens protokoll av 29. mai at vi har protestert mot at Lumber Arbeiderforening blev overmeldt til N. B., og at det forlangtes at Sekretariatet skulde fatte beslutning om at nevnte forening straks skulde tilbakeføres til N. T. Under henvisning hertil og videre til Tvistenevndens uttalelse om at Lumber Kryssfinérfabrikk kommer inn under N. T. virkeområde, og videre til selve Tvistenevndens kjennelse, som bl. a. går ut på at avgjørelsen ikke er endelig, men en foreløbig ordning inntil det er truffet en endelig avgjørelse om treindustriens virkeområde, tillater vi oss å henstille til Representantskapet å fatte følgende beslutning:

«Lumber Arbeiderforening tilbakeføres straks til Norsk Treindustriarbeiderforbund.»

Skulde ikke det bli vedtatt så er det alene maktspørsmålet som er det avgjørende. Da er det ikke saklighet og de retningslinjer vi har som er det bestemmende.

Jens Tangen: Vi har alltid vært villige til å bøye oss for de organisasjonsmessige instanser, så også i denne sak. Det som foregikk foran og under landsmøtet i Treindustriarbeiderforbundet kjenner flertallet av Oslo-representantene her til. Ødegaard påtok sig et stort ansvar da han der fikk omgjort hovedstyrets flertalls forslag om å sammenslutte forbundet med Bygningsarbeiderforbundet. Det hadde nemlig vært det eneste riktige. Et treindustriarbeiderforbund har ingen berettigelse. Det er riktignok at Lumber avdeling ikke vilde stå i forbundet når arbeidsledighetskassen blev opprettholdt. Men den hadde et tillegg om at den var villig til å betale den kontingent som gikk til arbeidsledighetskassen til et kampfond i forbundet. Når det gjelder tariff-revisjonen senere med Lumber, så er forholdet det at de har vært meget fornøyd med den. Tvistenevnden har sagt sin mening og selv om premissene er noget merkelige, så menes det dog at når avdelingen er kommet til Bygningsarbeiderforbundet, så bør den bli stående der. Samtidig som representantskapet holder sig til tvistenevndens avgjørelse, så bør representantskapet si fra at det bør optas forhandlinger om sammenslutning av de to forbund. Skal tvistenevnden ha nogen innflytelse, så bør også denne beslutning stadfestes.

Hans Eriksen: Jeg kan ikke annet enn smile når jeg hører om denne tvist. Hvis alle som lager bygningsmaterieell skal stå i Bygningsarbeiderforbundet, så burde først og fremst vårt forbund stått der. Lumber lager alt til bygningsindustrien. Vi hadde Lumber med hos oss. Men vi mistet den og med den en lang rekke avdelinger på Sørlandet, som gikk overstyr da de skulde ut i storkonflikten. Senere gikk de så bak vår rygg inn i Treindustriarbeiderforbundet. Men senere kom et sterkere forbund og tok den ut derfra igjen. Disse arbeidere skulde stå i Høvleriarbeiderforbundet. Det var det riktige. Men vi har ment at arbeiderne på stedet får selv være med å bestemme. Hvis representantskapet skulde fatte en rettferdig beslutning idag, så sa det fra at vi utsetter denne sak og lar disse arbeidere stå i Bygningsarbeiderforbundet inntil videre, og så skal tvistenevnden ta saken op. Da skal også vi møte frem og fremholde vårt syn, og det er neppe da nogen tvil om hvor de skal stå. Jeg er prinsipielt enig med Tangen i at det ikke er behov for et treindustriarbeiderforbund. De to forbund arbeider faktisk hånd i hånd. Det er nesten umulig å skille dem fra hverandre.

B. Flood-Engelbrechtsen: Her foreligger det tvist mellom to forbund, og så kommer det tredje forbund og krever den samme avdeling. Det tilsier at de tre forbund skulde sammensluttet og at de hører sammen. Hva Lumber angår så pleier vi i almindelighet å organisere folkene og så overlevere avdelingene til et forbund og la forbundene slåss om hvor vedkommende avdeling skal stå. Avdelingen ved Lumber kunde ikke få ta en kamp. Opfatningen var forståelig. Det at størstedelen av forbundets midler gikk til arbeidsledighetskassen fant de uriktig. De var også villige til å betale større kontingent mot at kampfondet derved blev styrket. Det er den faktiske kjensgjerning. I tvistenevndens redegjørelse står det: «Det er oplagt at en vesentlig del av produksjonen går til eksport, helt op til 60 pct. til enkelte tider.

Vanligvis kan en anta at mellom 40—50 pct. av den samlede produksjon går til eksport.» Det er helt feil fra 1934. Det er ikke mer enn ca. 10 pct. Det aller meste går innenlands. «I 1935 oppnåddes bare minimale lønnstillegg, og den nye tariff fantes å være så tvilsom at arbeiderne forbeholdt sig rett til å si op overenskomsten efter 3 eller 6 måneders forløp,» heter det i Ødegaards redegjørelse. Helt feilaktig. «Ved de senere tariffrevisjoner er det bare oppnådd lønnstillegg i forhold til prisstigningen på samme måte som for de fleste andre fag og industrier,» heter det videre. Det er også feilaktig. Man prolongerte landsoverenskomsten og fikk 11 pct. tillegg.

Karl Tømmerås foreslo: Punktene 1 og 2 i tvistenevndens avgjørelse optas ikke til avgjørelse. Som punkt 3 foreslås: Representantskapet anmoder sekretariatet å foranledige at det optas forhandling av en sammenslutning av Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsarbeiderforbundet, og at disse forhandlinger føres under sekretariatets ledelse. Den endelige avgjørelse om en sammenslutning treffes av de to forbunds landsmøter.

Lars Evensen: Når det gjelder premissene for tvistenevndens avgjørelse, så forstod jeg Flood-Engbrechtsen derhen at tallene på side 5 var feilaktige. De oppgaver vi der bygger på er lagerchefens egne opplysninger fra Lumber, da vi var på befaring der. Hele saken er jo meget vanskelig og på Treindustriarbeiderforbundets landsmøte i 1935 forelå der egentlig forslag om sammenslutning av de to forbund. Forholdet er at Lumbers representanter forlot landsmøtet og senere blev de optatt i Bygningsarbeiderforbundet. Det har også vært ført forhandlinger mellom de to forbund om grenseområdene, og de er fastsatt. Senere er forbundene anmodet om å opta forhandlinger om sammenslutning. Bygningsarbeiderforbundet er villig til forhandlinger, men Treindustriarbeiderforbundet mener at det ikke har anledning til det efter sitt landsmøtes vedtak. Lumbers produksjon er vesentlig halvfabrikata. Efter min opfatning er fristen for anke forlengst oversittet. Jeg vil for å få dette fastslått, foreslå følgende: Representantskapet vedtar at fristen for anke av en tvist til representantskapet er, at tvisten innankes for første ordinære representantskapsmøte efter at en tvist er avgjort av tvistenevnden og sekretariatet. Det forutsettes at forbundene får en måned til å behandle saken på. Dette gjelder for fremtidige saker, ikke for denne.

Waldemar Svendsen: Jeg hadde ventet at en efter siste fagkongress hadde søkt å finne fram til en annen konklusjon. Det blev sagt av Tangen at Ødegaard har hovedansvaret for at denne sak gikk som den gjorde på vårt landsmøte. Det er jeg som har hovedansvaret for det. Saken var ikke organisasjonsmessig behandlet slik at medlemmene forstod den, og heller ikke som hovedstyremedlem hadde jeg kjennskap til den. Det var da oplagt at en slik sak var dømt på et landsmøte. En sammenslutning vilde også medføre at arbeidsledighetskassen kom til å opphøre, og under den synsvinkel må en se saken. Vi må også se på saken slik som våre medlemmer anskuet den. Møbelproduksjonen var gått fra oss og utover til landdistriktene, og vi hadde beklageligvis ikke fulgt med i denne utvikling. Men ved å få en kursendring innenfor forbundet mente vi heri å kunne opnå forandringer, og vi har siden fått en tilvekst av 100 pct. Jeg har i over 25 år stått som mitt forbunds representant i Landsorganisasjonens representantskap. Vi har også stått i et stort forbund tidligere. Men vi gikk ut og dannet, med P. Aarøe i spissen,

et eget forbund, som blev ganske kraftig. Vi har like stor rett til disse arbeidere som nogen annen. Det er bare beklagelig at denne sak ikke er avgjort tidligere. De fleste er enige i prinsippet om at de hører hjemme hos oss. Da bør det skje og en bør ikke i forbindelse hermed tale om andre ting.

P. Ødegaard: Jeg tilbakeviser Tangens påstand. Alt i vårt sirkulære er riktig. Om jeg ikke akkurat har hovedansvaret for det som skjedde på vårt landsmøte, så har jeg intet imot å ta ansvaret for det, både nu og i fremtiden. Riktignok er vi bare 4000 medlemmer; men vi står organisasjonsmessig like sterkt som andre og større forbund. Vi behøver ikke Bygningsarbeiderforbundet, som barnepike hverken for vårt forbund eller andre forbund. Bygningsarbeiderforbundet har drevet en usmakelig trafikk; et undergravningsarbeid som hvis representantene fikk kjennskap til alt, vilde få hårene til å reise sig på nogen hver. Det vil ikke lykkes å få de to forbund sammen. Det er også helt feilaktig nu å komme med at Lumber tilhører Høvleriarbeiderforbundet.

B. Flood-Engbrechtsen: Det eksempel jeg nevnte om det lønnsmessige er helt riktig og det var på et tidspunkt da Treindustriarbeiderforbundet stod svakt. Nå står det bedre idag. Men det er allikevel oplagt at hvis de beslutter å føre disse tilbake igjen, så vil de 400 arbeidere kunde komme til å stå utenfor Landsorganisasjonen og motsetningene mellom de to forbund vil derved ytterligere tilspisses. Representantskapet kan ikke være med på det. Jeg vil foreslå at Tvistenevndens avgjørelse opprettholdes.

Johansen (Bergen): Jeg tror det er uriktig som Ødegaard å si at ved å vedta hans forslag er saken løst. Ved å vedta og opprettholde tvistenevndens avgjørelse så er stillingen for Lumber klar. Men dermed er ikke alle de andre uoverensstemmelser løst. Derfor bør en gå inn for Tømmeråas' forslag.

Tømmeråas trakk nu sitt forslag tilbake.

Olav Hindahl: Jeg vil sette hele tvistenevndens avgjørelse samtidig under votering.

Omar Gjesteby: Jeg vil henstille at voteringen skjer punktvis.

Besluttet å votere under ett over tvistenevndens avgjørelse.

Votering: Tvistenevndens avgjørelse blev bifalt mot 4 stemmer. — *Lars Evensen*s forslag blev enstemmig vedtatt.

Punkt 6: Valg av lønnsutvalg.

Olav Hindahl: Som bekjent er det vedtatt av representantskapet og videre av fagkongressen og velge et lønnsutvalg på 5 medlemmer til å behandle lønningene for Landsorganisasjonens og samorganisasjonenes tillitsmenn. Ved en feil blev de ikke valgt av kongressen, så vi får velge dem her. Vi vil foreslå: *A. E. Gundersen* (Skotøiarbeiderforbundet), *Oskar Syvertsen* (N. C. f. B.), disponent *O. Kirkvaag*, *Skaarvold* (Jernbaneforbundet), *Kr. Jakopsen* (Kjemisk Industriarbeiderforbund). Og som varann: *Ole Johan Olsen* (Transportarbeiderforbundet) og *Peder Birkeland* (Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund).

Gunnar Disenaen foreslo Tømmeråas.

Oskar Olsen foreslo Flood-Engbrechtsen istedenfor Kirkvaag.

Alb. Raaen: Jeg var ikke til stede i sekretariatet da dette blev behandlet. Jeg vil istedenfor Kirkvaag foreslå Peder Birkeland.

Ole A. Kiste: Innstillingen er grei. Jeg kan ikke forstå at noen tilitsmann vil være med i dette utvalg.

Tømmerraas: Ta forslaget på mig tilbake.

Disenaen så gjorde.

Votering: De innstilte blev enstemmig valgt, undtatt Kirkvaag, som også valgtes, men mot noen stemmer som blev avgitt på Birkeland. — De innstilte varamenn blev enstemmig valgt.

Punkt 7: Lover for fondet for reisning av arbeiderungdomsskoler i Norge.

På fagkongressen i mai 1938 blev det enstemmig vedtatt å reise et fond på kr. 2.00 pr. medlem i Landsorganisasjonen for reisning av arbeiderhøiskoler i Norge. Kongressen vedtok videre at fondet skulde brukes til å reise en «Landsorganisasjonens skole» straks. Overskytende midler skulde brukes til å støtte reisningen av arbeider-ungdomsskoler rundt om i distriktene etter nærmere vedtak av representantskapet.

Arbeidet med å bygge «Landsorganisasjonens skole» er i full gang ute i Sørmarka, på Syverud i Ski. Til å stå for driften av skolen har sekretariatet valgt et eget styre, og det har vedtatt at «Landsorganisasjonens skole» skal være en selvstendig juridisk person.

Efter den oversikten en har idag, vil det meste av de midlene som kommer inn til skolefondet, gå med til å få reist «Landsorganisasjonens skole» og få utstyrt den med nødvendig inventar, undervisningsmidler og boksamling.

Efter forutsetningen på kongressen mener styret for «Landsorganisasjonens skole» det vil være riktig at en sørger for at fondet virkelig får midler til å støtte reisningen av arbeider-ungdomsskoler ute i distriktene etter hvert som det melder sig. For å opná det må «Landsorganisasjonens skole» efter hvert betale inn igjen til fondet renter og noe avdrag på de pengene som går med til å reise skolebygningene i Sørmarka. Midler til denne tilbakebetalingen vil «Landsorganisasjonens skole» for en stor del få ved at bygningene blir leiet ut i vinterhalvåret, fra først i oktober til sist i april, til drift av Sørmarka Folkehøiskole for arbeider- og bondeungdom med vanlig tilskudd fra stat og fylke.

Styret for «Landsorganisasjonens skole» foreslår derfor at representantskapet vedtar slike statutter for «Fondet for reisning av arbeiderungdomsskoler i Norge» at en opná det som er nevnt foran, og innbyr representantskapet til å gjøre dette vedtaket:

Statutter for fondet for reisning av arbeiderungdomsskoler i Norge.

§ 1.

Fondet for reisning av arbeider-ungdomsskoler i Norge forvaltes av sekretariatet i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, som fungerer som styre for fondet.

§ 2.

Fondets midler brukes til:

1. å reise en Landsorganisasjonens skole.
2. tilskudd eller lån til reisning av arbeiderungdomsskoler rundt om i distriktene efter nærmere vedtak av representantskapet i Landsorganisasjonen.

§ 3.

For den sum som går med til å reise «Landsorganisasjonens skole», utsteder skolen en 1. prioritets panteobligasjon til «Fondet for reisning av arbeiderungdomsskoler».

Obligasjonen forrentes med 4 pct. p. a. og avdras med 2 pct. pr. år.

§ 4.

Av de midler som ikke blir bundet ved reisning av «Landsorganisasjonens skole», blir det efter vedtak i hvert enkelt tilfelle av representantskapet gitt støtte til reisning av arbeiderungdomsskoler i distriktene i form av lån eller tilskudd til lokale «lag» for reisning av arbeiderungdomsskoler.

I slike lokale lag må den eller de faglige Samorganisasjoner som skolens område omfatter, være medlem.

For å opná støtte må slike lokale lag ha skaffet som egen kapital en sum som minst svarer til den som blir ydet som lån eller tilskudd.

Som sikkerhet for lån ydet av «Fondet for reisning av arbeiderungdomsskoler» utsteder låntageren en pantobligasjon med prioritet efter eventuelt banklån. Renten for slik pantobligasjon er 4 pct., og avdragsvilkår blir i hvert enkelt tilfelle fastsatt av representantskapet efter innstilling fra sekretariatet.

Bernh. Berentzen: Dette å reise arbeider-ungdomsskoler rundt i landet er et spørsmål om penger og ikke minst lokalt hvad en kan få av dette fond. Fondet skal bygges på de midler som «Landsorganisasjonens skole» kan kaste av sig ved at bygningene blir leiet ut i vinterhalvåret. En vil nok ikke komme langt da. Skal vi vente på det, så vil vi nok måtte vente lenge. Hele denne sak trenger en lengere behandling og det er ikke riktig å vedta dette, hvis vi dermed låser det fast.

Karl Tømmerraas: Vi bør jo vite hvad vi her går til. Jeg er ikke klar over det og det er kanskje mange med mig. Vi reiser jo Folkets hus utover og der vil kurser og lignende få sine lokaler. Vi må få litt mer rede på disse ting.

Olav Hindahl: En kan forstå innvendingene. Men det er jo først og fremst kongressens vedtak som her skal settes ut i livet. De 2 kroner som skal gå til dette fond og inntekter en ellers kan få, ved utleie etc. skal gå til arbeider-ungdomsskoler utover landet. Representantskapet blir den øverste og siste instans som bestemmer over spørsmålet om reisningen av slike ungdomsskoler. Vi har f. eks. i Telemark sett at de har tatt saken op og har ilagt sig kontingent og har tomten til en slik skole.

Karl Tømmerraas: Det var jo dog noe og et skritt lenger til forståelse av saken.

Votering: Dermed blev de 4 lovparagrafer for fondet enstemmig vedtatt.

Møtet hevet.

Formiddagsmøtet tirsdag 13. desember.

Ordstyrer: *Olav Hindahl.*

Protokollen fra gårldagens eftermiddagsmøte blev referert ved sekretæren, *Lars Evensen* og vedtatt uten bemerkninger.

Punkt 2 b: Tariffsituasjonen i 1939.

Olav Hindahl: Som alle kjenner til løper praktisk talt alle tariffer ut i 1939. Ved opsigelsen av vårfagene i 1937 blev det oppgitt å være omkring 50 000 arbeidere. Jern- og Metallarbeiderforbundet regnet i 1937 med 17 500 arbeidere, bygningsfagene 12 500 o. s. v. Foruten de som ikke var med i 1937 kommer de grafiske fag og videre mai-fagene, slik at Arbeidsgiverforeningen regner med at det i 1939 uløper overenskomster for 130 000 arbeidere. Regner en så med de andre arbeidere ved bedrifter utenfor Arbeidsgiverforeningen, vil en komme op i et par hundre tusen arbeidere. Vi kan fastslå at det således blir den største tariffrevisjon vi har hatt i Norge. Vi har fått en oversikt av lektor Vogt som viser at konjunktorene fra 1929 og framover har vært meget uregelmessige. Det er statens politikk det kommer an på når det gjelder krisetider. Det lille blaff vi imidlertid nu har skal en være meget forsiktig med når det gjelder å disponere fremover. En skal ikke basere for meget på det og at det vil bli noen større opgang. Indekstallet er idag 170, d. v. s. samme som pr. 15. desember 1937. Tendensen i de tariffoppgjør vi har hatt i de siste måneder viser stort sett prolongasjon. Vi har videre hatt revisjon for gummi-fabrikkene og meieriene og det har stort sett også der vært prolongasjon. Opgjøret for Hotell- og Restaurantarbeiderforbundets vedkommende som vi har hatt her i byen gir også en pekepinn. Om det ikke var absolutt prolongasjon, så var det ikke store hopp som blev gjort. Situasjonen innenfor forskjellige industrier, som jern- og metallindustrien er bedre enn på mange år. En har her hatt flere i virksomhet enn noen gang tidligere og utsiktene fremover skulde heller ikke synes å ligge så verst an. Vi har bygningsfagene som heller ikke har grunn til å klage. Tekstilindustrien er begynt å blomstre igjen efter nogen tids nedgang. Det er mange penger i bankene; men det er ikke nye tiltak. Men, mon ikke denne usikkerhet med fremtiden medfører at en ikke går igang med nye arbeidstiltak? Et spørsmål i denne forbindelse er også den *forestående* tariffrevisjon. Jeg tror derfor at hvis vi på et tidlig tidspunkt kunde få avklart tariffsituasjonen, så vilde vi få flere folk i arbeide. Hvad våre naboland angår så blir det ikke nogen tariffrevisjon i Danmark. Tariffen løper *automatisk* ett år til. I Sverige har de allerede i flere måneder drevet underhåndsforhandlinger for å avklare situasjonen. Hvilke chanser har vi så her i landet for å opnå noe ved å gå til opsigelse? Jeg tror at en nøktern vurdering må tydeliggjøre at noget lønnstillegg kan vi ikke regne med selv ved en kamp. På den annen side har vi Arbeidsgiverforeningen og det er dem som vil gå den annen vei og da spesielt i de industrier som står dårlig. Men det er også andre ting som arbeidstiden etc. Der ser vi at det internasjonalt står dårlig til. Vi så forholdene i Frankrike og hvordan det gikk

der. Når det gjelder ferien så står vi fremdeles som nr. 1. Selv om Sverige og Danmark har fått ferien fastsatt ved lov, vil det ta tid før de når op til oss. Men det er jo også andre ting ved en tariffrevisjon. Jeg vet at det finnes forbund, som ønsker en teknisk revisjon, som jern- og metallarbeiderforbundet. Men stort sett har jeg fått det inntrykk at når det gjelder lønnsspørsmålet, så er prolongasjonslinjen ved kommende tariffrevisjon det ønskelige. Men ellers når det gjelder den tekniske revisjon så vil forholdet der lett kunde bli det at hvis et forbund vil ha det, så vil de andre forbund også melde sig. Og da vil arbeidsgiverne lett kunde sette sig på bakbena, om det gjelder noget mer enn redaksjonelle forandringer. Om jern- og metallarbeiderforbundet og Mekaniske verksteders Landsforbund kan bli enige om å forhandle om en slik ting er en annen sak. Så kommer vi til sjøfolkene og hvor det ligger meget vanskelig an. De har allerede sendt søknad om adgang til opsigelse for utenriksfarten innen 31. desember og for kyst- og lokalfarten hvor overenskomsten utløper 31. januar med 2 måneders opsigelse. Det som søknaden argumenteres med er ikke så meget lønningene, som arbeidstidsspørsmålet. Det foreligger jo en proposisjon og vi må håpe at det blir i orden med arbeidstidsspørsmålet for sjøfolkene innen 31. januar. Sosialkomiteens flertalls innstilling er så slett at den betyr en forringelse; men proposisjonen er bra. Sjøfolkene har vor spesielle sympati. Men når det gjelder sjøfolkene og arbeidstidens fastsettelse ved hjelp av lovlinjen; tror en da at sjøfolkene kan få endret noget ved innstillingen med truslen om streik? Låser man ikke det hele fast ved å gå til opsigelse? Vil det ikke samle den borgerlige blokk? Vil en ikke da få høre at stortinget lar sig ikke true fra Folkets hus eller andre? Den rent psykologiske virkning der skal en være opmerksom på. Jeg tror en her kan komme like langt ad den politiske vei. Ved å gå til opsigelse av sjøfolkene kan det bli et generaloppgjør. I sekretariatet er en fullt opmerksom på sjøfolkenes stilling og vil gjerne gi dem denne anledning; men derfor er det allikevel riktig av mig å fremholde de ting jeg foran har nevnt. Jeg mener nemlig fremdeles at den politiske linje vil være den rette. Jeg tror det vil være riktig så snart som mulig å gjøre motparten opmerksom på at vi vil slå inn på prolongasjonslinjen og at vi samtidig på den måte viser vårt ansvar for de arbeidsløse, for land og folk. I sekretariatet er man enig om følgende:

Landsorganisasjonens representantskap har i møte 12.—13. desember 1938 drøftet fagorganisasjonens stilling til de tariffavtaler som utløper våren 1939.

På grunnlag av disse drøftelser uttaler representantskapet: Forbundsstyret tilrådes å forelegge for medlemmene med anbefaling at vårtariffene ikke opsies.

Det er enighet i sekretariatet herom med undtagelse av en reservasjon fra Tangens side. Riksmeglingsmannen har jo adgang til å kunne innkalle partene og han har bebudet at han vil innkalle partene til *foreløbige* forhandlinger. Spørsmålet er da om representantskapets stilling. Det standpunkt jeg her har fremlagt tror jeg fagorganisasjonen hadde inntatt uansett hvilken regjering landet hadde hatt i disse tider. Det *store* nu er *arbeidsreisningen*; å sette folk i arbeide. Det er for nærværende det største spørsmål for samfundet og der er fagorganisasjonen også sterkt interesert,

idet deri ligger betingelsene for å løse de saker vi arbeider med. Vi kan vel innrømme at det har vært en avslapning til stede; men nettop derfor gjelder det om å få en ny arbeidsreising. Det sies fra flere at når vi fremholder dette, så fører vi ikke klassekamp. Men forholdene er anderledes nu enn for 20—30 år siden. Når vi har fått flest mulige av folket i arbeid, så skal vi ta kampen. Hensynet til de arbeidsløse må være av avgjørende betydning for organisasjonen; om vi ved fastsettelsen av vår linje kan få folk i arbeide. Å få flere i arbeide betyr allikevel mer enn å få noen ører mer for enkelte eller flere grupper av arbeidere. Vårt utgangspunkt i denne diskusjon skal derfor ikke være ut fra en forenings eller et forbunds interesser; men ut fra hele arbeiderklassen. Jeg anbefaler sekretariatets forslag.

Statsminister Johan Nygaardsvold: Jeg må gå litt tilbake for å tale om grunnlaget for regjeringens dannelsen. Det gjaldt å sette mere inn fra samfundets side for å hjelpe dem som stod vanskeligst i det. Det var to ting som overskygget alt, nemlig bekjempelsen av arbeidsløsheten og videre å gjøre det mer lønnsomt for de industrier som stod dårlig i det. Å bekjempe arbeidsløsheten var vi klar over kunde gjøres på flere måter. Vi anså det da riktig først og fremst å sette inn med offentlige arbeidere. Men ved siden derav å gjøre det mere lønnsomt for de industrier og næringer som stod ulønnsomme. Det gjaldt ikke bare om å støtte tiltakene, men også å støtte næringene. Vi hadde vårt kriseprogram. En må se å få flertall i stortinget for å få en øket skatteinntekt eller lån. Det var ikke lett å få mere lån. Vi hadde en stor lånegjeld, staten som kommune. Gjelden stod der, og det var ikke lett å komme med nye forslag til lån. Vi fikk flertall for en noget begrenset kriseplan i 1935. Siden da har arbeiderregjeringen stadig øket budgettene. Før den tid hadde en stadig søkt å få budgettene nedover. Det siste venstrebudgett var på ca. 410 mill. Vårt budgett er 550 mill. — en ganske stor stigning på 3 år. Økningen er først og fremst benyttet til å skape en såkalt *motkonjunktur*. Videre til lønnsforhøielser for statens funksjonærer og arbeidere. En ikke uvesentlig del av den forhøielse vi har hatt på budgettet er gått dertil. Ved siden av å forbedre lønnsomheten for de dårligst betalte, har det krevd midler til veie for andre næringer som jordbruket og fiskeriene. De siste var kanskje de dårligst stilte og for å få ordentlige priser til disse har staten støttet. Til industrien har vi ikke støttet direkte, men indirekte ved garantier og gitt støtte til moderniseringer. For så vidt har det også der for en del hatt betydning på budgettets økning. Men ennå er det mange som ikke er hjulpet. Vogt har talt for dere. Jeg vet ikke hvad han har uttalt. Men vi har allerede fått mange krav. Den truende nedgangsperiode, vi står overfor gjør at vi mener det må settes større kraft for å få i gang nye arbeidstiltak og ny arbeidsreising. Men det må da skaffes flere midler, og vi har bare to veier å gå, som i 1935 — å øke skatter og avgifter eller låne penger. Vi har i regjeringen diskutert disse ting i mange møter før vi satte op budgettet, og vi var enige om å drøfte det med fagorganisasjonen og partiet. Vi så det slik at enten en blev enig om å øke skattene eller låne penger, så måtte disse midler utelukkende brukes til å holde folk i arbeide eller motvirke at det blev nye arbeidsledige. Altså ikke til hjelp for dem som er i arbeide. Vi formulerte vårt syn slik at de lånte penger ikke kunde brukes til nye lønnsforbedringer. Ved det møte som blev holdt var

det bare diskusjon, og meningen var bare å lansere vårt syn. Noen besluttende myndighet kunde det møte heller ikke ha. Siden det møte blev holdt, er det reist krav om lønnsforbedringer for en rekke etater, for arbeidere og funksjonærer. Vi har sagt fra at vi kan ikke gå til nogen lønnsforbedringer utover det som en prisstigning tilsier. Budgettet kan jeg ikke komme inn på, skjønt det foreligger. Vi kommer ikke her for å be om tilslutning. La oss nu for øvrig ha dette for oss selv. Vi vil bare fremlegge vårt syn her. Vi har planene ferdig for lang tid framover, men det trenges penger. En ting er oplagt: vi kan ikke stifte ny gjeld for å gi lønnsforbedringer. Jeg vil nevne det her som jeg har gjort det for sekretariatet og centralstyret, og jeg sier det samme her for at fagorganisasjonen skal være orientert på forhånd. En skal heller ikke gå rundt og tro på at frivillig eller tvungen voldgift skal hjelpe. Mener vi at voldgift ikke skal benyttes, slik som vedtak og resolusjoner går ut på, så bør en heller ikke fremtvinge det. Nu, dette skulde vel være diskusjonsgrunnlag nok, enn mer når en som arbeidsgiver må si at nu kan en ikke gi større betaling.

Olaf Abrahamsen: Det hadde vært av interesse om statsministeren hadde holdt dette foredrag for samtlige forbundsstyrrer og representantskapet og at en så i fellesskap hadde drøftet det. De fleste forbundsstyrrer skal nu ha møte og drøfte spørsmålet om tariffrevisjonen. Formannen nevnte at det var dem av arbeidsgiverne som vilde inn på nedskjæringslinjer. Det kjenner vi til. De har vi alltid hatt. Det er ikke noget merkelig i at kravene går igjen, når de ikke er gjennomført. Det er mange uløste ting av teknisk art, som ofte betyr mere enn et lønnspålegg. Når jeg er uenig i innstillingen fra sekretariatet, så er det ikke fordi jeg tror vi vil komme så langt eller opnå så meget denne gang. Men jeg mener det er uriktig å gi det en slik form. Vi har fått arbeidsrettsdommer som har gjort den overenskomst vi har dårligere enn nogen-sinne. Jeg er klar over at vi ikke kan gjøre nogen fremstøt når det gjelder lønnsforhøielser. Men det finnes grupper i de spesielle fag hvor en arbeider under gamle overenskomstbestemmelser, som det er umulig å leve på skikkelig vis for. Vi må gjøre noget for disse. Jeg kan derfor ikke helt stille mig til sekretariatets forslag. Vi må ha en teknisk revisjon.

Ingv. Haugen: Jeg har også tatt forbehold i sekretariatet. Selv om vi ikke i første rekke tenker på lønnsforbedring, så måtte vi gå til opsigelse av tariffen av to grunner, nemlig arbeidstiden og i den forbindelse den lovsak som foreligger og for å få en teknisk revisjon. Vi må ha en teknisk revisjon, da vi ikke har hatt nogen revisjon siden 1934. Takket være den norske regjering og redernes representanter i Genua, så blev det ikke i 1929 flertall for en konvensjon om arbeidstiden. Imidlertid fikk vi i 1936 flertall for en konvensjon, men hvad har skjedd siden? Den har fått en skjebne som ikke kan karakteriseres sterkt nok. Det blev straks efter laget møter og konvensjonsutkast her hjemme og i Skandinavia for øvrig. Vi klarte til slutt å fremtvinge en avgjørelse ved en ny konvensjon, og det blev så slik at den forsterkede sosialkomité behandlet den. Flertallets utkast er så elendig at Norge på grunnlag av det ikke kan ratifisere konvensjonen.

For kystfarten kommer visstnok et forslag om istedenfor 84 timer, 70 timer, men med den form som er gitt det blir det forringet. Dette produkt skal nu op i stortinget, og det ser ut til at det er en godt sammensveiset blokk. Hvor-

vidt det vil lykkes for partiet og vår stortingsgruppe å få nogen av de borgerlige representanter over vet jeg ikke. Vi kan imidlertid ikke derfor opgi å gå til opsigelse av tariffen når den sak skal behandles. Vi hadde også vårt landsmøte sist sommer, som vedtok å gi forbundsstyret og landsstyret bemyndigelse til å gå til opsigelse. Vi mener ikke å true stortinget, men vi vil ha den adgang, at når stortinget har behandlet saken, å kunne opta spørsmålet ved tariffforhandlingene med rederne. I Sverige har de fått ordnet sig sådan. Der er konvensjonen vedtatt. Men de har ved tariffforhandlingene fått rettet på mange av misforholdene. Ved siden av dette må vi ha en teknisk revisjon. Når det gjelder lønsspørsmålet, må vi se på det som de øvrige arbeidere.

Ludv. Buland: Jeg skal ikke komme inn på tariffforhandlingene i sin almindelighet. Problemet har tidligere mindre berørt statsfunksjonærene. Tidligere var det jo staten som ensidig bestemte lønningene. Vi har imidlertid senere fått forhandlingsrett og også fått opprettet overenskomst. Når jeg forlangte ordet, var det fordi jeg forstod statsministeren derhen at vi var en av de tjenestemannsorganisasjoner som hadde fremmet krav om lønnsrevisjon. Det er så at vi har fremmet krav for det faste personale. Det er et gammelt krav vi der er kommet med. Ved lønnsforhandlingene i 1937 var det adskillig misnøie. Vi optok imidlertid ikke som de fleste andre tjenestemannsorganisasjoner nye krav og som de fikk forhandlinger om ifjor. Vi valgte å behandle det organisasjonsmessig på vårt landsmøte, og vi kommer derfor 1 år efter. Vi håper at regjeringen vil se saklig på vårt krav, og vi har ingen grunn til å betvile det. Men jeg er noget bekymret over statsministerens ord, som ofte går igjen og nærmest tyder på at vi statstjenestemenn er et nødvendiggjort onde. Vi må jo så mange vi er telle meget samlet. I 1935 var indekstallet 151 og i år 171. Vi setter stor pris på det arbeide regjeringen har gjort for å hjelpe op de lavest lønnede. Men vi har folk som nu ligger lavt nede. De lønninger vi har er ikke slik at de gir grunn for nogen til å uttrykke sig at våre lønninger er så grumme. Når det gjelder spørsmålet om opsigelse og om å sette makt bak, så kommer ikke det denne gang fra oss. Men vi venter at regjeringen saklig vil se på våre krav.

Rudolf Eriksen: Hvordan er det med slagordet: hele folket i arbeide? Mange spør: når kommer vi i arbeide? Vi vet at vi stadig lules inn med at det gjøres så meget og bra. Men det er feil å la oss lules inn i den opfatning. Vi som er i arbeide plikter å se på dem som ikke har arbeide. Innenfor vårt forbund har vi en spesiell produksjon som damekonfeksjonen. Det gjelder kjoler. Vi har hatt konferanser med departementet om importregulering for ferdige kjoler. Vi så lyst på det og hadde inntrykk av at departementet vilde gå med på det. Men idag hører jeg at det allikevel ikke er så lyst, og det sies at det er Tyskland som krever det ved hjelp av utenriksdepartementet. Utenriksministeren går imot vårt krav, og det er hensynet til Tyskland. Vi har søkt om en kvote på 85 pct., og det vil sikre disse arbeide. Hvis ikke får vi stor arbeidsledighet. Vi finner dette knefall for tyskerne uforvarlig.

C. Strøm: Vi har ennå en hel del på forsorgen. Jeg har derfor vanskelig for å stemme for sekretariatets forslag. De forbund som har slette forhold, må få gjøre noget. Vi må hjelpe de som står dårlig. En må ikke bare se på

timelønnen, men årsfortjenesten. Vi har tilfelle hvor 3 personer i samme familie kan ha arbeide og hvor de tilsammen tjener 1200 kroner i året.

Erling Kål: Jeg har ikke stort å tilføie til formannens uttalelser når det gjelder spørsmålet om vårtariffene og sekretariatets innstilling. Men når det gjelder statstjenestemennene, så går det stadig igjen at det er disse som skummer de største fordeler av den nuværende regjerings arbeide. Det er ikke riktig. Inntil 1937 gikk ikke statstjenestemennene inn under arbeidstidsbestemmelsen. I 1937 med den nye arbeidervernlov, blev vi med. Men vi blev undtatt fra en rekke forhold. Det finnes ikke noget sted hvor jernbanens tjenestemenn har det noget bedre enn industriens arbeidere og for over 80 pct. er de dårligere. Under krigen, da industriens arbeidere hadde forholdsvis gode betingelser, måtte stortinget tre sammen for å heve våre lønninger. I 1920 blev det da også lovet oss at vi med lønnsforbedringer da ikke så snart skulde miste det opnådde, fordi vi tidligere hadde hatt det så slett. I juni 1933 var indeksen 147 og i juni 1938 173. Forholdet er imidlertid at våre lønninger er dårligere enn i 1933. Det er ikke riktig å fremstille det slik at vi skummer fløten. Det er andre måter å balansere jernbanens budgett på enn ved ikke å forbedre jernbanens tjenestmenns lønninger. En kan forhøie takstene. Idag er forholdet det at jo lenger vi kjører, jo større blir underskuddet. Jeg forstår regjeringens stilling og vanskelighetene, men en må finne en annen form å balansere budgett på enn ved å la jernbanens folk stå på dårlige lønnsvilkår. Vi har ikke fått mere enn hvad vi har krav på.

Emil Torkildsen: Jeg er enig med Abrahamsen i at denne drøftelse burde ha vært sammen med forbundsstyrene. Vi i den grafiske industri har allerede vedtatt å opsi tariffene, og vi kan ikke gå tilbake på det. Vi har mange forhold som må endres, og vi har grupper som ligger langt tilbake. Vi må ha forandringer for disse. Det er også et spørsmål om å ta arbeidstidsforkortelse ved å få lengere ferie, som f. eks. med 1 ukes vinterferie. Spørsmålet om arbeidstiden er låst fast, så kanskje en kunde ta det slik så at årstimetallet blir mindre. Fra 1931 til idag er det steget med 11—12 pct., mens vi i 1931 mistet 6—7 pct. Har forbundene fått igjen 18—20 pct.? Skal vi for øvrig stabilisere det vi nu er nådd fram til? Når det gjelder statstjenestemennene, så har de neppe fått noget bedre levestandard enn andre. Det er derfor kynisk av statsministeren å si at han som den største arbeidsgiver ikke vil betale mere. Det har også andre arbeidsgivere sagt, men har allikevel måttet bøie sig. Jeg stemmer mot sekretariatets innstilling.

Elias Volan: Jeg tror ikke noget på at Norge kan gjennomføre en forkortelse av arbeidstiden uten at det skader arbeiderklassen i landet, iallfall ikke så lenge som arbeiderne i Sverige og Danmark ikke har gått inn for det. Det går heller ikke an å regne ut matematisk hvor mange arbeidere derved kan komme i arbeide. Det kan bli slik at arbeidsmengden forringes, slik at det blir flere arbeidsledige. Vi kan ikke knytte vår lit til arbeidsløshetens bekjempelse ved hjelp av arbeidstidsforkortelse, men ved arbeidsreisning. Det er på den siste måte Sverige har gått frem. Skal en få ny arbeidsreisning i landet, må det sees i forbindelse med den stabilitet en kan få i arbeidslivet og videre hvilket tariffforhold en legger an. Når vi i år foreslår at en stort sett ikke skal gå til tariffrevisjon, så er det ikke for å ta imot lønnsreduksjoner. Stiller de sig slik, så skal arbeidsgiverne få vite at arbeiderne med alle midler vil hindre

det. Vi har et annet forbund her, og det er sjøfolkene. De bør ha rett til å si op tariffen og bør ha rett til å få gjennomført de samme betingelser som den svenske sjømannsstand. Det standpunkt bør vi stå på. Hvis det ikke lykkes å få gjennomført det i stortinget og sjøfolkene ikke opnår sine krav, bør regjeringen benytte sin faktiske makt for på samme måte å skaffe sjøfolkene deres rett. Jeg tror ikke noget på at Arbeidsgiverforeningen vil opsi alle tariffen for å få sjøfolkene i kne. Det vil det neppe bli tale om. Det vil ikke være riktig å gå til opsigelse i sin almindelighet. En skal også erindre at det er vanskeligheter for stortinget og i første rekke for regjeringen når det skal lånes penger. En vil ikke være med på å gi bemyndigelse til å låne penger for at det skal gå til lønnsforhøielse.

Spania-hjelpen.

Alb. Raaen: Innsamlingen til Spania går fortsatt utmerket, og vi nærmer oss nu 1½ million kroner, penger som vesentlig er skaffet til veie fra fagorganisasjonen. Regelmessig sendes det matvarer, og vi har spesielt søkt å sende norske produkter som klippfisk, fiskeboller etc. Vi har videre hittil sendt 25 ambulanserbiler og 2 ambulerende sykehus. Vi har idag fra Paris mottatt telegram om å sende 120 000 tonn tørrmelk, og det vil bety 50 000 kroner for Sverige og 50 000 kroner for Norge. Jeg har snakket med Landsorganisasjonens formann og nestformann om dette, og vi er enige om at hjelpekomiteen legger beløpet ut mot at Landsorganisasjonen og forbundene i de nærmeste dager søker å dekke det.

Olav Hindahl: Vi må kunne gå ut fra at forbundenes representanter her vil være med sammen med Landsorganisasjonen å dekke dette beløp.

Dermed blev meddelelsen om de 50 000 kroner tatt til etterretning.

Møtet hevet.

Eftermiddagsmøtet tirsdag 13. desember.

Ordstyrer: *Olav Hindahl.*

Protokollen fra formiddagsmøtet referertes og blev vedtatt uten bemerkninger.

Fortsatt debatt om tariffsituasjonen 1939.

Jens Tangen: Jeg har dessverre et annet syn her enn det sekretariatet og statsministeren har. Forslaget sier at en ikke skal gå til opsigelser. Det inneholder etter min mening en svakhet, og vi vil lett kunne bli handicapped. Her var det tilsiktet å få forhåndsforhandlinger, og vi kjenner til hvordan det går med disse fra tidligere år. Vi har dessuten alltid hørt om at bygningsarbeiderne er et aristokrati. Det er tull. Det er ingen som mere enn dem er utsatt for tilfeldigheter. Om de kan tjene 3 kroner timen, så går ikke deres årslønn op i det som de dårligst lønnede har. Det tales også om at husleiene blir store som følge av bygningsarbeiderne. Ved et stort bygg regnes 30 pct. å være arbeidslønninger. En skal også være opmerksom på at det er skjedd en gjennomgripende rasjonalisering i vår industri. Vi har en stor arbeidsledighet,

som medfører at vi ikke kan undgå å søke å få gjennomført en arbeidstidsforkortelse. Bygningsarbeidere som jeg har snakket med, har ikke ment at en skulde gå inn for høiere lønn, men å søke å få en arbeidstidsforkortelse. Det er en stor tilstrømning til vår industri fra alle kanter, og vi har en ledighet større enn andre forbund. Det er derfor et billig og rimelig krav av bygningsarbeiderne å søke å forkorte arbeidstiden. Nu kan det sies at også det vil bli en reell lønnsforbedring, og det er så. Ved en fornuftig og skikkelig form for et eventuelt skiftsystem med bibehold av de nuværende akkordtariffer, vil det ikke bety nevneverdig for husleiene i Oslo. De store husleier i Oslo og andre steder skyldes ikke bygningsarbeiderne. 1 pct. mindre pantelånsrente betyr 12 pct. reduksjon i leiene. Når jeg ikke kan være med på sekretariatets innstilling, så er det ene og alene ut fra arbeidstidsforkortelsen. Det vil være en forbrytelse om en ikke her søker å gjennomføre det som er berettiget og rimelig. Jeg vil foreslå:

Jens Tangen foreslo: På grunn av den store arbeidsledighet og den stadig omsiggripende rasjonalisering innen de forskjellige industrier, gis de forbund som ønsker det, anledning til å opsi sine overenskomster for om mulig å gjennomføre forkortelse av arbeidstiden.

Aksel Schultz: Hindahl har talt, og meget av det han har sagt faller sammen med det arbeiderne tenker. Vi har også hørt regjeringen, og vi forstår ansvaret. Jeg har ikke gått til dette møte blåpiet eller trodd at vi skulde klare så meget denne gang. Men selv om vi ikke kan gjøre så store fremstøt denne gang, så vil det være uriktig å frata oss chansen til å utfolde våre krefter til å gjøre noget. En offentliggjørelse av et slikt vedtak vil også være en tilkjennegivelse av at vi er svake. Da vil nok Arbeidsgiverforeningen gjøre et fremstøt for å senke lønningene. Selv om vi ikke denne gang kan gjøre noget med selve lønsspørsmålet, så bør vi søke å få gjort noget med arbeidstiden. Vi må også erindre at arbeiderne utover kan begynne å se svart på det hele og at de på den måte kan bli minnet om at en står helt stille.

Konrad Nordahl: Det har vært reist kritikk fra enkelte hold over at sekretariatet ikke har hatt forbundsstyrene inne til møte før representantskapet. Men representantskapet sitter her som den hele organisasjons høyeste myndighet og som må ta ansvaret mellom kongressene. Vi må se situasjonen som den har vært i det siste. Vi så papirindustrien som hadde krav på lønnsforbedring og de skulde hatt andre forbedringer, men en måtte ta prolongasjon. Vi hadde hvalfangsten, hvor vi måtte ta 20 pct. reduksjon, og vi har hatt en rekke andre tariffen hvor vi har tatt prolongasjon. Vi har videre sett skogsarbeiderne som har måttet ta 14—15 pct. lønnsreduksjon. Det har ikke vært mulig å hjelpe dem, slik som skogbruket er. Derfor er sekretariatets innstilling riktig. Det er dem som mener at det er uriktig ikke å få adgang til å stille krav. Men hvorfor stille krav når intet kan opnåes? Det er uriktig da å gå frem slik. Vi må vurdere de økonomiske forhold. Når det gjelder dissensen i sekretariatet, så er det nettop sjøfolkene som har krav på opmerksomhet og på den øvrige arbeiderklassens økonomiske støtte. Jeg er enig i det, men jeg kan ikke se så optimistisk på det som Volan. Jeg mener at Sjømannsforbundet må få rett til å si op overenskomsten, men det er mange vanskeligheter også der, ikke minst i kyst- og lokaltrafikken. Hvis en i bygningsindustrien ophevet de obligatoriske akkorder, kunde jeg forstå Tangen.

Bare å tale om arbeidstidens forkortelse vil ikke gi flere folk arbeide. Vi så hvordan det gikk i Frankrike under 40 timers-ukene. Arbeidsledigheten tiltok.

Emil Nyhus: Jeg vil ha sagt til Nygaardsvold at det er alltid greit å si fra, så en vet hvor en har folkene. Sekretariatets innstilling minner om det vi hører fra Arbeidsgiverforeningen. Det er et tydelig bevis for svartsyn. Den solidariske lønnspolitikk er kastet frem slik at det blir helt feilaktig resultat. Vi har i mange år arbeidet for å få de lavest lønnede op. Det er ikke noe nytt. Men det er blitt forvrengt. De industrier som har noen som ligger bra an i lønn, har også grupper som ligger nede. Men på tross av at vi nu er sterkere enn nogensinde, så faller man. Det skal være dødsstillhet. Talen om at arbeidet skremmes ut av landet, støter vi jo alltid på fra arbeidsgiverne side. For vårt vedkommende har vi fagkongressens vedtak når det gjelder spørsmålet om egen overenskomst. Vi har ikke tenkt å søke å rette på topplønnen, men å bedre forholdet for de lavest lønnede. Jeg vil foreslå følgende tillegg til Tangens forslag:

På grunn av den store arbeidsledighet og den stadig omsiggripende rasjonalisering innen de forskjellige industrier, gis de forbund som ønsker det, anledning til å si op sine overenskomster for om mulig å gjennomføre forkortelse i arbeidstiden eller andre spørsmål av interesse for vedkommende forbund.

Hans Eriksen: Jeg er enig i det som ligger bak sekretariatets forslag, nemlig å skaffe flest mulig arbeide. Jeg tror derfor at det vil være av betydning allerede nu å søke å få bort det uromoment, som en opsigelse av overenskomstene alltid er. Men jeg er neppe tvilende overfor sekretariatets forslag. En burde allerede straks søke å føle arbeidsgiverne på tennene og om de vil gå med på å prolongere avtalene for 1 år. Vi har for vårt vedkommende følt oss frem, men arbeidsgiverne fremholdt at hvis de skulde gå med på et års prolongasjon, så måtte det bli 10 pct. reduksjon. Det førte ikke frem på tross av at forhandlingene var nådd langt frem. En gjennomførelse av arbeidstidsforkortelse tror jeg ikke på. Kunde Bygningsarbeiderforbundet få kjempe alene om det, så kunde det tenkes. Men det lar sig ikke gjøre. Jeg tror det riktige vilde ha vært å få frem hvad arbeidsgiverne vil ved den kommende tariffrevisjon. Det kunde tenkes en ordning med regulering av de som har topplønn, og at en fikk ordnet litt op for de lavestlønnede. Jeg er som sagt noget betenkelig for å stemme for sekretariatets forslag.

Arthur Rund: Undertonen i sekretariatets forslag og debatten her, er ønskeligheten av å få medlemmene til å bedømme situasjonen som den er idag og hvad en evner å kunne belaste bedriftene. Når en vil forsøke å få våre medlemmer til å forstå sakene, så skulde en tro at det ikke utvist slik hemmelighetsfullhet fra departementets side når det gjelder opsettelsen av budgett. Vi er i høi grad interessert i å gjøre telegraf- og telefonvesenet til en god bedrift. Regjeringen har hatt møter med sekretariatet og centralstyret. Jeg vil høre om det ikke kunde utvides til også å gjelde representanter for de etater som sorterer under staten. Den kunde tjene adskillig mer på telegrafverket ved å utvide og modernisere det. Vi har 800 sesongarbeidere. Ved å få ytterligere bevilgninger til moderniseringer, vil de skaffes stadigere arbeide. Statsministeren sa at intet av det som det nye budgett gikk op med vilde kunne benyttes til å bedre lønningene. Det bør ikke sies. Det er stor

utilfredshet tilstede blandt funksjonærer og arbeidere, men det er også tilstede misnøje som ikke er riktig.

Hans Fladeby: Vi har jo behandlet dette i 2 sekretariatmøter, og i det første tok jeg min reservasjon med en gang da det gjaldt sjøfolkene, som jeg mente måtte få adgang til å forbedre noget på den lange arbeidstid de nu har. Dertil kommer at den proposisjon som foreligger ikke er tilfredsstillende. Nogen forbedring i stortinget vil en neppe få. Der vil en nok bli skuffet. Da det gjaldt vår tariffrevisjon for Nord-Norge, så stod vi likesom nu foran en nedgang, og Dahl fremholdt at det kunde ikke bli tale om nogen lønnsforbedring. Det var vel også så at de fleste i sekretariatet var opmerksom på dette. Mitt standpunkt til spørsmålet prolongasjon, og dermed ikke å opsi tariffene, skjer på bakgrunn av den arbeidsreising som er igang, og at det gæes enda sterkere inn for dem. Når det gjelder 40 timers uken og Frankrike nevnes, så tenkte jeg på Belgia, hvor transportarbeiderne ved lov fikk 40 timers uke. Men ved I. T. F.s møte bad de om hjelp til å få 40 timers uken andre steder. For hvis ikke, så vilde de måtte gå tilbake til den tidligere arbeidstid. Hvis det er så at en ikke tror på nogen større forbedringer denne gang, er det da riktig å gå til opsigelse? En kan jo bare risikere å få et dårligere resultat.

Kristian Martinsen (Sarpsborg): Det vil ikke være så vanskelig for oss til høsten å prolongere lønnsavtalen. Men det kan ikke sies. Vi har hatt mange vanskeligheter når det gjelder papir- og treforedlingsindustrien. Vi hadde et år det tilfelle at de to største tømmeropkjøpere bilte opover landet og bød over hverandre, helt op til 68 kroner, for et år efter å komme ned i 11 kroner. Det tok tid å komme over det.

Bendik Øyan: Jeg la merke til under formannens innlegg at sjøfolkenes forhold hadde en bred plass. Men det var for meget av svartsyn og det at en skulde søke å nøytralisere enhver aksjon. Det er fra Haugens side redegjort for arbeidstidsforkortelsen. Det forslag som foreligger er meget slett. Vi forlanger å få komme efter de andre arbeidere. Jeg er ikke så blåøiet at jeg tror vi lønnsmessig kan opnå noget denne gang. Men det er andre ting som kan forbedres. Sjøfolkene står her i en særstilling når det gjelder arbeidstiden. Hvis en ikke med departementets approbasjon kan komme frem til 8-timers dag, så må sjøfolkene få adgang til å gå til opsigelse. Men vi skal ikke bruke det i utrengsmål. Jeg vil foreslå:

Men henblikk på de spesielle forhold som sjøfolkene befinner sig i ved revisjonen av arbeidstiden til sjøs, vil representantskapet stille Sjømannsforbundet fritt til å si op sine overenskomster for 1939.

Lars Evensen: Utgangspunktet for min vurdering idag er om det er noen forbindelse mellom den tariffpolitikk vi fører og den arbeidsreising som er til stede og jeg mener at det er det. Og da er det et helhetsperspektiv til stede. Det tales om makt. Virkningen herav har også sin store betydning. En arbeidsstans vil virke utover det hele og arbeiderne må igjen betale for det. Det er tre spørsmål i denne forbindelse; den internasjonale situasjon, at det private arbeidsliv holdes ved like og videre at det ved offentlige tiltak settes fart i arbeidslivet. Det første har vi ikke noget vi skulde si i, men i de to andre spørsmål har vi det i vår makt å gjøre noget. De som sier at sekretariatets innstilling og formannens innlegg er preget av pessimisme og svartsyn og i neste øieblikk taler om at en

ikke nu kan vente sig lønnsforbedringer; ja forstå det den som kan. I 1937 og 38 kan en regne en tariffmessig lønnsøkning på omlag 100 millioner kroner. Denne økning i tariffenes lønnsatser kommer bare arbeiderne til gode fullt ut når dagsverkens antall blir det samme i 1939. Derfor må en tilrå forbundene ikke å foreta opsigelse i år for å hindre en stagnasjon. Sekretariatets innstilling er en positiv linje, slik at vi får flere dagsverk. Vi skal ta initiativet, ikke de andre. Det er klart at det skal skje i nøieste forbindelse med forbundene og at vi må få kjennskap til arbeidsgivernes standpunkt. Når det gjelder sjøfolkene så tror jeg spørsmålet må utkjempes på den politiske arena. Jeg anbefaler sekretariatets forslag.

Johs. M. P. Ødegaard: Det er naturlig nok at det er delte meninger i en sak som denne. Forholdet er også det at ikke alle grupper er nådd frem til å se på dette på samme måte. Innenfor Arbeidsmandsforbundets område så deler det seg i to grupper. De som arbeider i statens tjeneste, i veiarbeidet og jernbaneanleggene og vi har bergverkene. De tariffes som en vil få henimot årets sluttning vil også kunne gi en tilrettelegging av linjen. Ligger situasjonen bedre an for vårtariffene enn når det nu gjelder høsttariffene? Jeg heftet mig ved en uttalelse av Vogt om at i 1939 vilde det bli en nedgang i eksporten. Papirindustrien har allerede følt det. Vi har det i bergverkene, som her er sterkt interessert. Når det var noget bedre her i landet i 1937 og vi tjente penger, så er det en følge av at Spania var stengt som eksportland på grunn av borgerkrigen. En arbeidsgiver sa mig at de hadde tjent mer enn de burde og at det vilde hevne sig på forholdene senere, nemlig i 1939. Jeg har intet imot sekretariatets forslag. Det er et greit standpunkt. Der har vært talt om forholdene i Sverige og Danmark. Den svenske bergverksindustri hadde en tariffrevisjon som medførte store lønnsforbedringer, men ikke lenge efter blev det bebudet arbeidsinnskrenkninger. Vi har allerede tatt standpunkt for en arbeidsgruppe, nemlig veiarbeiderne. Vi er enige om der ikke å gå til opsigelse av voldgiftsdommen. Det har vært til uravstemning blandt medlemmene og det er skikkelig flertall for ikke å gå til opsigelse.

Kristian Mugaas: Når en taler om de svenske jernbaners overskudd i motsetning til vårt eget underskudd, skulde en ventet at vår arbeidsgiver hadde tatt hensyn til arbeiderorganisasjonenes innvendinger og det vi har ført i marken. Det er ikke arbeiderne eller funksjonærene ved jernbanen som er skyld i underskuddet. Hadde en fulgt den takstpolitikk vi foreslo og som blev fulgt en del år, så vilde det vært overskudd. Den moderasjon en har gitt det private næringsliv kommer ikke folket til gode. Det går rett i lommene på de enkelte. Efter Vogts uttalelse var vi nu nådd bunden. Vi har i vårt forbund folk som går på en årslønn av fra 700 til 1400 kroner og de skal låses fast ved sekretariatets forslag. Jeg kan ikke anbefale det forslag.

Josef Larsson: Hvis vi tar vårt utgangspunkt i det nasjonale og også i det internasjonale forhold, så er sekretariatets forslag det riktige. Ser vi på arbeidsreisningen så er det også riktig. Vi har jo forbindelse mellom den faglige og politiske bevegelse som aldri tidligere. Når jeg har måttet ta visse reservasjoner så har det sine spesielle årsaker, nemlig tariffene ved spesialbedriftene. Vi har hatt en arbeidsrettsdom der som har

forandret disses forhold og vi har en annen arbeidsrettsdom som vil ha virkning på andre bedrifter og som vil forverre våre forhold. Når vi er kommet op i dette forhold vil en forstå at vi vanskelig kan undgå å forsøke å få en såkalt teknisk revisjon. Kan det komme til forhandlinger på forhånd, så vil vi gjøre vårt til å holde den hovedlinje som her fastsettes. Vi har jo faktisk allerede i lengere tid vært i forhandlinger, nemlig om skiftordningen. Vi må også som følge av det ha kontakt med motparten for å få en teknisk revisjon. Når det gjelder Tangen så tror jeg det er uriktig på det grunnlag å gå til opsigelse. Nyhus har deklarerert at de vil gå til opsigelse av sin overenskomst. Vi får håpe at det vil lykkes å opptre i fellesskap. Når vi har tatt disse reservasjoner, så vil neppe nogen betenke oss i det, ut fra det jeg her har forklart.

Ingv. Olsen: Enhver taler for sin syke mor. Vi må imidlertid se det hele i fellesskap. Vi stod dårlig; men stillingen er blitt noget bedre nu og det kan vel være at det er medlemmer som mener at vi nu burde gjøre et nytt fremstøt. Vi var heldige ved de to siste tariffrevisjoner og opnådde noget. Vi har som jernindustrien og andre forbund våre spesialbedrifter og spesialgrupper. Selv om det er så at det er en lysning til stede og at den kanskje vil vare hele neste år, så har vårt tariffrepresentantskap som nylig har vært inne vedtatt å anbefale for medlemmene å gå til prolongasjon. Vi vil være med på å støtte den arbeidsreisning som er igang. Selv om en teknisk revisjon vil kunne gi oss forbedringer, så er dog det å ha arbeide det viktigste. En må også ta den almindelige situasjon ute i verden i betraktning. Skal vi la det gå den samme vei som i enkelte andre land? Skal vi følge efter den vei? Vi bør nu samles om positivt arbeide og praktiske oppgaver. Det er ikke tilfredsstillende at vi har arbeide, når så mange går arbeidsledige. En arbeidsfred i løpet av kort tid nu, vil ha stor betydning. Jeg anbefaler forslaget til sekretariatet; ikke fordi vi er fornøyd med våre forhold; men det er den positive linje vi nu bør følge.

Øistein Martinsen: Jeg er meget forbauset over at sekretariatet kan fremsette dette forslag nu. Vi vet ikke hvordan det kan bli til våren. Å utbasunere dette nu vil være uheldig. Fagorganisasjonen har for øvrig alltid søkt å føre en produksjonsvennlig politikk. Det har i grunnen vært vårt arbeide. Vogt holdt et utmerket foredrag og sluttet med at «den offentlige tiltakspolitikk i Norge består i første rekke i utbygning av vårt eget produksjonsapparat, av kommunikasjonsmidlene, i nyrydning av land og i boligbygging. Norge besitter nu tilstrekkelig sterk finansiell kraft og tilstrekkelige valutaer til å gå til en sterk utvidelse av denne tiltakspolitikk.»

Jeg hadde ventet at regjeringen hadde kommet med noget mere konsist til dette som f. eks. at landet ikke har resurser til å klare det. En behøver ikke gå skatteveien eller låneveien for å kunne gjøre noget når det gjelder arbeidsreisningen. Vi skal ta hensyn til det som er realverdien. Vi må få en forandring der så det ikke blir den gjeldsbyrde å trekkes med. Jo høiere arbeiderne kan legge sine budgetter, jo høiere kan staten gjøre det.

I. B. Aase: At opfatningene er høist forskjellige fikk jeg inntrykk av da jeg før middag blev spurt om jeg var med på den nederlagslinje sekretariatet hadde slått inn på, — altså der er en del som har den opfatning at undlates det å si op overenskomstene skulde det være ensbetydende med nederlag.

Personlig er jeg av den opfatning at de som sitter i ledelsen plikter å vurdere stillingen og utnytte de muligheter som er når det gjelder forbedring av overenskomstene. Som stillingen ligger an anser jeg det umulig å opnå noen forbedringer. Kan vi undgå at arbeidsgiverne går til opsigelse av overenskomstene med sikte på å få bestemmelsene forringet, tror jeg vi bør være fornoiet. En opsigelse av overenskomstene med det som resultat å få disse forringet må nærmest karakteriseres som en nederlagslinje. Jeg har ikke alltid vært enig med de øvrige medlemmer i sekretariatet når det gjelder vurdering av stillingen. Denne gang er det opnådd enighet om at noen forbedring av de gjeldende overenskomster kan ikke påregnes. Sekretariatets stilling kan således ikke betegnes som noen nederlagslinje.

Tangen har på Bygningsarbeiderforbundets vegne fremmet forslag om opsigelse av overenskomsten, ikke fordi han tror at det kan opnåes forbedring av økonomisk art, men fordi han anser det riktig at vi denne gang søker å få gjennomført en forkorting av arbeidstiden. Schultz gav også uttrykk for samme opfatning som Tangen. Hvorledes Arbeidsgiverforeningen vil komme til å stille sig er det vanskelig å ha nogen formening om. Går arbeidsgiverne til opsigelse av overenskomstene med sikte på å forringe arbeidsvilkårene, da har vi plikt på oss til å opta kampen.

Med hensyn til sjøfolkene og deres krav om forkorting av arbeidstiden, må man være enig i det berettigede i dette krav og man har grunn til å beklage at Sosialkomitéen ikke her har fulgt den fremsatte proposisjon. Regjeringen bør her sette noget inn på å få sitt forslag gjeldende lov om arbeidstiden til sjøs vedtatt. Det er med glede vi mottar meddelelse fra Regjeringen om at det nu vil bli satt mest mulig inn for kampen mot arbeidsledigheten ved gjennomføring av en omfattende arbeidsreising. Imidlertid bør dette tiltak fra Regjeringens side ikke settes op mot beretigede krav som fremkommer fra statstjenestemennene.

Th. Narvestad: Når det gjelder tariffsituasjonen for vårfagene, så har ikke vi så meget med det å gjøre. Men statsministeren har gjort mange visitter til statstjenestemennene. Vi underkjenner ikke regjeringens vanskeligheter. Men det må ikke under arbeidet for å stabilisere forholdene innen arbeidslivet bli gitt inntrykk av at statstjenestemennene har det så bra. Når statstjenestemennene stadig kommer igjen, så har det sin årsak i at arbeiderregjeringen fra tidligere regjeringer har fått i arv et dårlig lønnsregulativ. Vi har søkt å se så samfundsmessig på vår lønnspolitikk som det har vært mulig. Vårt landsmøte i år vedtok å fremlegge de krav som det mente regjeringen måtte kunne gå med på. Men vi har fått det avslått av lønnsdirektoratet. Jeg vet ikke om det gjelder regjeringen. Det er jo ikke jernbanefolkene som har besluttet lagt jernbanene der de nu går. Vi har ment at det vilde være riktig å gå inn for et raskere tempo med moderniseringen av jernbanen og da spesielt når det gjelder elektrifiseringen. Men det er en ting som er generende for oss og det er en-mannskjøringen på de elektriske lokomotiver, en sak vi håper departementet vil være opmerksom på.

Torbjørn Henriksen: Etter hvert som fagbevegelsen vokser, og vi vinner frem til større innflytelse, desto mer betydningsfullt blir det hvad vi beslutter og foretar oss. Det som her besluttet får veldig betydning for sakenes videre

utvikling. Det er derfor både nyttig og nødvendig at en forsamling som denne drøftet spørsmålene ut fra det større ansvarsforhold. Vi er i samme båt, og vi streber mot å få medlemmer til å forstå sammenhengen her. Kampen mot arbeidsløsheten skal skjerpes. Vi skal inn på *arbeidslinjen*. Hvordan gjøres så det best? Vi er alle interessert i å få hjulene i gang. Det er ganske naturlig at vi alle taler ut fra våre egne engere forhold. Når det fra enkelte sies at det gjelder årslønnen, at det ikke er så meget timelønnen, ja så betyr det vel allikevel antall av dagsverk, og at det blir mere arbeide i løpet av året. Jeg er på det rene med at det på det budgett som kommer fra regjeringen nødvendigvis også må gå noget til en utjevning av arbeidsforholdene, som f. eks. til sykehusbetjeningen, som fra neste år er kommet inn under arbeidervernloven. Fagorganisasjonens linje har alltid vært å søke å få arbeidstiden nedover og da i første rekke for dem som har en lengere arbeidstid enn 48 timer. Men selv om representantskapet stod bakom Bygningsarbeiderforbundets standpunkt, så vilde en rende sig en stake i livet, under de nuværende internasjonale forhold. Vi er nu en gang to parter i disse saker. Selv om vi åpnet adgangen for dem som er i høikonjunktur til å utnytte situasjonen, så vil arbeidsgiverne kunne svare med storkonflikt. Jeg vil henstille til Bygningsarbeiderforbundet å se om de kan komme frem ad en annen vei enn den de her er inne på. Vi er på den ene side enige om på alle måter politisk å støtte arbeiderregjeringen når det gjelder arbeidslinjen. Da må vi også innrette oss derefter.

Martin Tranmæl: Vi står heldigvis nokså sterkt her i landet, faglig og politisk. Men det har en også gjort i andre land. Det er derfor klokt ikke å overvurdere våre krefter. *Klokskap* nu er mere enn alt annet. Vi er bunnet sammen i fellesskap. Holder vi ikke sammen, så blir vi hengt enkeltvis eller samlet. Nettopp fordi vi står så sterkt, så kan et feilgrep være så overmåte skjebnesvangert. Vi må se på det hele, på hele arbeiderklassens interesser. Vi har sett Frankrike, hvordan forholdene kan utarte sig. De brenner sine fagforeningsbøker. Det er vel ikke så sikkert det som sies, men titusener av arbeidere forlater fagorganisasjonen. Den var jo noget løst sammensatt. Det er ikke spøk vi står overfor. Det er bittert alvor, og motparten forstår at vi står overfor enten — eller. *Arbeidsreisningen!* Vi kan ikke sette gruppeinteressene op mot *klassens* interesser. Vi må spørre oss selv om vi tror at vi ved den kommende tariffrevisjon kan opnå noget større, eller om ikke motparten kan nytte det høve til å søke å redusere våre lønninger. Det skal vi være opmerksom på. Da vil det melde sig som et fremskritt at vi ikke går til opsigelse av tariffen. Det å få de arbeidsledige inn i arbeide og dermed til oss, er det som nu er det viktigste. Det er av betydning at vi ikke her svekker oss. Vi innrømmer at sjøfolkene står i en særstilling, men de må være opmerksom på at en er inne på lovlinjen. Tror en at vi når stortinget har behandlet saken skal kunne ta kamp mot stortinget? Det vil bety tap. Tror en for øvrig at en kan vente sig voldgift av et storting som det kjempes mot? Partiet kan heller ikke føre positivt arbeid ute blandt folket, bare på en mindre gruppes sak. Vi skal ikke levere regjeringen fra oss til skade for fagorganisasjonen og partiet. La oss ikke glemme alvorets stund. Vi må ikke gi fra oss noen maktposisjon. Vi ser hvordan forholdene utvikler sig

ute i verden. Nu mer enn noensinne er det nødvendig å optre felles om felles interesser.

Edv. Stenklev: Da jeg var med i sekretariatet og diskuterte dette, så jeg på saken for hele arbeiderklassen og ikke bare ut fra mitt forbunds interesser. De fleste tariffier har tekniske mangler, som følge av den raske tekniske utvikling. Det er om å gjøre å skaffe flere i arbeide og sørge for at det ikke blir nedsettelse av lønningene. Videre tenker jeg på de nøddrop som kommer fra bygdene om arbeide. Vi må hjelpe arbeiderregjeringen til å klare arbeidsreisningen. Vi kan merke nedgangen allerede nu. Den har meldt sig i eksportindustrien og den vil melde sig for hjemmeindustrien etter hvert. Da vi for vårt vedkommende, på tross av at vi hadde rett til tillegg, tok prolongasjon var det for å hjelpe på vår egen industri. Vi har ca. 3000 som idag ikke har arbeide. Men etter en konflikt sist — om vi hadde fått den — vilde vi hatt 6000 arbeidsledige; for da vilde de andre land tatt våre markeder. De grafiske fag og bygningsindustrien må erindre at det er andre som også skal leve.

Gunnar Braathen: Jeg har ikke noe annet standpunkt til vårens tariffrevisjonen enn det jeg hadde ved kongressen i mai måned. Jeg er bare nu så meget mer sikker på at vi til våren ikke vil opná noe. Teknisk revisjon sies det. Det betyr en økonomisk revisjon som vil legge nye byrder på bedriftene. Vi må se på de endrede forhold, og vi må se på den politiske situasjon og innrette oss etter den. Som utgangspunkt må vi så ta arbeidsreisningen. Skal vi stille oss på den linje så kan vi ikke samtidig gå på en linje som kan føre til konflikt. Etter hvert som vi skaffer ny arbeidsreisning så vil vi ikke få disse telegrammer fra fiskeværene om at hvis de ikke innen en bestemt tid får det og det så tar de sig til rette. Jeg vil slutte mig til sekretariatets forslag og håper at regjeringen og sekretariatet i fellesskap søker å løse sjøfolkenes krav, slik at det blir en positiv bedring for dem.

Ole Andersen Kiste: For å komme frem til det sosialistiske samfund må vi etter hvert legge om våre stillinger, slik at vi alltid er på offensiven. I 1931 og 1932 så vi at det blev skapt det såkalte filleproletariat og arbeiderklassen forstod at noget måtte gjøres. Ved de valg vi hadde og senere så blev grunnlaget lagt om. Vi så at stillingen blev anderledes og i 1936 og 1937 var det opgang og fremgang på mange måter. Men så kom forholdet med hvalfangerne, som fikk en stor lønnsreduksjon. Det skapte misnøie, men arbeiderklassen maktet ikke på det tidspunkt å gjøre noe. Vi hadde videre voldgiftsloven mot skogsarbeiderne. Vår lønnspolitikk må legges slik an at vi hverver alle disse grupper helt ut for arbeiderklassen. Vi må føre en slik politikk at vi også virkelig makter å hjelpe dem. Jeg kan allikevel ikke være enig i innstillingen. Vi må si noget mer. Jeg vil foreslå:

Representantskapet vil uttale:

1. Den første betingelse for arbeiderklassens fortsatte fremmarsj idag, politisk som økonomisk er å sette de arbeidsløse i arbeide og hjelpe de grupper som lønsmessig ligger lengst tilbake.

2. Landsorganisasjonen, Det norske Arbeiderparti og arbeiderregjeringen må derfor i fellesskap søke å finne de åtgjærder som her er påkrevd og nødvendig.

3. Under den synsvinkel vil representantskapet henstille til de interesserte forbund og medlemmer kun å opsi overenskomstene for så vidt forkortelse av arbeidstiden kan gjennomføres eller der er andre store interesse spørsmål som har spesiell interesse for de enkelte forbund.

Oscar Torp: Jeg tror ikke sekretariatets standpunkt er noget uttrykk for svakhet; tvert om. Jeg tror at vi om nogen år, når vi ser tilbake til dette møte, vil komme til å forstå at nettopp her la vi grunnlaget for vår videre fremmarsj. Jeg forstår så godt de enkelte spørsmål som reises og som er forståelige nok i sig selv. Men nu gjelder det om å samle arbeiderklassen om en hovedlinje for å opná det best mulige resultat. Det som er det avgjørende for arbeiderklassens fremtid, er hvad vi kan gjøre for arbeidsreisningen. Vi har som Evensen sa makt til å lamme alt næringsliv i landet. Men da må det være en solidarisk folkeopinion som står bak. Hvilke muligheter har vi slik som situasjonen ligger an? Det gjelder om vi kan samle *alle*, reise *alle* opover og ikke bare de enkelte. Her er det en direkte sammenheng mellom den faglige bevegelse og det vi kan utføre på det politiske område. Vi er heller ikke alene om å bestemme utviklingen. Vi må søke å skape ro, slik at vi kan mestre de som står imot. Når en sier at opsigelse av tariffene ikke vil gi oss noget mer; så vet vi iallfall at en konflikt vil skape nye arbeidsvanskeligheter og nye arbeidsledige. Det vil begrense de arbeidsdager vi idag har. Sekretariatet har resonnert over dette og selv om det er mange berettigede krav som kan stilles, så skal vi nu søke å legge grunnlaget for *større* arbeidsmuligheter. Der vil arbeiderregjeringen også være med og yde sitt bidrag. Men skal det lykkes, så må vi vite fagorganisasjonens stillingtagen til de kommende tariffrevisjoner. Sekretariatets forslag er et uttrykk for å ville komme videre fram, samfundsmessig sett. Så er det sjøfolkene. Vi er klar over at de i dette tilfelle neppe har noen annen vei å gå enn lovlinjen og gjennom stortinget søke å opná mest mulig. Vi hadde et møte sammen med representanter for sjøfolkene før sosialkomiteen begynte sitt arbeide. Vi holdt der på å komme frem til et kompromiss, men vi blev enige om å utsette det til det prinsipale standpunkt forelå fra komiteen. Regjeringen vil gjøre sitt for å få det best mulige resultat, men går sjøfolkene til opsigelse så tror jeg ikke det vil lykkes å opná nogen endringer. Også for sjøfolkenes vedkommende skulde derfor sekretariatets innstilling være riktig. Jeg er enig med Henriksen i at brannfolkene skal inn under arbeiderverneloven. Men vi fikk henvendelse fra mange kommuner om at det vilde bety en stor skatteforhøielse i kommuner, hvor skattøret allerede lå meget høit. Vi måtte derfor inntil videre undta dem fra loven. Jeg tror arbeiderbevegelsens styrke vil øke hvis representantskapet idag godtar sekretariatets innstilling. Bevegelsen vil stå sterkere i det offentlige omdømme og jeg tror også at det fra medlemmenes side vil sies at det var helt riktig av representantskapet at det på forhånd la dette grunnlag til rette.

Hans Johnsen: Forholdene i skogsdriften i de siste 20 år har vært vanskelige men jeg skal ikke hefte representantene med det. Det har vært en jobbing,

som ikke ligger meget tilbake for krigstiden og jobbingen den gang i skibsfarten. Skogsarbeiderne fikk et dårlig resultat for det som betinger den virkelige arbeidslønning. Enkelte aviser talte om 50—60 pct. forhøielse. Det gjaldt for enkelte satser som ikke kommer i anvendelse eller iallfall meget sjelden. Hadde vi bare kommet i arbeide alle sammen, så skulde vi gjerne ha funnet oss i satsene. Arbeidshjelpen i skogen er redusert betydelig på grunn av at kvantumet er gått ned. Å finne det riktig å nedskjære lønningene for de som før ligger langt nede forstår jeg ikke. Det er fra industriens folk talt om timelønnen. Kunde vi opå noe lignende på vinteren, så skulde det nok bli glede blandt skogsarbeiderne. Det er så at det er igangsatt en rekke tiltak og at det blev noget bedre. Men det var ikke rart. Jeg er selv småbruker. Det vil under slike forhold være grobunn for fascisme. Det at stortinget gikk til å bevilge sig 1 år ekstra, har også vakt misnøje. Mange av de som nu sitter på stortinget vilde sikkert ha blitt arbeidsledige om det nu var blitt valg.

Johan Nygaardsvold: Regjeringen har ikke vært med på å nedskjære noen lønninger. Det var en voldsdom som reduserte lønningene. Jeg var imot å løse konflikten blandt skogsarbeiderne ved voldgift. Det var sterk pågang, men personlig var jeg imot. Da det blev talt til mig herom, sa jeg at det vilde jeg ha skriftlig og det fikk jeg. Jeg har ikke villet blande mig op i de forslag som foreligger her. Jeg er bare kommet her for å si fra om vår mening når det gjelder statsfunksjonærene og arbeiderne kontra arbeidsreisningen. Jeg har dessverre den oppgave å være arbeidsgiver for statsfunksjonærer og arbeidere. Av budgettøkningen er 50 millioner gått til lønnsforbedring for statens funksjonærer og arbeidere. Kiil har et universalmiddel når det gjelder jernbanene. Personlig har jeg imidlertid imot å gå til takstforhøielse. I 1933 gikk en til en forhøielse av takstene med 10 pct. Vi har gått til nedsettelse og nu har vi begynt å ta igjen noe av trafikken fra bilene og fått flere passasjerer med togene. Vi bør ikke fordyre og vanskeliggjøre reisemulighetene. Fordyrelsen av godstakstene har ført til at det er 1000 vogner mindre i trafikken. Narvestad hadde et forstemmende inntrykk av at vi ikke kunde gi noget lønnstillegg, fordi vi ikke vilde få lånt penger. Vi vil nok få lånt. Men det er så at hvis vi skal bruke det til lønnspålegg, så vil det bli mindre til å skape virksomhet for andre arbeidere. Spørsmålet en-mannskjøringen har ikke vært forelagt mig, men jeg skal når den sak blir forelagt, undersøke den og se på de ting som fremholdes. Når det gjelder lønnsregulativet så er det ikke så liketil å gjøre nogen forandringer der. Jeg vil slutte med en henstilling til stats-tjenestemennene om også å prolongere tariffene.

Møtet hevet kl. 19.30.

Formiddagsmøtet onsdag 14. desember.

Ordstyrer: *Olav Hindahl.*

Protokollen fra gårsdagens eftermiddagsmøte referertes ved sekretær *Lars Evensen* og blev uten bemerkninger vedtatt.

Fortsatt behandling av tariffsituasjonen 1939.

Olaf Bruaas: Når en skal behandle en så viktig sak som denne, er jeg enig i at en må se på flertallets interesser. Vi som kjenner vanskelighetene rundt omkring, vet at det vil vekke adskillig motbør å komme frem med et slikt vedtak. Det er forsåvidt intet å si på sekretariatets forslag; men spørsmålet er om det vil gagne arbeiderklassen. Vil det skape mere arbeide å prolongere tariffene, så er det bra. Vi kan komme i den situasjon at vi ved å låse fast det vi nu har, skaper misnøje rundt på arbeidsplassene. Det er i stor utstrekning forbundenes tillitsmenn som nu har uttalt sig; men jeg kan vanskelig stemme for sekretariatets forslag. Jeg synes en kunde være så elastisk å stille forbundene mest mulig fritt. Saken bør også sendes medlemmene til uravstemning. Jeg er opmerksom på konsekvensene; men vi må også være opmerksom på medlemmenes selvbestemmelsesrett. Jeg vil stemme for Kistes forslag. Når det gjelder sjøfolkene så bør de stilles slik at de kan få utjevnet sin arbeidstid. De har en uholdbar lang arbeidstid.

Magnus Arntzen: Når det gjelder den forestående tariffrevisjon er det bragt frem meget viktige argumenter. Jeg la merke til det grunnleggende i Vogts innledning her, først og fremst at prisene nu er på lavbunden og at de kan komme til å gå opover. Det annet spørsmål er at det internasjonale forhold er kommet sterkt i forgrunnen og det tredje at arbeiderbevegelsen og da særlig fagorganisasjonen her i landet har vokset sterkt. Det er gledelig, for vi vet at de reaksjonære krefter ikke er bedre her enn i andre land. Spørsmålet er hvordan vi kan utjevne forholdene slik at vi kan møte de kommende oppgaver. Vi står som Tranmæl sa snart ved skilleveien. Vil det ikke da være riktig å stille en nøktern vurdering, at arbeiderklassen skal søke å tilkjempe sig mest mulig av profitten. Jeg tror ikke at det med Kistes forslag vil bli ført nogen eventyrlig fagforeningspolitikk. Vi må se på de psykologiske og på arbeiderklassens mentalitet. Når det er sagt at den solidariske lønnspolitikk er en livsbestingelse, så har den vært anvendt i mange år og særlig i de senere år har det vært gjort meget i så måte. Men det forekommer mig å være noe svevende allerede nu å si at vi ikke vil forlange noe ved den forestående tariffrevisjon. Det er å legge våbnene over i motpartens hender. Medlemmene bør ha muligheter for å kunne tilkjempe sig de fordeler som de kan opå. Evensen virket forstemmende på mig. Det er det argument vi alltid har hørt fra arbeidsgiverne om at en innrømmelse av de og de krav vil føre til innskrenkninger. En ting til: Om vi i en branche kan skaffe oss nogen bedre vilkår; men ikke går inn for det, så må vi ikke tro at det kommer en annen branche til gode. Entreprenørene vil nok ikke avgi noget av sin for-

tjeneste f. eks. til skogsarbeiderne. De vil bare stappe overskuddet i sin egen lomme.

Strek blev satt.

Olav Hindahl: Det er nu 20 talere inntegnet og strek foreslås.

Forslaget blev vedtatt

Nic Næss: Når vi i sekretariatet gjennom mange timers møter diskuterte tariffrevisjonen som den vilde arte sig, så måtte vi se det hele i sammenheng. Vi mente man måtte se bort fra gruppeinteressene og på fellesskapet og fellesinteressene for hele arbeiderklassen. Det er også kommet tydelig fram her at en ikke har nogen tro på nye fremstøt denne gang. Det er riktignok så at Tangen har fremsatt et forslag, men bygningsarbeiderne vil nok ikke alene få lov til det. Da vil de andre bli koblet sammen, og så har vi storkonflikten. Reises det for alvor kamp om det spørsmål, så vil det bli storkamp. Det er så at det er ting som burde endres, forhold som Abrahamsen sa har gått igjen i 20—30 år. Men tror en at en vil makte å gjennomføre disse endringer til våren, når det ikke lyktes i opgangsperioden? Vi er handicapped i konkurransen. Vi kan se på min industri, hvor vi stadig ser innskrenkninger og hvor produksjonen dirigeres over til andre land. På tross av høikonjunktur med fremstillingen av metaller, så er det tegn til innskrenkninger. Det lønner sig å overføre produksjonen til andre land. Min opfatning idag er at en kamp om forkortelse av arbeidstiden i den kjemiske industri vil føre til nye innskrenkninger og arbeidsledighet. På hjemmemarkedet har en de samme forhold. Japan kan innføre cif Oslo billigere gummifottøi enn Askim leverer. Vi forsøkte importforbud, men da protesterte Japan med å stanse kjøp av metaller fra oss. Forholdet var at det blev overflod av gummifottøi, og arbeidsstokken på Askim gikk ned fra 1200 til 800 arbeidere og med innskrenkning. Den politikk vi må føre er den solidariske lønnspolitikk og som arbeiderregjeringen vil føre ved sin budgettopstilling. En opsigelse av overenskomstene vil skape uro på arbeidsmarkedet, og bestillingene vil gå ut av landet. Om en så likevel til slutt prolongerer, så har allerede bestillingene gått ut. Jeg har vært i Nord-Norge i 6 uker og der forstår de den solidariske lønnspolitikk, og ber om at vi støtter op om arbeiderregjeringens lønnspolitikk. Sekretariatets forslag bør vedtas, for det bør være en positiv beslutning. Når en velges til representanskapet, så er det for å ta standpunkt. Det vil være riktig at det fra dette møte utgår et tydelig direktiv, og sekretariatets innstilling er både tydelig og klar.

Chr. Henriksen: Hvis jeg tidligere var noget i tvil om sekretariatets innstilling, så er jeg det iallfall ikke nu. Jeg vil si til Tangen og til min gamle venn Schultz: hvordan stilte vi oss tidligere når vi hadde tariffrevisjoner? Vi hadde felles forbundsstyremøter, og vi kom med skreppa full av krav. Det var ingen måte på krav. Men slik som som det er idag er stillingen en helt annen enn den gang. Er deres medlemmer i arbeide? Er de medlemmer som er i arbeide tilfreds? Tror en at de arbeidsløse vil forstå at de som er i arbeide tar en konflikt når en vet at en ikke kan få nogen lønnsforhøielse? Forkortelse av arbeidstiden! Tror nogen at det ansvarlig tale, og fremholde at én gruppe alene kan klare det? Nei, det vil nok bli leit med tømmermennene etterpå. Det er lett å si til medlemmene at vi skal si op overenskomsten og kreve 25 pct. mere i lønn og 40 timers uke. Det er talt om felles

forbundsstyremøte. Jeg er glad for at det ikke er innkalt. Det er den mest uansvarlige forsamling vi har. Vi så det den gang da vi behandlet spørsmålet om anticiperte forhandlinger i 1936, hvor vi hadde risikert 4 pct. lønns-tillegg og 2 års tariff. Men hvad skjedde i 1937? Jo, vi fikk et større procent-tillegg og lengere ferie. Vi skal være forsiktige med vår taktikk. Jeg vil slutte med å si: gå tilbake til deres forbund og forklar stillingen, og ut fra det vil de nok få flertall for ikke å opsi tariffene. Den linje vil bli vedtatt med stort flertall innen den samlede organisasjon. Men det er selvsagt mer lettvint for forbundene å si til sine medlemmer at overenskomsten skal opsies, men det er ikke ansvarlig. Det vil nok bli vanskelig å bli kvitt tømmermennene etterpå.

Halfdan Wigaard: Vi har fått høre stillingen i landet og utover i verden. Men vi som daglig står i nærheten av arbeidsplassen har vanskelig for å forstå dette. Statsministeren var klar og grei, uten fraser og agitasjon. En oversikt over verdensmarkedet og refleksene her i landet kan være greit nok. Men alle de medlemsmasser som er kommet til i de senere år har vanskelig for å svinge så hurtig over. Debatten her kan avdelinger og medlemmer nok trekke forstand av. Men en beslutning her vil være uriktig. Vårt landsmøte trakk op en linje som er i flukt med klassesolidariteten. Vi skulde søke å få de lavest liggende arbeidere op, hjelpearbeidere, kvinnelige arbeidere og ikke faglærte folk. Det er vel riktig? Klassemessig sett? Vi har hjelpearbeidere med 48 kroner og kvinnelige arbeidere med 45 kroner med alle tillegg. Oslo har ikke krevd noget. De har ydet til klassen. Når det gjelder lønningene, kan vi bare se på husleiene her i byen. Evensen sa at boktrykkerne hadde ført anticiperte forhandlinger. Ikke riktig. Men i 1936 fikk vi en tariff på 3 år, uten betingelse om lønnsforbedring. På grunn av forholdene fikk vi dog et tillegg i 1937 og 1938. Men er det riktig å gå ut til medlemmene og si at nu har vi makten. Nu skal det være ro? Hvert forbund vil selvsagt innrette sig efter situasjonen. Men det er riktig å la dem få bestemme sine ting selv. Jeg vil anbefale Kistes forslag. Det vil være uriktig å bytte klassemakten med regjeringsmakten. Klassemakten skal støtte arbeiderregjeringen. Vi skal ha en aktiv arbeiderklasse. Vi er ikke derfor så blåøiet at vi går ut til medlemmene og sier at nu skal vi ta 40 timers uken. Men prinsippet bør holdes, og så kommer vurderingen av sig selv.

P. Aasvestad: Som kjent omfattes ikke vårt forbund av vårtariffene. Vi er nu snart ferdig med våre tariffen. Når jeg forlangte ordet, så var det vesentlig av den grunn at Landsorganisasjonens formann gav en karakteristikk av våre krav som liggende langt oppe i stratosfæren. Det er uriktig. Da vi utarbeidet våre forslag måtte vi ta mange hensyn, for det første at vi er så mange grupper med høist forskjellige og ofte helt tilfældige forhold. Vi måtte også se på arbeidstiden. Vi er holdt utenfor arbeidstidsloven, og nu har vi ved dette tariffoppgjør klart å nå frem til 8 timers dag. Være krav var ikke så helt bort i natten. Vi maktet også å få gjennomført en rekke forbedringer, som vi er begeistret for. Når vi klarte det, så var det ikke fordi at forholdene lå så godt til rette, men fordi vi lå så langt nede, at riksmeglingsmannen fant det riktig å få mere ordnede forhold.

Rasmus Rasmussen: Jeg har aldri nogen gang vært så enig i en innstilling fra sekretariatet som denne gang. Først og fremst ut fra mitt eget forbund. men også ut fra samtaler med tillitsmenn fra andre forbund. Det er heller

ikke ved denne debatt kommet frem noget som motbeviser riktigheten av denne stillingtagen. Jeg synes det går en undertone her fra dem som taler imot at de ikke er helt ærlige i sin argumentasjon. Jeg går ut fra at uttrykket ikke er for sterkt. Slik som den politiske stilling ligger an, må vi se på situasjonen. Den høieste myndighet skal ta sitt standpunkt og utsende det videre til forbundene og derfra til medlemmene. Det er heller ikke bare de ting som står i forbindelse med en tariffrevisjon en skal se på. Hvis borgerpartiene skal få komme til, så vil vårt forbund rammes av innskrenkninger og arbeidsledighet. Margarinfabrikasjonen var en lukrativ affære. Nu har vi hatt store innskrenkninger. Vi skulde gjerne ta et oppgjør med bryggeriene om et lønns tillegg eller nedsettelse av arbeidstiden. Men hvad vilde resultatet bli? Jo, nedleggelse av 7—8 bryggerier. Vi behøver ikke mere enn 4, hvis en ikke blir flinkere til å drikke øl. Så har vi hermetikkindustrien, som er fattigere enn regjeringens fiskere. Det er en industri som har vært drevet på en elendig måte. Vi har fått centraler, men det er arbeidsgiverne som leder dem, og det er ikke bra. Regjeringen burde sette dem under statskontroll. Vi har Vinmonopolet. Vi har bedt om regulering av den utenlandske vinimport, for å la den norske vin komme til. Men det har vært umulig. Vi har videre til og med sett at chokolade-industrien ligger nede 4—5 uker.

Wigaard: Hvorfor klubber ikke formannen til uttalelsen om at en er uærlig, de som her taler mot innstillingen?

Olav Hindahl: Jeg beklager at jeg var optatt med andre ting i det øieblikk. Men vi må være saklige, og jeg vil henstille at man avholder sig fra den slags bemerkninger.

Bernh. Berentsen: Med den raske utvikling i verden, så kan det nok hende at vi i februar og mars kan komme til å måtte kjempe om ganske andre ting, selv om det nu bare gjelder prolongasjon. Når det tales om Byggningsarbeiderforbundets krav om forkortelse av arbeidstiden, så kan det også være andre forbund som kunde ha krav på det, og som kunde gjennomføre den. Men er det så at det er ment som en solidarisk lønnspolitikk, så burde de gjort det for lenge siden. Det er de som har gjort det. Mener Byggningsarbeiderforbundet noget med det, så kan de ta 7-timers dagen, hvis de virkelig ved det tror å kunne få flere i arbeide. Når en skal ta standpunkt her, må en nødvendigvis foreta en vurdering. Vi kan se tilbake til de Thinn'ske voldgiftsdommer, hvor vi hadde passert en oppgang og var på nedgang. Allikevel fikk vi et forholdsvis stort lønns tillegg. Vi bør veie situasjonen som den ligger an. Min opfatning av samtlige talere er at det ikke er muligheter for nogen lønnsforbedring denne gang. Den konsekvens bør vi ta. Men sekretariatets forslag sier for lite. Vi må kombinere det med det politiske, og da bør Kistes punkter 1 og 2 vedtas. Til regjeringen vil jeg si at den må virkelig gjøre en innsats for arbeidsreisningen, så kraftig som mulig, selv om det skal lånes. De får ta døden på det, hvis ikke de borgerlige vil være med på det. Det er uriktig å søke døden på arbeidstiden for sjømannsstanden. En må heller gjøre en innsats for arbeidsreisning. Det vil folket forstå. Jeg vil stemme for Kistes forslag, punkt 1 og 2, men punkt 3 vil kunne volde vanskeligheter.

B. Flood-Engelbreten: Næss sa at en var pliktig til å ta personlig standpunkt og vurdere forholdene. Nettop derfor vil jeg stemme for sekretariatets forslag, selv om Abrahamsen fra samme forbund mener å ville reservere sig.

Vi har bestemmelser som vi har kjempet for helt siden 1906, men som det ikke er lykkes å få igjennem. Men tror man at en vil klare det nu, når vi ikke klarte det i en oppgangsperiode? En får nok heller ikke ta en kamp om arbeidstidens forkortelse gruppevis eller branchevis. Da løsner skredet. Jeg er som Berntsen enig i Kistes forslag, punkt 1 og 2. Men punkt 3 kan lett skape den situasjonen som vi vil undgå. Vi er ikke på retrett ved dette. Hvis arbeidsgiverne søker å ville redusere lønningene, så skal de møte en samlet motstand. Vi kan ikke ta vedtak som skader fellesskapet og vanskeliggjør arbeiderregjeringens arbeide for arbeidsreisning.

Neimi Lagerstrøm: Debatten gir mer og mer et klart bilde av at sekretariatets forslag er det riktige. Vi må gå inn for arbeidsreisning. Det er hovedoppgaven nu. Slik var det også med omsetningsskatten, som blev lagt på industriarbeiderne for å hjelpe på arbeidslivet. Vi er i samme stilling som Jern- og Metallarbeiderforbundet. Men vi mener det fra fagorganisasjonens side må gjøres alt for å støtte arbeiderregjeringen, og vi gjør det for å hjelpe de arbeidsløse. Når det gjelder de lavest lønnede, så har vi blandt dem bl. a. kvinnene, og det er gledelig at en vil gå inn for det. Men da bør en ikke gjøre det på et tidspunkt, hvor en ikke har chanser for å gjennomføre det. Stort sett har ikke de fagorganiserte fått sin levestandard forbedret. Vi har ikke fått de tillegg vi skulde hatt. Vi må også, i likhet med bygningsarbeiderne, si at vi trenger en kortere arbeidstid. De lavest lønnede kvinner har ikke råd til å leie sig ordentlig hus på grunn av den lave inntekt. Når det gjelder sjøfolkene, så må det gå an, når fagorganisasjonen går inn for 1 års prolongasjon, å kjøpslå med motparten, slik at sjøfolkene får forbedret sin arbeidstid.

Kr. Jakopsen: Jeg er fra en industri som ikke har oppgjør til våren. Men som medlem av representantskapet vil jeg si min mening om sekretariatets forslag. Jeg fikk det inntrykk av statsministeren at foruten det vanlige, så vil det bli en rekke bevilgninger, til nye arbeidstiltak. Men det måtte gjøres ved lån, og det var ikke riktig å låne for å gi lønnsforbedringer, mente statsministeren. Og der kommer vi inn på statsfunksjonærene. Jeg har fått det inntrykk av statstjenestemennene at de ikke vil være med på å gi vår bevegelse noget tilbakeslag. De vil være med på å søke og øke fremgangen. Jeg er enig med statstjenestemennene i deres resonnement om at de må få ha rett til å kunne bedre sine forhold. Vi må hjelpe de arbeidsledige. Men vi må også ha rett til å kunne forbedre våre forhold hvis det er muligheter for det. Vogt sa at vi nu hadde vært på bunden og var i oppgang. Men det er en viss usikkerhet til stede. Det er da uriktig å låse det fast slik, at en ikke skal ha rett til å gjøre noget. Sekretariatets forslag! Ja, jeg har hørt at forbundenes tillitsmenn har vært på Hurdals Verk og snakket om disse ting. Men medlemmene som sådanne har ikke rede på hvad dere foretar dere. Er fagorganisasjonen så sosialistisk innstilt at den kan forstå sekretariatets innstilling? Nei

5 og 3 minutters taletid blev nu vedtatt

Olaf Abrahamsen: Det er helt uriktig av Nordahl og Evensen å benytte de argumenter de brukte igår om at det var av hensyn til skogsarbeiderne at vi skulde gå til prolongasjon. Var jeg viss på at det vilde bli tilfelle, og at det virkelig vilde komme skogsarbeiderne til gode, vilde jeg i første omgang være med på sekretariatets innstilling. Men det hjelper ikke

skogsarbeiderne. De har fått sine priser fastsatt, og dem vil det ikke bli endret noget på. Tekniske endringer betyr ofte mere enn selve det lønsmessige. Det kan selv ikke Evensen benekte. Forbundsstyrenes fellesmøter var uansvarlige, sa Chr. Henriksen, og de burde ikke ha noget med dette å gjøre. Men det er ikke slik. Vi skal ikke vise svakhetstegn utad. Når kan vi for øvrig gjøre noget, når vi ikke kan det nu når vi er 75 pct. organisert?

Erling Kål: Vi har hele 20 lønnsklasser ved jernbanen. De 4 laveste lønnsklasser har ikke fått en lønnsforhøielse som prisstigningen engang tilsier. Vi kan ikke gi regjeringen carte blanche. Vi kan godt forstå regjeringen at når den går inn på lånelinjen, så er det ikke samtidig lett å gå inn for lønnsforbedringer. Men vi har pekt på andre utveier, nemlig å gjøre jernbanen lønnsom. Under den aller laveste konjunktur vi hadde, gikk jernbanen til å legge på takstene. Det måtte vi advare mot. Det var soleklart for alle.

Peder Birkeland: Jeg har ikke ventet at sekretariatets forslag uten videre hadde kunnet vedtas. Etter Nygaardsvolds tale igår mener jeg situasjonen har endret sig betydelig. De vil nu virkelig gå inn for den arbeidsreisning som vi ved siste valgkamp gikk inn for. Situasjonen har aldri vært så vanskelig som nettopp nu. Et nederlag ved neste valg vil være verre enn nogensinne tidligere. Det kan på den måte bli meget kostbare tekniske revisjoner, det som enkelte vil ha. Vi må se nasjonalinntekten i forhold til fordelingen på alle. Det går ikke an at enkelte ser egoistisk på dette. Vi må se det i fellesskap med det hele, og det vilde ha vært galt av regjeringen om den ikke hadde orientert fagorganisasjonen. Mener vi så sant noget med å skape orden og plan, så har vi ikke annet å gjøre enn å vedta sekretariatets forslag. Det er en utsettelse på 1 år for å gi regjeringen ro og muligheter for arbeidsreisning. Da vil vi stå sterkt ved neste valg ute blandt folket.

Kr. Mugaas: Jernbanefolkenes stilling til takseringsforhøielsen er riktig. Hvis en ser på Sverige, så har det svenske jernbanevesen nettopp knyttet til sig fagorganisasjonens tillitsmenn, som har gitt råd og vink. Statsministeren bør undersøke forholdene i Sverige noget nærmere. Takstene ligger der op til 50 pct. over våre. Det har ikke skadet svensk jernbanevesen. Å kjøpe 5 kroner for 10 kroner, sa statsministeren. Det er nettopp det Statsbanene har gjort. De har hatt omsetning og ikke overskudd. Det er den konklusjonen av statsministerens egen historie. Sekretariatets innstilling vil virke til at en gir staten medhold i at de krav som vi på et tidlig tidspunkt har reist — og selv om de er aldri så berettiget — allikevel skal trekkes tilbake.

Johan Ødegaard: Det falt en uttalelse her igår om den voldgiftsrett regjeringen opnevnte i skogsarbeiderkonflikten. Situasjonen var den i høst at prisene gikk ned fra 22 til 13 kroner, og selve avvirkingen regnet en med vilde synke med 60 pct. — med andre ord en situasjon som aldri tidligere. Med den kontakt vi hadde med andre skogeiere, syntes det å vise at vi kunde komme frem til en ordning ved å ta våre argumenter op til ny overveielse, og det vilde ikke ha vært så galt med 10 pct. reduksjon, sett i forhold til vår forrige tariffrevisjon. Men arbeidsgiverne krevde 30 pct. De vilde ta alt igjen. Vi måtte også se på de arbeidsløses stilling. Når det blev voldgift, så var det en hjelpende hånd ut til landsbygden og ikke til Skog- og Landarbeiderforbundet. Det initiativ regjeringen tok var velment og riktig i den situasjon.

Elias Volan: Det er riktig å vedta sekretariatets forslag ut fra det faktiske at det er et råd til forbundene. Det er et råd, men det skal lojalt følges. Jeg mener at en opsigelse av tariffene for bygningsfagene vil føre til arbeidsledighet. Om en opnår noget, så vil det ikke balansere det en taper på den annen side. Når det sies at det at sjøfolkene sier op, er en kamp mot staten, så kan jeg ikke være enig i det. Statens lover om arbeidstid er maksimalarbeidstid og innenfor den må en ha rett til ved tariffrevisjonene å se å få arbeidstiden nedover.

Ludv. Buland: Statsministeren begynte igår med at han som arbeidsgiver måtte anbefale prolongasjon. Vi er den eneste gruppe her som er møtt overfor sin arbeidsgiver. Vi får ikke den anledning til å tale som er nødvendig. Vi må få rett til å svare vår arbeidsgiver. Jeg synes det er høieste grad uriktig av statsministeren å trekke frem dette med fribillettene. Det er en del av vår lønn. Vi har bedt om å få igjen de pengene som fribillettene var taksert til, også til Nygaardsvold er anmodningen rettet, men de har ikke villet det. Vi synes for øvrig ikke at Nygaardsvold står i det samme landskap lenger som tidligere. Det er skjedd en forandring med ham. Vi forstår en del, men det må være noget galt her. Det er ingen vesenforskjell i representantskapets opfatning og vurdering av situasjonen. Spørsmålet er hvordan dette skal skje. Etter at Tangens og Kistes forslag er fremkommet, er jeg betenkt for å stemme de ned, selv om jeg ikke er uenig i sekretariatets forslag. Det var antydning en redaksjonskomité og forslagene burde oversendes dit. Skulde det ikke bli en slik redaksjonskomité vil jeg stemme for sekretariatets forslag.

Sigv. Andresen: Jeg har alltid hatt den opfatning at vi skal se klassemessig på det. Men så kommer statsministeren og holder frem en enkelt gruppe og viser hvordan dens forhold er og til beskuelse særlig for landdistriktene. Vi kjenner til det fra de borgerlige regjeringer, men vi hadde ikke ventet oss at statsministeren skulde komme her i representantskapet med denslags. Vi har sluttet oss til fagorganisasjonen og partiet nettop for å være med i fellesskapet.

Magnus Arntzen: Spørsmålet om arbeidsreisning er satt i samband med tariffrevisjonen, men det kan ikke helt ut sees bare slik. En industri som treforedlingsindustrien bør komme i støpeskjeen slik at en får jevnere forhold utover det hele. Det er jo også en nøkkelindustri.

Aksel Schultz: Det høres ut som om Tangens forslag er så radikalt at hvis det vedtas, så vil fascismen dagen efter gjøre sitt inntog her i landet. Det er helt uriktig. Vi er like solidariske og klassebevisste som de andre. Forbundene skal gis adgang til å opsi tariffene, hvis de ønsker det. Ingen vil idag kunde si at det vil bli konflikt av det. Jeg tror at det vilde gå bedre om Nygaardsvold kom og talte til mine medlemmer. Men dette forslag som går ut på forbud mot opsigelse, kommer som julegrøten på kjøringa.

Jens Tangen: Det er brukt skremmebilleder mot mitt forslag. Det forekommer alltid. Vi hører om lignende når vi går til opsigelse. Når jeg har gått så sterkt inn for redusering av arbeidstiden, er det fordi vi tror at det vil skaffe flere i arbeide. Solidarisk lønnspolitikk! Ja vel. Har ikke bygningsarbeiderne ført det?

Johan Vogt: Det har vært min oppgave å gi en oversikt og dermed en vurdering av konjunktorene; og det har ligget utenfor min oppgave å uttale meg om spørsmålet prolongasjon. Det er ubestridelig at konjunktorene i England og hos oss er gått nedover. De krefter som trekker opover er imidlertid nu sterkere enn de som trekker nedover. Men det kan ikke skjematisk bygges på dette som f. eks. når det gjelder prolongasjon. En tariffkamp eller bare faren for den kan være nok. Det er oplagt at den sittende regjering ønsker arbeidsfred og så tidlig som mulig. Regjeringen har også uttalt sig for det. Det er så at mange kvier sig for å gå den vei, men den er den eneste riktige og ansvarlige. Den må imidlertid føres i flukt med bevegelser på andre fronter. Vi har en gunstig stilling akkurat nu. En arbeidsreiseing kan bare gjennomføres ved en arbeidsfred. Det er på det grunnlag en må sørge for arbeidsfred. Men det må da også virkelig skapes en arbeidsreiseing. Statsministeren talte tydelig nok om arbeidsfred; men han talte tåket om det annet spørsmål. Det var borgerlig diplomati i hans foredrag. Han talte ikke tydelig nok. Han talte om lån som noget av det verste en hadde, nærmere som om det var djevelskap. Regjeringen må vise mer mot når det gjelder disse ting. På tross av regjeringens undfaldenhet så bør representantskapet vedta sekretariatets forslag; men det må også være en appell til regjeringen.

Oscar Torp gav forskjellige opplysninger omkring spørsmålene og regjeringens stilling. Sekretariatets forslag betyr plattformen for den arbeidsreiseing regjeringen vil gå inn for.

Olav Hindahl: Det Strøm uttalte hadde jeg virkelig vanskelig for å forstå. Han kunde ikke stemme for sekretariatets forslag av hensyn til de som var på forsorgsvesenet. Det er jo nettop med sekretariatets forslag det skapes mere arbeide og for dem som da fremdeles blir igjen på forsorgsvesenet vil vi da evne å kunde gi større bidrag. Torkildsen og andre kritiserte at vi ikke hadde innkalt felles forbundsstyremøte. Det er så, men de sier jo selv at det ikke har noen besluttende myndighet. Når Centralforeningen for Boktrykkere har hatt møte og besluttet opsigelse så har ikke vi hørt noget om det. Jeg har vært med i Centralforeningen fra 20 år siden og vært med ved tarifforhandlingene og Lian var da med. Det viktigste ved den solidariske lønnspolitikk er at staten er med og ved sine åtgjerder hjelper de som ligger lengst nede. Når det gjelder å spytte i børsa for å hjelpe de som ligger lengst nede skal det ikke være knur. Er det noget galt i det å si op og få stå fritt sa Schultz. Men hvad skal en stå fritt med? Hvad vil resultatet bli av det? Ingen vet det. Det kan være de beste hensikter, men ballen kan rulle. Det er ikke første gang at sekretariatet har vært inne på dette. Vi har også tidligere vært inne på prolongasjonslinjen. Og det har videre vært sagt her at en tror ikke en vil opnå noget. Men likevel vil en stå fritt. Stå fritt! Hvor er ansvaret? Jeg leste igår i «Arbeiderbladet» artiklen om flertallsskiftet i Frankrike og jeg vil be dere om å legge merke til en uttalelse som Blum fremkom med på et møte av fagorganiserte efter generalstreiken, et av de største møter i sitt slags som noen sinne har vært holdt i Paris. Da han talte, ropte tilhørerne: «Makten til Blum!» «Ja», svarte Blum, «men er dere helt sikre på at dere da Blum satt med makten, gjorde alt for å støtte ham? Hvis vi fikk regjeringen om

igjen, vilde dere være istand til å vise ikke bare iver, men især den klokskap som er nødvendig? Vi må kunne være sikre på dere som dere kan være sikre på oss.» Vi skal ta lærdom av alt det som skjer omkring oss. Vi gagnar hele arbeiderklassen, hele det norske folk ved dette og vi er på denne måte med på å bestemme landets utvikling framover i det år som kommer.

Votering: *Hindahl:* Voteringen vil bli lagt slik an at det først blir votert over sekretariatets forslag med tillegg av Kistes forslag, punkt 1 og 2. Blir det vedtatt så bortfaller Tangens og Nyhus forslag. — Sjøfolkene (*Øyans*) forslag vil jeg foreslå oversendt sekretariatet.

Kiste: Sekretariatet har da gått over til mitt forslag, punkt 1 og 2 og sekretariatets forslag blir punkt 3.

Hindahl: Ja.

Avstemning: Kistes forslag punkt 1 og 2 og sekretariatets forslag blev vedtatt mot 20 stemmer. — *Øyans* forslag (om sjøfolkene) blev enstemmig oversendt sekretariatet.

Punkt 8: Elektriker- og Kraftstasjonsforbundets tilslutning til Landsorganisasjonen.

Fra sekretariatet forelå følgende:

«Møte avholdtes på Landsorganisasjonens kontor 9. november 1938 i anledning Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds eventuelle tilslutning til Landsorganisasjonen. Til stede fra Landsorganisasjonen: Lars Evensen og Torbj. Henriksen. Fra Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet: Andreas Torp, Ludvig Gundersen og K. Rosenløv.

Man diskuterte det forslag som blev vedtatt av Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds hovedstyre i mai 1938. Man enedes om å ta nytt møte den påfølgende dag for at partene skulde overveie redaksjonen av et nytt forslag.

Fortsatt møte avholdtes på Landsorganisasjonens kontor 10. november 1938 kl. 13. Til stede fra Landsorganisasjonen: Nordahl, Evensen og M. Strandli. Fra Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet: Samme representanter som foregående dag.

Efter å ha drøftet de forskjellige spørsmål blev forhandlerne enige om å anbefale for sine respektive organisasjoner at Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund optas som selvstendig forbund i Landsorganisasjonen med de nåværende medlemsgrupper fra 1. mars 1939 på følgende grunnlag.

- a. Med henvisning til Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds landsmøtes vedtak i 1936 og Landsorganisasjonens kongressvedtak angående industriforbundsformen av 1934 og 1938, opnevnes en komité til å utrede spørsmålet om ett selvstendig elektrisitetsforsyningsforbund. Denne utredning skal omfatte elektrisitetsforsyningen for så vel industriell som offentlig drift og trekke op linjene for organiseringen av de arbeidere som er beskjeftiget innen dette område.

Utredningen forelegges Landsorganisasjonens representantskap, som treffer den endelige avgjørelse.

- Forannevnte komité skal bestå av 8 medlemmer, hvorav sekretariatet velger 5 og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund opnevner 3.
- b. Inntil det fremtidige organisasjonsforhold er avgjort av representantskapet, opprettholdes det nåværende virkeområde for Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.
 - c. Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund vil i likhet med andre forbund bli underlagt de organisasjonsmessige avgjørelser som treffes av Landsorganisasjonen.

Man var videre enige om at, så snart foranstående forslag var vedtatt, skal nevnte komité opnevnes og tre i virksomhet. Når forslaget er behandlet og vedtatt av sekretariatet og forbundsstyret, blir det å offentliggjøre i Arbeiderpressen.

Konrad Nordahl. Andreas Torp. K. Rosenløv. Lars Evensen.
Ludvig Gundersen. Martin Strandli.

Johs. M. P. Ødegaard: Det gjelder punkt a om utredningen av spørsmålet om ett selvstendig elektrisitetsforsyningsforbund. Det skal vel ikke bety et brudd på organisasjonsmessig fattede vedtak om industriforbundslinjen?

Torbj. Henriksen: Det er ikke meningen. Med innledningen her i punkt a, hvori det bl. a. henvises til Landsorganisasjonens kongressvedtak av 1934 og 1938, skulde det være klart.

Kristofer Jakopsen: Det står her at disse skal optas. I Sauda hadde vi det forhold at de gikk over til vår forening og over til Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet. Men siden har vi fått over halvparten inn igjen. Skal nu disse medlemmer ved dette føres tilbake igjen til nevnte forbund?

Ingv. Haugen: I punkt b heter det: «Inntil det fremtidige organisasjonsforhold er avgjort av representantskapet, opprettholdes det nåværende virkeområde for Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.» Forholdet er at siden de gikk ut av Landsorganisasjonen, så har de sørget for å få enkelte elektrikere på skibene over til sig. Jeg vil beklage at de fortsatt skal få anledning til å opprettholde det forhold og dermed også kunne drive det organisasjonsmessige arbeide videre.

Tømmeraas anbefalte innstillingen.

Votering: Innstillingen blev enstemmig vedtatt.

Flyktningsspørsmålet.

Lars Evensen: Det var meningen at denne sak skulde tas op spesielt med samorganisasjonenes representanter. Men vi mener det er like riktig å ta den op her. Ved representantskapets møte ifjor blev det besluttet utgitt merker til salg, og inntektene skulde gå til justisfondet. Vi regnet med å få inn 100 000 kroner. Det er kommet inn 75,000 kroner på den måte. Men det er enkelte forbund som ikke har innsendt oppgjør, og det er forbund som ikke har ydet noget. Det er dessuten enkelte samorganisasjoner som ikke

har innsendt oppgjør. I løpet av sommeren måtte fondet opta et lån i Landsorganisasjonen for å klare sine forpliktelser. Til flyktningene her i landet er det utbetalt 80 000 kroner i året. Vi har nu igjen 25—30 000 kroner, som vil medgå til et par måneders understøttelse. Vi har ikke sendt særlig mange penger til utenlandske komiteer. I mai i år var det vel 80 flyktninger som blev understøttet her i landet. Fra mai er det kommet til landet 59 voksne og 12 barn, og vi har søkt om innreisestillatelse for 22 voksne og 6 barn. Videre har vi igår drøftet spørsmålet om innreise for en gruppe på 15—20 personer. Videre har vi drøftet spørsmålet om å overta 25 pct. av utgiftene ved plassering av flyktninger i Finnland. Vi arbeider nu med en spredning av emigrantene, så de blir fordelt mest mulig utover. En del er allerede sendt utover. Vi henstiller her spesielt til samorganisasjonene om å være behjelpelige. Men det er enkelte samorganisasjoner som har misforstått vårt cirkulære. Det er et helt fritt forhold, hvor vedkommende flyktning selv skal ordne med husleie og med sitt opphold. Videre gjelder det å søke å skaffe dem arbeide. Vi søker fortrinsvis spesialarbeidere som ikke blir til fortrenghet for norske arbeidere. Vi må søke å få disse plasert rundt omkring i de forskjellige yrker. Videre har vi sagt ifra til organisasjonene at det ikke må igangsettes innsamlinger til komiteer eller privatpersoner. Det må ikke gjøres noget slikt uten i samarbeide med justisfondet. Vi kan ellers lett komme op i de merkeligste forhold. Arbeidernes justisfond er etablert av Landsorganisasjonen og D. N. A., og alt bør foregå i den nøieste forbindelse med dette. Så gjelder det spørsmålet om å benytte flyktningene i opplysningsarbeide. Vi vil der henstille om at det utvises varsomhet. Vær også varsom med å knytte forbindelser med fremmede personer.

C. Strøm: Jeg er enig med Evensen, og den innsamling som blev foretatt for flyktningene hos oss, skjedde uten vår medvirkning. Pengene kom til oss, og vi sendte dem til Landsorganisasjonen.

Avslutning.

Olav Hindahl: Vi er hermed ferdig med representantskapets dagsorden, og jeg appellerer til samtlige representanter om å gå inn for den linje vi her har trukket op for vårt nærmeste arbeide. Idet jeg ønsker representantene en god reise hjem, ønsker jeg også hver især en god jul.

Møtet blev hevet klokken 14.

